Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 25 februari 2012

INTERVIEW

5 Meer waarde in mens zijn

BONAIRE

10 Elke dag de zee zien

REPORTAGE

14 Training in de praktijk

Kinderoorden Brakkeput:

‘Anker in de maatschappij’

Op tijd opstaan, eten, spelen, slapen en meedoen aan activiteiten. Dat was het recept om kinderen in zes weken weer op kracht te brengen begin jaren 50 in de vorige eeuw. Het waren de regels van Stichting Kinderoorden Brakkeput en deze regels gelden anno 2012 nog steeds. Het is deze maand precies 60 jaar geleden dat Stichting Kinderoorden Brakkeput werd opgericht als vakantiekolonie om ‘zwakke’ kinderen op te vangen. Thans is het een internaat voor jongens van 8 tot 21 jaar.

Tekst: Judice Ledeboer Foto’s: Ken Wong en Kinderoorden Brakkeput

In het internaat vinden de pupillen een warm thuis met goede verzorging en een ‘stevig’ opvoedkundig klimaat met regelmaat, scholing en doelgerichte activiteiten, waardoor de jongens zich op verschillende terreinen kunnen ontplooien. De visie van Stichting Kinderoorden Brakkeput is dat elk kind er recht op heeft op te groeien in een veilige en gezonde leefomgeving. Als er geen sprake is van een goed functionerend gezin kunnen kinderen daar ernstige schade van ondervinden en wordt er gezocht naar een opvoedingsklimaat waar de kinderen kunnen wonen, vergelijkbaar met een gezinssituatie, zoals een pleeggezin. Als er geen passend pleeggezin gevonden kan worden, wordt het kind geplaatst in een residentiële instelling totdat terugplaatsing in het gezin weer mogelijk is. Er is ook een categorie kinderen waar geen sprake is of kan zijn van gezinshereniging omdat de omgeving een directe bedreiging vormt voor verdere ontplooiing. Het komt dikwijls voor dat kinderen tot hun 18e en zelfs tot hun 21e jaar in het internaat verblijven.

De vakantiekolonie groeide uit tot langdurige opvang van kinderen en er verbleven zowel jongens als meisjes. In 1996 werd Kinderoorden Brakkeput een internaat, alleen voor jongens. In 2000 werd het beleid omgegooid. De jongens werden niet alleen opgevangen, maar er kwam ook aandacht voor vorming. De pupillen gaan naar reguliere scholen en worden met bussen gebracht en gehaald. De leeftijdsopbouw is in drie groepen naar leeftijd verdeeld, van 5 tot 12, 12 tot 15 en van 15 tot 21 jaar. De meeste kinderen komen uit achterstandsgezinnen met sociale, economische, huisvestings- en opvoedingsproblemen. Er zijn ook kinderen die door de rechter wegens omstandigheden uit huis zijn geplaatst en onder toezicht zijn gesteld. Dikwijls komen de pupillen uit eenoudergezinnen. Ongeveer een derde deel van de pupillen heeft een licht verstandelijke beperking en scoren een laag IQ.

De pupillen leven in groepsverband van maximaal 20 pupillen, gedifferentieerd naar leeftijd en niet gedifferentieerd naar problematiek. Dit heeft te maken met een tekort aan financiële middelen volgens de voorzitter van de stichting, Rubert Breusers, die al tien jaar leiding geeft. Met hart en ziel voert hij zijn taken als voorzitter uit, maar hij doet veel meer. “Ik ben manusje-van-alles hier. De Kinderoorden beheersen mijn hele leven. Als er een nieuw slot in een deur moet repareer ik dat.” Hij praat met veel liefde over de jongens. “We hebben hier de beste jongens van het eiland. Door omstandigheden gaan ze de verkeerde kant op. Hun capaciteiten worden dikwijls onderdrukt. Ze willen veel, maar ze weten niet hoe dat te moeten organiseren. Wij geven juist hun goede kanten aandacht”, vertelt hij, terwijl hij het terrein laat zien, waar diverse gebouwen staan en veel ruimte is om te sporten en te spelen. “En ze moeten trots zijn op wie ze zijn. Ze krijgen hier de kans om zich te ontwikkelen tot een ‘palu di hombu’. Ze moeten later goed werk kunnen vinden en een goede vader worden voor hun kinderen. Sleutelbegrippen hier zijn: discipline, regelmaat, respect, vertrouwen, betrouwbaarheid en een ‘wij’-gevoel.”

Stichting Kinderoorden Brakkeput heeft ook een eigen educatief- en observatiecentrum. Dit kan gezien worden als een eigen schooltje waar kinderen met een ernstige achterstand op advies worden geplaatst. Door programma’s die individueel zijn aangepast worden achterstanden weggewerkt zodat ze mogelijk terug kunnen naar het reguliere onderwijs buiten het internaat. Pupillen boven de 15 jaar worden begeleid naar zelfstandig wonen. Zij krijgen een eigen kamer en moeten deelnemen in een aangepast leerwerkproject. Bij deze leeftijdsgroep wordt veel aandacht gegeven aan sporten. Aangezien de overheid tot het 18e jaar daggeld betaalt voor deze pupillen draagt de stichting uit eigen middelen bij om de pupillen die nog in opleiding zijn tot hun 21e jaar te steunen. Breusers houdt zich ook bezig met de financiën en dat is een bron van grote zorg. De overheid geeft subsidie, maar er is altijd een tekort. “We hebben op korte termijn ruim 800.000 gulden nodig en mankracht en materialen zoals handenarbeidmaterialen en lakens.”

Twee rotsen in de branding die respectievelijk 35 en 32 jaar bij Kinderoorden werken zijn Sherinne Doran-Kleinmoedig en Miriam Leito-Marchena. Iedereen kent haar als Mimi. De Kinderoorden zijn ook hun ‘thuis’. Samen met oud-pupil Rijmold Hosé kijken ze terug op de jaren dat zij bij Kinderoorden werken en verbleven. Hosé woont tegenwoordig in Nederland, maar bezoekt Kinderoorden altijd als hij op het eiland met vakantie is. Hosé en de twee vrouwen zijn blij elkaar weer te zien. “Ik heb een heel speciale band met Sherinne en Mimi. Als ik hier ben ga ik altijd even langs om ze te zien en ik wil ook zien wat de ontwikkelingen zijn bij het internaat”, vertelt hij.

Kleinmoedig is onderdirectrice en pedagogisch coördinator. Zij kwam in 1975 bij Kinderoorden als stagiaire toen ze de opleiding kinderverzorgster deed en na het afronden van haar opleiding ging ze bij het internaat in vaste dienst. Toen ze zeven jaar oud was heeft ze ook een paar weken in de vakantiekolonie gezeten ‘om aan te sterken’. “Ik was een heel mager kind en men vond dat ik moest aansterken, maar mijn moeder kwam me weer snel halen. Ik was de enige dochter en ze miste me”, vertelt ze lachend. Ze kan zich niets van die paar weken herinneren. “Ja, toch wel, er waren nonnen.”

Mimi zwaait al 32 jaar de scepter in de keukens. Zij verzorgt het middageten en kookt iedere dag voor leerlingen en begeleiders. De pupillen zijn vooral gek op haar ‘aroz brua’, letterlijk vertaald: ‘rijst in de war’, nasi goreng. Ze doet alles zelf, het schoonmaken en bereiden van de groenten en het verwerken van 15 kilogram vlees per dag. “Ach, dat ben ik gewend”, zegt ze lachend. Mimi kent het leven in een internaat vanuit haar jeugd. Ze heeft van haar 9e tot haar 19e in weeshuis Huize St. Jozef gezeten nadat haar vader was overleden. “Ik zag mijn moeder iedere dag. Eigenlijk mocht dat niet, maar ze kwam iedere dag even bij het hek en dan zagen we elkaar.” Eigenlijk wilde Mimi non worden, “maar toen ik zag hoeveel die zusters moesten verdragen van die kinderen wilde ik dat niet meer en toen ben ik kok geworden.”
Oud-pupil Rijmold Hosé is thans 48 en woont in Nederland, waar hij als zelfstandige werkzaam is als transcultureel systeemtherapeut. Hij heeft een aantal jaren in Kinderoorden gewoond en zat in die tijd op de lts. Later studeerde hij aan het IFE voor ziekenverzorger, volgde in Nederland de opleiding verpleegkunde en specialiseerde zich in de migratieproblematiek. Hij werkt vooral als therapeut bij gezins- en partnerproblemen.
Als kleine jongen van 12 jaar kwam hij in 1972 voor het eerst in de vakantiekolonie. Hij komt uit een gezin van acht kinderen en zijn ouders lagen in die tijd in scheiding. Voor een groot deel is hij opgegroeid bij familie van zijn moederskant. Als hij terugkijkt op die tijd en de gevoelens die hij had toen hij naar de vakantiekolonie werd gestuurd zegt hij: “Er komen allerlei vragen naar boven. Hoe kan een ouder een kind afstaan? Wat heb ik gedaan?” Nadat hij twee maal zes weken in de kolonie had gezeten is hij er uiteindelijk permanent gaan wonen. Hij heeft het er naar zijn zin gehad, maar met een brok in zijn keel zegt hij: “Elk weekend mochten ouders komen om hun kinderen te bezoeken, maar ik was de enige die voor het raam stond te wachten en mijn ouders kwamen niet. Dat bevestigde mijn gevoel dat er iets mis was met me. Ik heb mijn moeder lang de schuld gegeven dat ik hier naartoe moest.” Hosé trok zich terug en werd een stil en timide kind. “Als kind is het lastig om je dan aan te sluiten bij een groep als je zoveel vragen bij je hebt. Ik begreep niet waarom ik daar zat. Er werd niets uitgelegd. Ik begrijp nu wel dat mijn moeder bezig was met overleven. Een probleem hier is dat men voorzichtig is met het naar buiten brengen van problemen. Ik heb later ook begrepen dat ze geen vervoer had om naar me toe te komen.”

Het positieve van zijn verblijf bij Kinderoorden vond Hosé de regelmaat en structuur. Toch kan Hosé ook een positief punt zien uit zijn jonge jaren: “Ik ben door meerdere mensen opgevoed en achteraf heb ik dat toch als bescherming ervaren. Ik heb dat netwerk van familie en anderen om me heen en ben dan ook heel dankbaar voor de hulp die ze gaven om mezelf te ontwikkelen.” Hosé zegt daar verder over: “Ik geloof in netwerken. Daar ligt macht. Het is de kunst om uit die worsteling te komen. Dan krijg je het gevoel dat je een anker bent.”

Op de vraag wat de beide vrouwen zich herinneren van Hosé toen hij daar als pupil was, luistert Hosé met veel belangstelling en richt hij zich eerst tot Mimi. “Ja, vertel dat eens”, zegt hij. “Iedereen noemde hem ‘Tio Riki’”, zegt Mimi. “Hij werd zo genoemd, tio (oom), omdat hij altijd de leiding nam. Hij hielp iedereen.” “En jij?”, vraagt Hosé, terwijl hij zich tot Kleinmoedig richt. “Hij leek een zoon van me. En zo voel ik dat nog steeds. Hij kent mijn hele familie. Hij is een deel van mijn familie”, vertelt ze. Hosé mocht in het weekend met haar mee naar huis. “Er zijn bepaalde kinderen waar het goed mee klikt”, legt Kleinmoedig uit. Mimi heeft zelfs een kind uit het internaat geadopteerd. “Hij was drie jaar toen hij hier kwam en huilde ‘s nachts heel veel. Hij wilde met mij mee. Toen heb ik hem geadopteerd.” De jongen heeft tot zijn 15e bij Mimi gewoond en zit nu in Nederland. Ze heeft nog steeds contact met hem.

Mede dankzij alle medewerkers van de Stichting Kinderoorden Brakkeput hebben thans 49 jongens een veilig ‘thuis’. “We hebben een geweldige groep mensen hier werken”, zegt Breusers. Er is echter altijd behoefte aan extra hulp, vooral in de weekenden. Niet alle jongens gaan in de weekenden naar huis en dan blijven zij op het internaat. Vrijwilligers die op het internaat willen meehelpen zijn dus altijd welkom.

Het hele jaar staat in het teken van het 60-jarig bestaan van Kinderoorden Brakkeput. Er vinden allerlei activiteiten plaats voor de jongens en op 29 februari is er een receptie in het hoofdgebouw van Kinderoorden en dan gaat iedereen weer terug naar de orde van de dag met de nadruk op het bieden van een veilig ‘thuis’ en een ‘wij’-gevoel.

Voor meer informatie: Voorzitter Stichting Kinderoorden Brakkeput Rubert Breusers, telefoon: 5601693.

Er worden allerhande activiteiten georganiseerd voor de pupillen.

Sherinne Doran-Kleinmoedig

Miriam Leito-Marchena

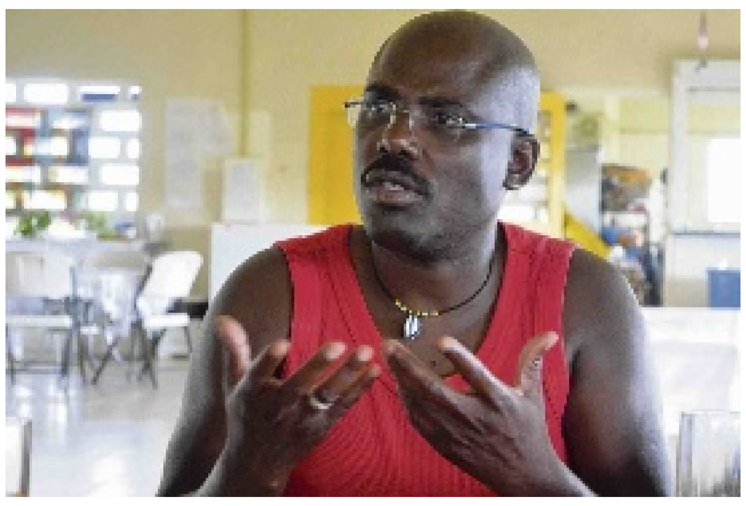

Rijmold Hosé

Kinderoorden Brakkeput in de jaren ‘60.

ÑAPA 2012
Nr. 8

Vasten

Er zijn gelukkig zo van die zekerheden en peildata in ons leven. Na regen komt zonneschijn bijvoorbeeld, na mij de zondvloed en na het carnaval is het de tijd van de kuaresma, oftewel de 'vasten', voor anderen de 'vliegertijd'.

De vastenperiode kan, afhankelijk van je geloof - of bij afwezigheid daarvan, je instelling en/of originaliteit - op diverse manieren ingevuld worden. Geen vlees eten, niet drinken en snoep laten staan zijn veel voorkomende voornemens. Regelmatig kerkbezoek eveneens. Er zijn ook mensen die het over een heel andere boeg gooien, zoals veertig dagen lang geen computergames spelen.

We hebben erover nagedacht. Wat zouden wij kunnen doen - of liever gezegd laten - tijdens de kuaresma? Geen Eten & Drinken meer publiceren? Geen denken aan! Geen agenda's meer plaatsen dan? Ook niet bespreekbaar. Kunnen we andere rubrieken, columns of bijdragen schrappen? Nee! Wat we ook achterwege laten, de Ñapa zou er naar onze inschatting niet beter op worden. En dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Uiteindelijk hebben we besloten om maar gewoon door te gaan met het maken van de best mogelijke Ñapa's, dus geen vastentijd op de redactie, laat staan enige tijd om te vliegeren.

Deze week kunt u dus zoals u gewend bent genieten van een keur aan artikelen. Als u zich tenminste niet heeft voorgenomen om de krant veertig dagen af te zweren.

Dat zal toch niet?

Goed weekend,

De redactie

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Stephanie Heyer
Aan deze Ñapa werkten mee:

Luc Alofs
Marius Bremmer
Monique Casimiri
Verele Ghering
Margot Hack
Bob Harms
Erik van Kampen
Lisette Keus
Shakti-Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Joyceline Lovert
Wouter Mol
Peter Onvlee
Milangela Plate
Javier Samson
Marcel Truyens
Hans Vaders
May Voges
Lisette Wellens
Ken Wong
Karin Wooning

Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Nieuwe marketing:

'IJs breken op het strand'

Haal kunst uit haar isolement van exclusiviteit, vaagheid en schilderijen aan witte muren; haal de negatieve lading van 'reclame maken' af en stap af van het idee overal geld aan te moeten verdienen. Breng dit allemaal samen en leuke projecten ontstaan. Coca-Cola Curaçao, kunstenares Tanya Haynes en Kokomo zochten elkaar op en brachten hun belangen, expertises en ideeën samen: een vrolijk beschilderd vissersbootje op het strand.

Tekst: Lisette Keus Foto:s: Lisette Keus en Tanya Haynes

In een brainstormsessie over hoe de 'brand' te promoten, tegelijkertijd iets te doen voor de maatschappij en de schoonheid van Curaçao te laten zien, kwamen de idyllische beelden van gekleurde vissersbootjes op mooie strandjes voorbij. Het idee was geboren. Coca-Cola ging op zoek naar een locatie en vond in Kokomo het enthousiasme dat ze zochten. Via via - zoals dat gaat - kwamen ze met Haynes in contact.
Myrthe Verhulst is marketing manager van Coca-Cola Curaçao: "Coca-Cola sponsort altijd veel van dit soort projecten die onder de grote paraplu 'kunst en cultuur' vallen, maar dan altijd meer met het logo ergens op schermen. We willen niet zomaar een sticker met het logo ergens opplakken. Ik geloof er echt in dat als je dingen met liefde doet, mooie dingen kunnen gebeuren. Het is de synergie die dan ontstaat. In dit geval is dat Tanya met haar liefde voor kunst, Kokomo met hun liefde voor nieuwe en mooie dingen en Coca-Cola met haar liefde voor het merk. Het is de volgende generatie van marketing en reclame maken."

Kunst laten zien
Bij dit project geven de kunstenaar en de commercie elkaar een hand. De grote vraag rijst dan wel: gaan kunst en commercie wel samen? Een oneindige discussie, waar iedereen wel een mening over heeft. Haynes ziet in ieder geval het probleem niet.
Haynes: "Veel artiesten zijn bang voor commercie, zodra het commercieel wordt, dan zou het geen kunst meer zijn. Maar dan kom je weer bij de vraag: wat is kunst? Ik denk juist dat kunst meer opgenomen moet worden in het dagelijks leven. Als ik mijn kunst niet kan laten zien, heb ik er niets aan. Het geeft me een gevoel dat ik mijn werk niet heb gedaan. Daarbij vind ik dat we kunst naar buiten moeten brengen. Veel mensen zijn wat bang om een galerie binnen te stappen met fancy witte muren. Mensen zijn bang om wat fouts te zeggen of iets stoms te vragen. Maar als je op het strand staat in je short en T-shirt bijvoorbeeld, welke vraag kan je dan niet stellen? Het breekt het ijs."

Verborgen boodschappen
Dat het logo van Coca-Cola op het bootje zou moeten komen was wel zeker. En ook Kokomo zou erop komen, maar wat nog meer? Het thema van de schildering moest namelijk ook weer passen in het plaatje, het moest een beach-beleving worden.
Haynes: "Ik moest een goede middenweg vinden; niet teveel Coca-Cola, niet teveel kunst. Ik heb dus verschillende schetsen gemaakt en samen zijn we tot overeenstemming gekomen. Veel van mijn kunst is geïnspireerd op duiken en de onderwaterwereld. Ik weet wat daar te zien is, maar veel mensen weten dat niet. Ik heb een paar keer bij Kokomo op het rif gedoken en gebruikt wat ik heb gezien. De twee spotted eagle rays kwamen voorbij tijdens een van die duiken. Het verhaal gaat ook dat vroeger heel veel schildpadden bij Vaersenbaai zaten, daarbij vind ik een schildpad altijd een heel erg leuk dier, dus die moest er natuurlijk ook op."

Tanya Haynes met het bootje.

Daar waar reclame juist heel duidelijk is in de boodschap, heeft kunst vaak een verborgen idee dat door het publiek opgepikt moet worden.
Haynes: "Met mijn kunst probeer ik ook altijd een soort boodschap te brengen. Ik wil mensen laten zien wat er is, hoe mooi het is en hoop dat ze er dan voorzichtiger mee omgaan. Het rif is zo fragiel."
Verhulst: "Wat dat betreft past het ook weer allemaal mooi bij elkaar. Vroeger loosde Coca-Cola, net als alle andere fabrieken, water gewoon in de zee. Nu recyclen we al ons afvalwater -als enige fabriek op Curaçao. Het afvalwater gaat in buizen onder de Emancipatie Boulevard via diverse gemalen door naar Hofi Klein Kwartier. Daar wordt het water verder gezuiverd en hiermee worden de planten van Punda en Avila Beach besproeid."

De boot
Het bootje vinden was nog een hele kluif, vertelt Haynes. Hij mocht niet te groot, niet te klein, niet bruikbaar meer als boot omdat stelen dan geen zin heeft, maar het kon er ook niet eentje zijn die volledig uit elkaar viel. Haynes heeft het hele eiland afgestruind.

"Mijn Papiamentu is nog niet zo heel erg goed, dus ik ben met mijn gebrekkige Papiamentu bijna bij alle dorpjes geweest op zoek naar een boot. Je had die gezichten van iedereen moeten zien toen ik zei dat ik op zoek was naar een boot met een gat, heel grappig. Ze dachten echt dat ik gek was. Inmiddels had ik meerdere mensen over mijn zoektocht verteld en opeens belde een vriend van mij dat hij een bootje had gevonden bij Coral Cliff. Ik wist niet eens dat die plaats bestond. Maar goed, ik had afgesproken bij Tera Kórà en ben achter een meneer aangereden die allemaal kleine weggetjes nam en opeens kwamen we bij een klein strand aan en daar lag ie: de Susgee. Thuis heb ik het bootje eerst van pokken vrij moeten maken en heb ik het helemaal geschuurd, maar ik wilde ook wel weer het karakter van de boot houden. Vier weken ben ik ermee bezig geweest en ik moet zeggen dat ik erg trots ben op het resultaat."

Het bootje wordt op vrijdag 2 maart om 17.00 uur bij Kokomo Beach onthuld.

Tanya Haynes: www.h2oscapes.com

'Veel van mijn kunst is geïnspireerd op duiken en de onderwaterwereld'.

Het bootje wordt door medewerkers van Coca-Cola opgehaald.

Foto van de week

Deze twee jongedames weten wel hoe de krant te halen. Letterlijk en figuurlijk. In hun outfit gemaakt van diverse kranten, waaronder de Amigoe en de Ñapa, trokken ze de aandacht van fotograaf Edsel Sambo, die het tafereel snel vastlegde.

Heeft u een leuke foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com.

Thuis

Carnaval

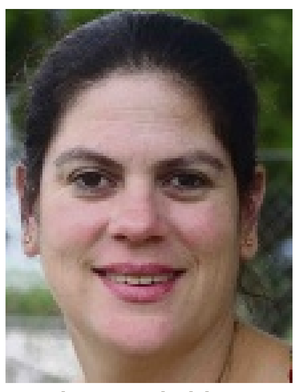

Monique Casimiri

Carnaval is weer achter de rug. Ik ben er niet rouwig om. Kon ik er in mijn kindloos tijdperk nog redelijk onderuit komen, nu lukt dat zeker niet meer.
Het begint al op mijn werk. De kinderen uit groep zes hebben het al weken over carnaval. Wat doen ze aan, wat ze gaan doen, in welk café ze de carnavalsdagen zullen zijn. Mijn collega's doen er niet voor onder. Er gaat een memo rond: wie gaat er op vrijdag mee de stad in? Wat persoonlijke memo's erachteraan: kan ik met je meerijden? Dan kan ik namelijk drinken.
Ik vind een ochtend carnaval op school genoeg. Dan heb ik gehost en blij gedaan. Vraag me niet om ook nog de stad in te gaan. Ik heb het wel eens gedaan hoor, maar na de zoveelste plaat van André van Duin of de Deurzakkers heb ik het wel gehoord. Daarnaast was ik op de één of andere manier altijd diegene die moest rijden, dus na een paar drankjes stond ik nuchter aan de bar, terwijl ik mijn collega's in een hoedanigheid voorbij zag komen die ik hopelijk nooit meer zou zien.
Nu, in het kindtijdperk, moet ik thuis ook aan de bak. In de winkels liggen volop verkleedspullen en serpentines. Met een tas vol spullen komen we thuis. Binnen twee dagen kan ik weer terug naar de winkel, want de eerste lading serpentines is er al doorheen geblazen. Huis een rotzooi en kind ongelukkig als ik alles weggooi. Nee, carnaval is niet altijd feest bij ons.
De optocht die we gaan bekijken is een verhaal apart. Wat tijd betreft verschilt hij niet veel van de Gran Marcha. Ook hier begon hij een uur te laat. Maar dan de groepen. Er was er één bij die op zich een redelijk grappig idee had, maar dan lopen de mensen zover uit elkaar, dat er geen verband meer is. Waardoor het niet meer grappig was, maar irritant. Er waren verschillende karren waaruit vooral veel house-herrie kwam, met veel jongelui die dronken stonden te lallen naar het publiek. Tel daarbij op dat het sneeuwde, hagelde met een wind die duidelijk uit het oosten kwam. Niet grappig.
In gedachten stond ik ergens op de Roodeweg. In mijn korte broek, T-shirt, drankje in de hand, omringd door vrienden. Uit elke wagen die voorbij kwam veelal dezelfde tumba waarop zowel door de loopgroepen als door het publiek werd gedanst. Roodverbrand, moe, maar zeker voldaan gingen we aan het eind van de dag naar huis. We wisten zeker dat het volgend jaar nooit beter kon worden dan dat jaar.
Dat we wel eens midden in een schietpartij hebben gestaan toen we de pontjesbrug niet over mochten wegens instortingsgevaar vergeten we gauw. Dat we kapot aankwamen bij het Avila Beach Hotel van het meelopen aan het einde van de stoet of omdat we meededen met de optocht vergeten we ook. Dat we weg werden gestuurd door het hotelpersoneel, omdat we onze voeten in de fontein bij de ingang koelte gaven, dat we na een hele lange dag nog langer moesten wachten, omdat onze ouders met de auto niet in de buurt konden komen om ons op te halen. Het doet niets af aan de herinnering die elk jaar de kop opsteekt als ik diep weggedoken in mijn winterjas naar de optocht sta te kijken. De serpentines dwarrelen om mijn hoofd. Mijn handen zijn te verkleumd om ze weg te halen. Kind, help je moeder, haal die slingers eens weg, maar kind viert carnaval. Hij houst mee met de wagens en blaast zijn serpentines de lucht in. Kleine nep-Antilliaan.

'Van oneindig meerder belang'

Bonaire en de West-Indische Compagnie (1)

Wie de bekende historische werken over Bonaire doorneemt, treft daarin maar weinig informatie aan over economische initiatieven en sociale ontwikkelingen op Bonaire in de achttiende eeuw. De zoutwinning stagneerde en alternatieve ontwikkelingen bleven uit of faalden. Toch vond in 1794 een commissie van onderzoek dat Bonaire 'van oneindig meerder belang' was dan zustereiland Aruba. De vraag rijst wat dat belang dan wel was: wat waren de economische mogelijkheden van Bonaire? Ook rijst de vraag of de benutting door de twee jaar eerder opgeheven West-Indische Compagnie had geleid tot de vorming van een Bonaireaanse gemeenschap of was het slechts een verwaarloosd bezit omgeven door Caribisch water en Hollandse vergetelheid?

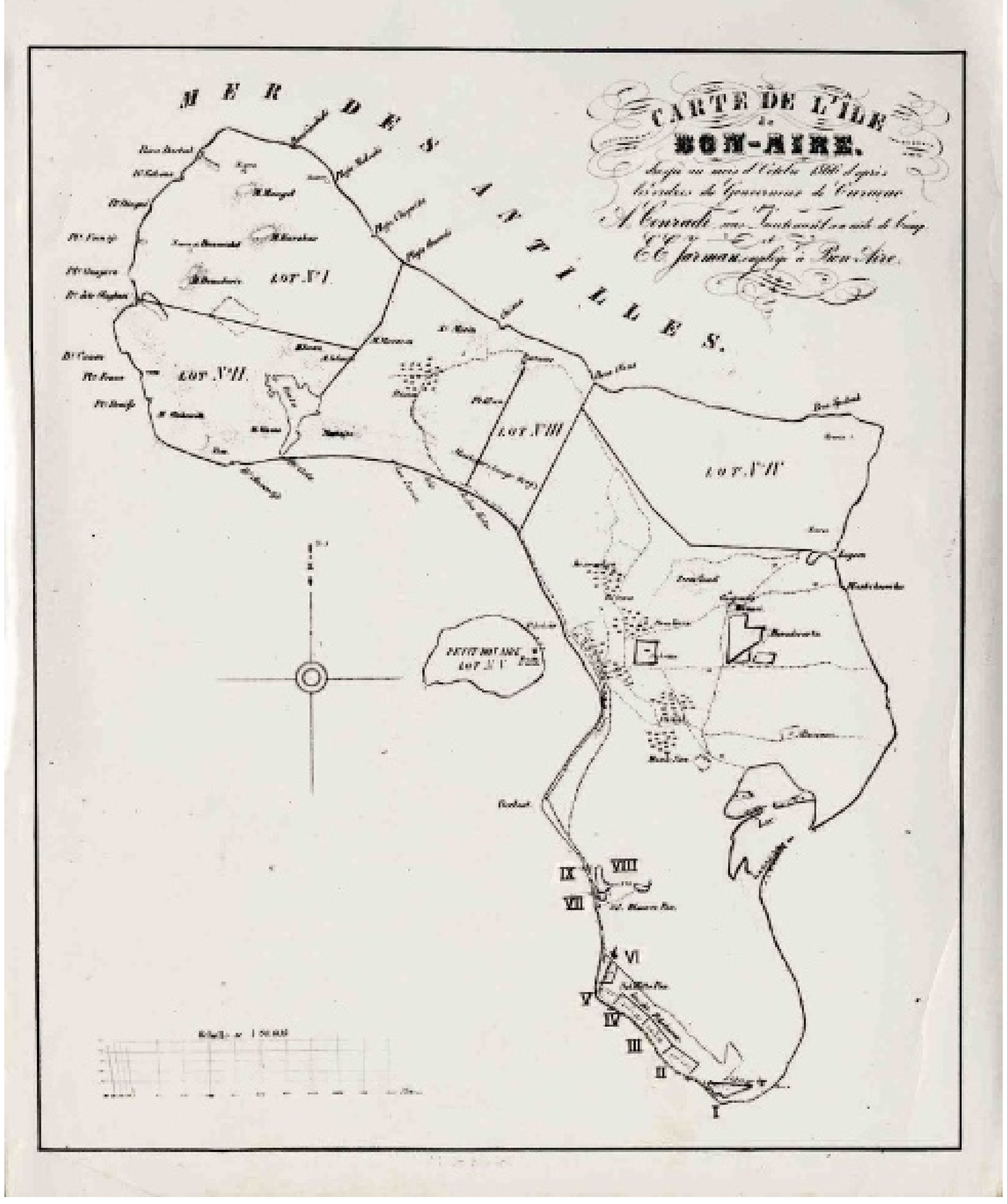

Tekst: Luc Alofs

Bonaire was van oudsher de 'zoutpan' van de Benedenwinden. De opbengsten van de diverse zoutpannen zijn echter onbekend, maar waren zeker in de achttiende eeuw niet al te hoog. De export haperde, want het eiland was onverdedigd en aanleggende schepen waren kwetsbaar voor overvallen door kapers en de transportkosten drukten de winstmarges. Niettemin leverde in 1719 het zout van Bonaire niet minder dan 12.735 pesos op, evenveel als de totale belastinginkomsten van het eiland Curaçao. Er woonden een jaar later 220 slaven op Bonaire om het zout te vergaren (Hartog 1957: 83, Goslinga 1985: 102-3).

Ook als maïsplantage overtrof Bonaire de andere eilanden. Curaçao kampte met een voedselprobleem. Op dat eiland verbleven dermate veel handelsslaven dat de eigen maïsproductie tekort schoot om naast de eigen slaven ook de zogenaamde negotieslaven te voeden. Gespecialiseerde maïsplantages op alle drie de eilanden moesten dit probleem helpen oplossen. Op Curaçao produceerde plantage Piskadera 3.000 makotten (ofwel 90.000 pond) maïs, Rooij Canarij leverde 1.470 makotten (44.500 pond) op en Santa Maria 1.050 makotten (31.500 pond). Plantage Hato produceerde 1.600 schepels (maal 28,4 liter) en Leliënberg 500. Op de compagniestuin te Aruba werden 1.700 makotten (51.000 pond) maïs geoogst, terwijl de opbrengst van de twee plantages op Bonaire maar liefst 11.000 makotten (330.000 pond) bedroeg (1). Toch staakte directeur Van Beuningen het experiment. Na 1717 werd van maïsopbrengsten niet meer vernomen en dat jaar werd een groot deel van de landsplantages op Curaçao verkocht of verhuurd. In 1724 werden de investeringen in het plantage-experiment afgeboekt: het experiment was mislukt. Jordaan (1997) gaf daarvoor een tweeledige verklaring. Op de eerste plaats nam de behoefte aan voedsel op Curaçao af omdat de aanvoer van slaven verminderde. Op de tweede plaats speelden de onveiligheid en het gebrek aan verdediging van de onderhorige eilanden. Beide eilanden vervielen tot economische passiviteit. Vanuit Bonaire werden brandhout, geitenvlees en -huiden en zout naar Curaçao gebracht, maar om hoeveel het ging is niet bekend. Wisselvalligheid was troef, zo bleek uit terugkerende voorstellen om het bezit van het eiland beter af te stoten, voorstellen die nimmer tot uitvoering kwamen.

In 1743 presenteerde directeur Faesh een plan om het bezit van Bonaire te gelde te maken. Curaçao kampte wederom met het probleem van de slavenvoeding: Alle maïs voor de companies- en de negotieslaven moest tegen hoge prijzen worden ingekocht. Bonaire kon soelaas bieden, maar de maïsplantages waren er verwaarloosd en het vee was er uitgeput. Directeur Faesh wilde Bonaire opnieuw tot maïseiland laten uitgroeien, maar ook het branden van kalk en het kappen van hout kon worden geïntensiveerd. Er bevonden zich weinig slaven op het eiland en Faesch wilde 150 extra slaven naar Bonaire sturen. Faesch was beducht voor het gevaar dat het eiland bij succesvolle exploitatie ten prooi viel aan kapers en wilde daarom ook de verdediging intensiveren. Van het kostbare plan kwam niets terecht en in januari 1744 informeerde Faesch aan de Heren Tien - het bestuur van de Compagnie - dat er geen vee op het eiland meer aanwezig was.

Ook de fameuze zoutwinning ging achteruit. In 1747 schreef de Amsterdamse bezoeker Claus van Laar een veelomvattend voorstel voor het verbeteren van het bestuur en de exploitatie van de eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire. Het eyland Bon Ayre brengt de Ed. (edele) Compagnie tegenwoordig wijnig voordeel aan, want het zout, het geen men van daar bekomt, kan de onkosten niet opwegen die men aldaar moet doen. Van Laar stelde daarom voor om op Bonaire en Aruba maar liefst 50 plantages te verhuren aan particulieren. De (belasting-) inkomsten zouden een bedrag van 50.000 pesos opleveren. De benutting van de beide onderhorige eilanden maakte deel uit van een groots opgezet ontwikkelingsplan en de compagnie wees het waarschijnlijk vanwege de hoge kosten van de hand. Weer twee jaar later, in juni 1749, keerde Faesch zich tegen voorstellen van de Curaçaose planter Willem Kock om Bonaire als plantage aan particulieren te verhuren. Hij vreesde dat het eiland gebruikt zou worden om invoerrechten te ontduiken (2).

Voor Aruba maakte de compagnie in 1754 een uitzondering. Dat jaar kreeg kolonist Mozes Maduro en waarschijnlijk ook drie families Arends toestemming om op de zuidkust fikse maïsplantages van ongeveer 100 hectare in omvang op te starten. Deze particuliere landbouwondernemingen waren niet sucesvol en verdwenen van de historische kaart, maar de kolonisatie van Aruba kwam op gang. Op Bonaire bleef de deur voor kolonisatie stevig op slot. De exploitatie van Bonaire bleef problematisch: intensiveerde men de activiteiten, dan dreigden overlast van kapers en belastingontduiking. Eventuele baten zouden niet opwegen tegen de kosten van de aanleg van defensiewerken en stationering van belastingontvangers. Vestiging van een slavenmacht bracht bovendien het risico van slavenroof of marronage (ontsnapping) met zich mee. Het alternatief was extensieve benutting, waarbij bedienden van de compagnie leiding gaven aan slaven en ook vrije lieden arbeid leverden.

De bevolkingsopname van 1767

In 1767 wilde de WIC inzicht hebben in de situatie op de eilanden Bonaire en Aruba en de commandeurs werden erop uitgestuurd om de gewenste informatie te verzamelen. Van een volkstelling was geen sprake; wel van een opname van de huishoudens, het grondgebruik en het veebezit (3). De uitkomsten verschaffen een uniek beeld van de situatie op het verwaarloosde Bonaire. Er werden drie groepen Bonaireanen onderscheiden: de compagniesbedienden, de vrije lieden (ofwel indianen) en de slaven. Commandeur was Theunis Kock. Hem stond een groep van twaalf compagniesbedienden ter beschikking. Factoor Jan Bislick hield overzicht over de veeteelt. Capitein der Indianen Martin Dael zag toe op de werkzaamheden van de indianen ten behoeve van de compagnie. Meester Christoffel Henrici, bosschieter (lees: artillerist), Jan Hansz en timmerman Christiaan Jansz. Severijn. Ruiters moesten de orde handhaven en de omliggende wateren in de gaten houden op ongewenste elementen. Bonaire telde acht ruiters: Abm. Evertsz, Jan Adam Kree, Dirk Bartelsz, Hans Jurgen Thieleman, Juan Pedro Nicolaas, Hendrik Evertsz, Cornelis Raaven-Boekhoudt en Jan Frederik Groen. Ook de 75-jarige oud-Capitein der Indianen Jurriaan Thieleman sleet zijn dagen op Bonaire. Hij had bij zijn pensionering 44 geiten van de compagnie gekregen 'en regt om ze aan te kweken'. Ruiter Harmen Valk was wegens moord of doodslag in ballingschap op Bonaire. Hij had 'per zijn ongeluk het Ijland moeten ruijmen, over een veijt die hij gedaan heeft van Een andere doot te steeken met een mes.'

Kock deed opgave van de gronden en het vee van de compagniesbedienden. Hen stonden landbouwgronden ter beschikking. De omvang daarvan liep op tot 311 bij 240 schreeden (een schrede is circa 80 centimeter), ofwel ruim 4.5 hectare, waar men tamarinde, bonen, en vooral grote en kleine maïs verbouwde. Vijf bedienden hadden een of twee paarden; commandeur Kock bezat maar liefst zes merries en vijf rijpaarden. Het bezit van geiten varieerde van de bescheiden kudde van tot 19 geiten van Cornelis Raaven-Boekhoudt tot de 130 geiten van bosschieter Jan Hansz. Het bezit van schapen was een uitzondering. Een ruiter hield maar liefst 96 stuks pluimvee. Van de ruiters Kree, Bartles, Thieleman en Hendrik Evertsz werd om onbekende reden geen opgaaf gedaan.

Vrije indianen

Op Bonaire verbleven 36 vrije huishoudens die als indiaans werden aangemerkt. Hoewel zij niet in dienst waren, werkten zij wel voor de compagnie. Zij kregen gronden ter beschikking in ruil voor arbeid ten behoeve van het onderhouden van tanki's (waterreservoirs), het kappen van hout en het opjagen van compagniesvee. Dat kon oplopen tot werk voor twee of drie dagen per week. Wanneer de herendiensten zijn vastgelegd is onbekend, maar Kock licht een tipje van de sluier op. Hij berichtte dat de vrije bewoners onder het bestuur van directeur Van Collens (1704, 1709, 1710-1715) toestemming hadden gekregen 'om grond te bewerken & te beplanten, als ook vee aan te queeken om door deese weg aan kleederen te komen om hunne naaktheid te bedekken, Edog met die condisie daar bij belooft dat sij liedens ten allen tijden tot dienst van de Edele Compagnie. zal zijn.' (4).

Kocks Ullicidatie wegens de gronden die alhier op het Eijland Bonaijre door de Indianen en Indianinne werden bewerkt en beplant, alsmeede van 't vee die hebben verschaft inzicht in de bestaansmiddelen van de vrije Bonaireanen. Zij beschikten over plantgronden - een kunuku, soms twee - waarvan niet de grootte, maar wel de geschatte jaaropbrengst stond vermeld, uitgedrukt in makotten, dat wil zeggen manden van ongeveer 30 pond. De kunuku van Katrijntje Semeleris produceerde een schamele vier makotten (120 pond); Clara en haar kinderen produceerden op twee kostgronden maar liefst 100 manden (3000 pond) maïs. Zij behoorden daarmee tot de best gesitueerden. De meeste huishoudens moesten het jaar rondkomen met zo'n dertig makotten (900 pond).

Paarden en ezels dienden vooral als transportmiddel. Net als onder de compagniesbedienden varieerde het aantal geiten van drie tot omstreeks 100, waarbij het aantal van 214 in bezit van Anna Richina een uitschieter was (of een schrijffout). Het bezit van schapen was uitzonderlijk. 28 Van de 35 vrije huishoudens hielden ook pluimvee. Bij Anna Heijssen en haar kinderen kakelden liefst 45 kippen rond het huis.

De achtergrond van de vrije Bonaireanen is maar deels bekend, maar het staat vast dat zij niet louter nakomelingen van inheemse of later gearriveerde indianen waren (Haviser, 1995). Luitenant Willem Jurrie Thieleman werkte voor de compagnie, maar werd niettemin als indiaan aangemerkt. Vormalige compagniesbedienden kregen incidenteel toestemming om na hun ambtstermijn op het eiland te blijven. Een naam als Jan Kip verwijst naar oud-commandeur Joan Kip (1668-1688); De naam Groen kwam zowel voor onder de ruiters als onder de indianen. Achternamen als Bakkeer en Heijsen (of Geijsen) wijzen eveneens op een Europese herkomst. Achtervoegsels als bastoot en bombassie hebben daarentegen een Afrikaanse of slavernij-gerelateerde connotatie ('bastiaan' en 'bomba'), terwijl Anna Maria, Anna Richina en Dominga Rosario (bij mij) Spaanse en katholieke associaties oproepen. Zestien vrije huishoudens, bijna de helft, had een vrouw aan het hoofd staan en zij hadden deels Europese achternamen. Bij een persoon stond een verwijzing naar een indiaanse achtergrond: Thonie Indiane, maar doorgaans hanteerde men de term indiaan voor de vrije bevolking ongeacht hun ras of herkomst. Het indiaanse element in deze groep blijft daardoor schimmig en onttrokken aan het gezichtsveld van de historicus. Wellicht kan DNA-onderzoek meer helderheid scheppen dan de archieven van de WIC.

Noten

Uit het Nationaal Archief, Den Haag:
Noot 1: WIC, inv.nr. 206.300: dd. 2-3-1717; WIC. inv. nr. 317 dd. 6-1-1753, Faesch aan WIC.
Noot 2: WIC inv. nr. 317 jg. 1749: Faesch aan de vergadering van Tienen dd. 28-6-1849; Van Laar 1998; Jordaan 1998.
Noot 3: WIC fol. 904-6 Illudatie, van weegens de gronden, die alhier op het Eijland Bonaijre, door de Comp. Bedienden werden bewerkt en beplant, als meede van het Vee die zij liedens hebben; Alofs 1996, 2011.
Noot 4: WIC. dd. Bonaire 8-11-1767.

Luc Alofs is cultureel antropoloog en gepromoveerd als historicus. Hij is docent aan het Instituto Pedagogico Arubano en curator van het Museo Historico Aruba. E-mail: alofsaruba@setarnet.aw

De illustaties zijn afkomstig uit de Collectie Hartog, Biblioteca Nacional Aruba.

Medisch

Vragen over... gehoorschade

Tekst: Wouter Mol

Hoe werkt het gehoor?
Ons gehoororgaan bestaat uit drie delen: het binnenoor, het middenoor en het uitwendige oor.

Uitwendige oor
Daarvan zijn de gehoorschelpen (de 'oren') het meest opvallend. Ze functioneren als een soort trechters die geluid opvangen. De trillingen waaruit geluid bestaat worden vervolgens via de uitwendige gehoorgang geleid naar het trommelvlies, dat de scheiding vormt tussen het uitwendige oor en het middenoor.

Middenoor
Het middenoor bestaat uit de trommelholte en de oortrompet. In de trommelholte bevinden zich de drie gehoorbeentjes: het bekende trio hamer, aambeeld en stijgbeugel. Zij werken als een soort hefboom die de kleine trillingsbewegingen van het trommelvlies versterken. Deze trillingen worden overgebracht naar de hamer, die tegen het aambeeld slaat. Het aambeeld brengt op zijn beurt de beweging over op de stijgbeugel die vastzit op een membraan, waarna de beweging zich als een golf voortzet in de vloeistof van het binnenoor.

Binnenoor
Het binnenoor omvat het slakkenhuis, een labyrintische holle buis die met vloeistof is gevuld en waarin zich het orgaan van Corti bevindt. Dit orgaan is cruciaal voor ons gehoor: in elk slakkenhuis zitten zo'n 20.000 haarcellen, die ervoor zorgen dat de trillingen van de vloeistof worden omgezet in elektrische signaaltjes. Die haarcellen kunnen tot 20.000 (!) signalen per seconde doorgeven aan de zenuwen. Zij zorgen ook voor het onderscheid tussen toonhoogten: haarcellen vooraan in het slakkenhuis geven hoge tonen door aan de zenuwen, achteraan worden lage tonen doorgegeven. Via de gehoorzenuw belanden de elektrische signaaltjes in de hersenen, waar ze worden verwerkt en waardoor we ons bewust worden van het geluid.

Botgeleiding
Geluidsgolven bereiken het binnenoor ook direct via de schedel, vooral via het slaapbeen. Hierdoor kunnen we toch nog iets horen als het trommelvlies beschadigd raakt of als de gehoorgang verstopt is. Er is dan sprake van zogeheten botgeleiding.

Wat is gehoorschade?
Door regelmatige blootstelling aan schadelijke geluiden loop je het risico op verschillende vormen van gehoorschade. Soms gaat het om tijdelijke gehoorproblemen, vergelijkbaar met het verschijnsel dat optreedt na een avondje disco: je hebt last van 'suizende' of 'tuitende' oren, waardoor je een tijdje minder goed kan horen.

Dit fenomeen is het eerste teken dat er haarcellen in het slakkenhuis kapot zijn gegaan. Net zoals graan kan knakken door te harde wind, zo kunnen haarcellen breken door te hard geluid.
Wanneer dit gebeurt worden geluidstrillingen niet, of onvoldoende, omgezet in elektrische signalen voor de gehoorzenuw, waardoor het gehoor achteruit gaat. Als te hard lawaai schade aanricht in het oor dan is dat meestal definitief. Eenmaal beschadigd kunnen de tere haarcellen in het binnenoor zich namelijk niet of nauwelijks herstellen. Reparatie van haarcellen via een chirurgische ingreep is eveneens onmogelijk, domweg omdat ze daar veel te minuscuul voor zijn.

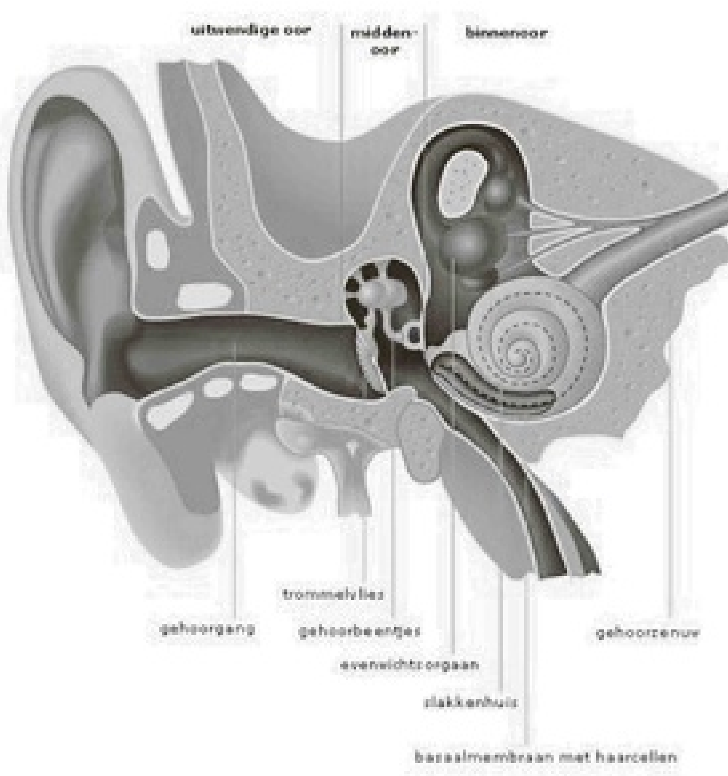

Welke vormen van gehoorschade zijn er?
Tinnitus: ofwel oorsuizen, waarbij je geluid hoort (bijvoorbeeld gepiep, gefluit of gebrom) dat niet afkomstig is van de omgeving, maar dat in het oor zelf ontstaat. Het vervelendste van tinnitus is dat je dit geluid niet kunt 'uitzetten': in het ergste geval verdwijnt het nooit uit het oor, ook 's nachts niet. Dit kan soms gekmakend zijn.

Hyperacusis: een sterk verhoogde gevoeligheid van de oren voor (scherpe) geluiden, die hinderlijk hard klinken doordat de pijngrens voor hard geluid aanzienlijk lager ligt. In een gezond oor ligt die grens tussen de 130 en 140 decibel, maar bij mensen met hyperacusis kan dat teruglopen tot 80 à 90 decibel. Daardoor klinken geluiden die een gezond persoon 'normaal' vindt voor een hyperacusis-patiënt pijnlijk hard.

Diplacusis: waarbij je met het linkeroor toonhoogtes anders waarneemt dan met het rechteroor; je interpreteert die tonen 'verkeerd'. Bij langdurige blootstelling aan te hard geluid - en overigens ook naarmate je ouder wordt, verslechtert in eerste instantie de waarneming van hoge tonen. Dit komt doordat in het slakkenhuis de meeste energie (of beter: de sterkste geluidstrillingen) vooraan in dit labyrint binnenkomt; dat is precies de plek waar de haarcellen liggen die voor de verwerking van hoge tonen zorgen. De haarcellen die de lage tonen verwerken liggen dieper in het slakkenhuis en zijn daardoor beter beschermd tegen sterke trillingen. Voor de duidelijkheid, het is dus niet zo dat de toonhoogte van het geluid dat gehoorschade veroorzaakt overeenkomt met het slechter horen van diezelfde tonen.

Distortie: waarbij je tijdelijk of blijvend geluiden vervormd waarneemt.

Cocktail party-effect: een sterk verschillende gevoeligheid tussen het linker- en rechteroor, waardoor je in ruimtes met achtergrondgeluid specifieke geluiden moeilijk kunt onderscheiden. In het normale sociale verkeer kan dit heel lastig zijn, omdat het een stuk lastiger wordt om een gesprek goed te volgen.

Hoe herken ik gehoorschade?
Eerste signalen van gehoorbeschadiging zijn:

- het niet meer horen van hoge tonen of zachte geluiden.
- steeds meer moeite hebben met telefoneren
- lastig een gesprek kunnen voeren in een rumoerige omgeving.
- voortdurend fluit- of pieptonen in het oor horen.

Komt gehoorschade veel voor?
Oorspronkelijk kwam gehoorschade voornamelijk voor bij mensen die door hun beroep veel aan hoge geluidsniveaus blootstaan (arbeiders enz.). Tegenwoordig is het vooral het frequent beluisteren van heel luide muziek, bijvoorbeeld in discotheken, op muziekfestivals of thuis met de MP3-speler, waardoor mensen (vaak jongeren) schade oplopen. Inmiddels heeft ruim een half miljoen jongeren tussen de 16 en 30 jaar (15 procent van het totaal aantal jongeren in die leeftijd in Nederland) te kampen met blijvende gehoorschade. Per jaar komen daar zo'n 20.000 jongeren bij. Dit is een zeer verontrustend aantal. Op Curaçao zullen de percentages min of meer gelijk liggen.
Bij het ouder worden van deze jongeren zullen de beperkingen van deze gehoorschade steeds duidelijker worden.

Wat kan je er aan doen?
Voorkomen is beter dan genezen. Dat gaat in dit geval helemaal op, omdat er (nog) geen genezing mogelijk is voor gehoorschade.Als je weet dat je blootgesteld gaat worden aan hard geluid, zoals bijvoorbeeld bij de grand marcha', dan kan je universele oordopjes en otoplastiekjes met een speciaal muziekfilter aanschaffen. Deze dopjes dempen wel het te harde geluid, maar tasten niet de muziekbeleving aan.
Als je geen oordopjes hebt, doe je er goed aan de totale tijd dat het oor aan te hard geluid blootgesteld is, zo kort mogelijk te houden. Dit kan door regelmatig oorpauzes te nemen, dus een poosje uit de ruimte met het te harde geluid gaan. Een andere maatregel is niet te dicht in de buurt te gaan staan van de lawaaibron zoals boxen en machines.

Wouter Mol is huisarts te Curaçao

Mens & Psyche

Verveling

Spanning en onrust relateren we meestal aan een overdaad aan prikkels: we hebben te veel te doen, maken te veel in korte tijd mee, vinden een voorval te pijnlijk of een nare situatie duurt ons te lang. De daarbij ervaren spanning en onrust benoemen we dan als stress. Maar spanning en onrust kunnen zich ook aandienen wanneer we juist te weinig doen hebben of gedurende lange tijd telkens hetzelfde blijven doen en dan noemen we het... verveling.

Tekst: Milangela Plate

Er is een onderzoek bekend waarbij mensen zich gedurende langere tijd lieten opsluiten in een ruimte waarin geen licht en geen geluid door kon dringen, om te zien hoe de hersenen zouden reageren op een gebrek aan prikkels van buitenaf. Deze mensen bleken op een gegeven moment toch lichtpatronen te zien en gingen soms geluiden of zelfs muziek en/of stemmen horen. In reactie op de prikkelhonger, genereert ons brein blijkbaar zelf prikkels.
Verveling is in feite een natuurlijke reactie; ons brein detecteert op enig moment een gebrek aan prikkels ('prikkelhonger' of 'informatiehonger') in een lichaam dat fit is of zelfs barst van de energie. De prikkelhonger wordt op dat moment als het ware onvoldoende gevoed. Verveling kan zich dan op diverse manieren uiten. Emotioneel: u gaat zich gespannen en onrustig voelen of ervaart gevoelens van leegte en nutteloosheid. Gedragsmatig: druk praten of bewegen. Mentaal: overmatig denken ofwel piekeren.

Verveling bij kinderen
Verveling herkennen we vrijwel allemaal wel uit onze jeugd: het ondersteboven op de bank hangen uit pure verveling en die saaie zondagen die maar niet voorbijgaan. Volgens ontwikkelingspsycholoog Gerrit Breeuwsma zie je verveling al bij baby's: "Die onderzoeken nieuwe dingen uitvoerig en gaan huilen als ze erop uitgekeken zijn. Echter, zou men het kind steeds iets nieuws geven, dan raakt het overprikkeld en leert het alleen nog maar snel en oppervlakkig ergens notie van te nemen."
Opvoeddeskundigen stellen dus dat verveling een functie heeft. Zo ook ontwikkelingspedagoge Sandra Veenstra: "Ouders kunnen slecht omgaan met de verveling van hun kinderen en gaan onmiddellijk aan de slag om het probleem op te lossen, maar het is juist heel belangrijk dat een kind de ruimte krijgt voor zijn eigen gevoel van verveling. Een kind moet leren zelf zijn oplossingen te zoeken. Zo leert hij dat verveling normaal is, dat het een tijdelijk gevoel is en dat het verdwijnt zodra de geest weer door iets gegrepen wordt. En vooral dat je daar zelf ook invloed op kunt uitoefenen. Die ontdekking voorkomt hersenluiheid." Illustratief hierbij is het verhaal van een stand-up comedian die vertelt dat hij als kind uit verveling zichzelf verhaaltjes vertelde. Dergelijke 'verhaaltjes' vertelt hij tegenwoordig nog, maar dan aan een groot publiek. Zijn eigen oplossing voor verveling legde een talent bloot, waarmee hij later beroepsmatig succesvol werd.

Verveling bij volwassenen en ouderen
Verveling treedt geregeld op bij mensen die bijvoorbeeld plotseling werkloos zijn geraakt of zijn gestopt met werken omdat ze de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Het wegvallen van werkzaamheden levert weliswaar veel vrije tijd op, maar tegelijkertijd valt een aantal sociale contacten weg en heeft men door een inkomstendaling mogelijk ook minder mogelijkheden om iets interessants te doen met de vrijgekomen tijd.
Ook full-time ouderschap kan gepaard gaan met verveling, vooral wanneer kinderen naar school gaan of het huis uit gaan om zelfstandig te gaan wonen. De periode van 'zorgen voor' maakt plaats voor meer vrije tijd en dan ligt verveling voor sommigen al gauw op de loer.
Mensen zijn uiteraard heel verschillend in hun reacties: baanverlies of kinderen uit huis bezorgt de ene persoon een prikkelarmoede, terwijl het een ander juist de nodige rust geeft. Voor de één is een routineuze baan dodelijk saai, terwijl een ander daar enorme rust en voldoening uit kan halen.

Gevolgen verveling
Voorheen hebben onderzoekers aangetoond dat verveling samenhangt met schadelijk gedrag zoals agressie en ongezonde levensstijlen met als gevolg een korter leven door een verhoogde kans op onder meer hartproblemen en herseninfarct.
Sommige mensen ervaren bij verveling en bijkomende onaangename gevoelens een onweerstaanbare drang om hun gewaarwordingen te verdoven met nicotine-, alcohol- of druggebruik. Of men stilt zijn prikkelhonger met oppervlakkige en kortdurende prikkels, zoals winkelen, tv-kijken, seks, surfen op het internet en computergames spelen. Helaas biedt dergelijke tijdsinvulling slechts kortdurend soelaas; staakt men de activiteit dan duikt de onrust weer op.

Verveling heeft echter ook een positieve kant. Recent onderzoek toont namelijk aan dat verveling weliswaar een naar gevoel geeft, maar dat het tegelijkertijd gunstig kan uitpakken voor zowel degene die zich verveelt als hulpbehoevenden in de samenleving.
Verveling geeft mensen het gevoel een zinloos bestaan te leiden, waardoor ze ertoe aangezet worden hun leven te gaan invullen met zinvollere bezigheden: activiteiten die hen het gevoel geven van enig nut/waarde te zijn voor de samenleving of zichzelf. Voor de één is dit vrijwilligerswerk of politiek engagement, een andere persoon besluit bloeddonor of donateur aan goede doelen te worden en weer een ander gaat opnieuw studeren, sporten of (her)ontdekt hobby's. Verveling genereert een sterke motivatie om dergelijke waardevolle tijdsbesteding te verkiezen boven plezierig doch minder altruïstisch en weinig zinvol gedrag (zoals tv-kijken of doelloos surfen op het internet).
Kortom: verveling draagt ertoe bij dat mensen productiever en ook meer empathisch, onbaatzuchtig en socialer gedrag gaan vertonen. Voorts speelt verveling een belangrijke rol in het activeren van creativiteit. Immers; als men iets al tig keer (op dezelfde manier) heeft gedaan, is de kans groot dat deze routine saai wordt en men gaat zoeken naar manieren om hetzelfde noodzakelijke op een meer inspirerende en uitdagende manier te doen.
Om te achterhalen wat voor u een zinvolle tijdsbesteding kan zijn, kunt u zichzelf het volgende afvragen: Wat helpt mij om mij beter over mijzelf te voelen? Wat vind ik uitdagend? Wat wekt mijn nieuwsgierigheid en wat geeft mij energie en voldoening? Wanneer uw antwoorden vergezeld gaan van gewaarwordingen, zoals gevoelens van trots, blijdschap of een opgeruimd gevoel dan bent u waarschijnlijk op de goede weg voor het vinden van een zinvolle tijdsbesteding!

Milangela Plate is psycholoog/gerontoloog met veel ervaring op het gebied van counseling, diagnostiek en training voor volwassenen en 60-plussers. E-mail: milangela.plate@takecare.an

Cliënten met meervoudige beperking:

‘Meer waarde geven in hun menszijn’

Meer contact met de cliënten, blijere gezichten en meer werkplezier komen voort door het toepassen van een specifieke methodiek bij de begeleiding van mensen met een ernstige meervoudige beperking. Om iedereen die zich bezighoudt met deze groep mensen kennis hiermee te laten maken organiseert de SGR-Groep op 1, 2 en 3 maart een congres ‘Leven met een ernstige meervoudige beperking’.

Tekst: Judice Ledeboer Foto’s: Ken Wong

De stichting voor Gehandicapten- en Revalidatiezorg (de SGR-Groep) is in januari 2004 ontstaan uit de integratie van de voormalige Stichting Zorg voor Verstandelijk Gehandicapten en het Mgr. P.I. Verriet Revalidatie- en Wooncentrum. Door het samengaan van de twee grootste aanbieders van gehandicapten- en revalidatiezorg op Curaçao is het mogelijk geworden om de zorgkwaliteit naar een steeds professioneler niveau te tillen. Bij de SGR-Groep werken ongeveer vierhonderd mensen, verspreid over de locaties Emmastad, Salsbachweg en de diverse buitenvoorzieningen van de SGR-onderdelen. De cliënten van de SGR-Groep ontvangen medische, gedragswetenschappelijke en paramedische zorg.

Doel van het congres ‘Leven met een ernstige meervoudige beperking’ is vooral om de cliënten met ernstige meervoudige beperkingen in het spotlight te zetten. Anke Doran, ergotherapeute, en lid van de werkgroep Congres Fundashon Verriet, is al meer dan acht jaar werkzaam bij Fundashon Verriet. Zij kijkt uit naar het congres en hoopt dat door alle workshops en lezingen die er gegeven worden, er meer kennis komt over mensen met een ernstige meervoudige beperking en het taboe dat er is omtrent mensen met een ernstige meervoudige beperking doorbroken wordt. “We willen onze cliënten in het zonnetje zetten”, zegt ze.

Tijdens het congres zijn er workshops en lezingen die door lokale en Nederlandse specialisten worden verzorgd. Lokale specialisten zijn onder anderen drs. K. Hermans, kinderpsychiater, M. de Miranda, kinderfysiotherapeute, drs. B. van den Broek, gedragsdeskundige, drs. A. Zahavi, revalidatiearts, en drs. N. Li-Martina, GZ-psycholoog en ‘trekker’ van de methodiek op Curaçao. De sprekers spreken respectievelijk over psychiatrische behandelmogelijkheden en medicatie-effecten, behandeling van kinderen met een (ernstige) meervoudige beperking in de eerste lijn op Curaçao, methodische dagbesteding voor kinderen met een meervoudige beperking binnen Fundashon Verriet en over het opvoedings- en ondersteuningsprogramma op Curaçao. Uit Nederland zijn aanwezig prof. dr. C. Vlaskamp, hoogleraar op het gebied van mensen met meervoudige beperkingen, drs. P. Poppes, GZ-psycholoog en verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, dr. A van der Putten, fysiotherapeut en tevens verbonden aan de Rijksuniversiteit van Groningen en dr. C.G.B. Maathuis, revalidatiearts in Groningen. Zij spreken over het ontstaan van het opvoedings- en ondersteuningsprogramma, recente ontwikkelingen en inzichten in de zorg voor personen met een ernstige meervoudige beperking, de zin en onzin over (paramedische) behandelvormen voor kinderen en volwassenen en prognoses bij kinderen met een ernstige meervoudige beperking.

Het congres is bedoeld voor alle professionals die te maken hebben met mensen met een ernstige meervoudige beperking zoals (para)medici en gedragsdeskundigen. Doran zegt hierover: “Veel mensen die niet met deze groep mensen werken zien alleen iemand in een rolstoel en denken ‘die kunnen niets’, maar dat is niet waar. Onze cliënten komen ook in het ziekenhuis en dan is er vaak niet voldoende kennis om deze mensen optimaal te kunnen behandelen. De laatste jaren zijn er veel nieuwe ontwikkelingen om deze groep mensen te begeleiden en te behandelen en zijn er methodieken ontwikkeld waarmee er meer mogelijk is voor cliënt, begeleiders en verzorgenden.”

Sinds acht jaar werken Fundashon Verriet en de Rijksuniversiteit van Groningen intensief samen. Hoogleraar Vlaskamp, die aan de Groningse universiteit verbonden is, heeft een methodiek ontwikkeld op het gebied van ‘opvoedings- en ondersteuningsprogramma’s’. Deze methodiek richt zich op de individuele mogelijkheden van de cliënt. Wat kunnen ze wel? Waar genieten ze van? Doran en gedragsdeskundige Brigitte van den Broek zijn enthousiast over deze methodiek die breed geïmplementeerd is bij de SGR. “Wij, groepsleiders, ouders en overige deskundigen begrijpen de cliënten nu beter”, zeggen ze beiden.

De methodiek is gebaseerd op het volgende: allereerst wordt er door iedereen die betrokken is bij de begeleiding van een cliënt een ‘perspectief’ opgesteld. Er wordt meestal een tijd van twee jaar genomen om dat perspectief te bereiken. Daarnaast worden er hoofd- en werkdoelen opgesteld. In die twee jaar wordt er wel regelmatig geëvalueerd om de behandeling bij te stellen. Dit wordt gedaan aan de hand van registratie van alles wat de cliënt doet en wel of niet kan. “Daarbij moeten we het hebben van observatie van de cliënt. Wat kan hij? Waar gaat het goed en waar gaat het mis? Soms moet je dingen wel 100 keer doen. Natuurlijk lukt het ook wel eens niet, maar over het algemeen zijn er zeer goede resultaten. Betrokkenen krijgen meer inzicht in de mogelijkheden van de cliënten en het is meer bekend van welke activiteiten de cliënten genieten.

Het werken volgens deze methodiek heeft al veel verandering op de leef- en werkvloer teweeg gebracht. Vroeger richtte de begeleiding zich vooral op de verzorging van de cliënten, maar nu ook op ontwikkeling. “Veel cliënten werden ondergestimuleerd omdat er voornamelijk verzorging gegeven werd”, legt Doran uit. De verandering stuitte in het begin op wat verzet, maar nu is iedereen blij. Er zijn leden van de groepsleiding die al jaren bij het Verriet werken en die zeggen dat ze de cliënten nu pas leren kennen. De methodiek vraagt bijvoorbeeld veel meer interactie. Dat was er vroeger veel minder.

Op de Salsbachweg zitten voornamelijk cliënten met een ernstige meervoudige beperking en rond de 80 nemen deel aan het opvoedingsprogramma. De cliënten zijn van alle leeftijden. Op het moment zijn er zeven groepen waar deze methodiek wordt toegepast. Er werd begonnen met een pilot bij een kindergroep. “Het is een wereld van verschil”, zegt Doran enthousiast. Het goede van de methodiek ligt in de controle die er doorlopend is en om elkaar te stimuleren geven de groepsleiders aan het einde van het jaar een presentatie over de successen die ze behaald hebben. “De groepsleiding is enorm gegroeid en er komen door ervaringen ook weer nieuwe ideeën.”

Er komen regelmatig studenten van prof. Vlaskamp uit Nederland om onderzoek te doen. Deze onderzoeken zijn meestal op basis van observatie en vooral observatie van het gedrag ligt op een subjectief terrein. “Toch moeten we het daarmee doen”, zegt gedragsdeskundige Van den Broek. “We kunnen de informatie goed gebruiken en we proberen de subjectiviteit te ondervangen door duidelijke observatieformulieren te maken.” Gedurende het jaar komen er ook stagiaires die op Curaçao de opleidingen SPW-3 en -4 doen. De ervaring leert dat de stagiaires het meestal moeilijk vinden om bij de SGR aan het werk te gaan. Doran: “Onze cliënten behoren bij een doelgroep waar mensen van schrikken. Dit komt door onwetendheid, maar als stagiaires hier een tijdje werken raken ze wel enthousiast.”

Om meer duidelijkheid te krijgen over de methode geeft Van den Broek een voorbeeld hoe door het toepassen van de methodiek cliënten beter begeleid kunnen worden. “Veel cliënten kunnen het niet zeggen als ze iets niet prettig vinden. Dan komt er een reactie die wij niet begrijpen. Door continu te kijken naar iedere handeling van begeleider en cliënt en ook naar de omgeving, is het mogelijk om er achter te komen waarom de cliënt niet tevreden is. Alles kan de oorzaak zijn. Het vraagt dus veel creatief denken, constant andere dingen uitproberen, totdat we achter de oorzaak zijn.” Doran vult aan: “De methodiek is van iedereen, cliënt, groepsleiders, deskundigen en de ouders. Het geheim van opvoedingsprogramma’s ligt in de structuur en het ritme dat er is.” Het komt erop neer dat alle neuzen dezelfde kant op moeten wijzen en dat iedereen als ‘team’ werkt om het doel te bereiken. “We leren ook heel veel van elkaar. Op dit moment hebben we geen logopedist, maar door in het verleden nauw met een logopedist samen te hebben gewerkt kunnen we dat ‘gat’ een beetje opvullen. We weten ongeveer wat we moeten doen. Natuurlijk moet er weer een logopedist komen, maar er zijn er op het eiland niet genoeg, dat is een probleem.”

De werkgroep Congres Fundashon Verriet bestaat uit Joyce O’Niel, Nataly Li, Denise Pestana, Lotte Moen, Brigitte van den Broek en Anke Doran. Zij kijken uit naar het congres. Specialisten, huisartsen, paramedici, gedragsdeskundigen en andere professionals die te maken hebben met mensen met ernstig meervoudige beperkingen zijn welkom op donderdag 1, vrijdag 2 en zaterdag 3 maart. Op zaterdag zijn er speciale workshops voor ouders waar de thema’s die op donderdag en vrijdag besproken zijn worden herhaald. Vooral het thema over de prognoses bij cliënten met een meervoudige beperking is belangrijk. Soms hebben ouders te hoge verwachtingen van hun kind, en hebben moeite met het accepteren van de problematiek van hun kind. Er wordt door het Verriet ook begeleiding aan ouders aangeboden, mits ze daarvoor openstaan. Er is thans een tendens dat kinderen met een meervoudige beperking meer thuis in de gezinssituatie blijven. Dit constateert men omdat er weinig nieuwe kinderen bij komen in de woongroepen. Dit komt omdat er meer kennis is op het gebied van begeleiding en ook door betere voorzieningen en hulpmiddelen is het ook lichamelijk minder zwaar voor ouders om zelf voor hun kind te zorgen. “Ouders worden ook mondiger. Ze willen meer betrokken zijn en wij proberen op onze beurt om rekening te houden met de wensen van ouders en cliënt.”

Dankzij financiële steun van de ISOG, de Stichting ter bevordering van Internationale Samenwerking en Onderzoek op het gebied van Gezondheidszorg, (zie kader) is het mogelijk om dit congres te organiseren. Voorzitter van de ISOG, Pacheco Römer, is altijd nauw betrokken bij de projecten die door de organisatie gesteund worden. De ISOG verzorgt bijna de gehele financiële afwikkeling van het congres.

Römer uit zijn bewondering voor iedereen die zich inzet voor mensen met een (meervoudige) beperking. “Ik vind het bewonderenswaardig hoe iedereen dat doet. Dit werk is echt een roeping.” Doran is dankbaar voor zijn mooie woorden, maar wil nog wel even het volgende kwijt: “We moeten onze cliënten meer waarde geven in hun menszijn en dat hopen we te doen door onze kennis te delen via dit congres.”

Informatie over het congres kan verkregen worden via website: www.sgr-groep.org.

Van links naar rechts: Anke Doran, Lotte Moen en Brigitte van den Broek.

ISOG

ISOG is opgericht in 2003 omdat er behoefte was meer inzicht te krijgen in de gezondheidszorg op de toenmalige Nederlandse Antillen. Doelstelling van de ISOG is onder meer om wetenschappelijk onderzoek op het gebied van gezondheidszorg te verrichten of te laten verrichten en te bevorderen, het uitbrengen van rapporten en adviezen, het organiseren van conferenties, symposia en workshops, overdracht van kennis met betrekking tot de economie, de organisatie en het onderzoek op het gebied van gezondheidszorg in samenwerking met wetenschappelijke instituten en internationale organisaties. Alle activiteiten vinden plaats in nauwe samenwerking met de afdeling Epidemiologie & Onderzoek van de GGD Curaçao. Projecten die door ISOG gesteund zijn zijn onder meer: Gezondheidsonderzoek Curaçao (GOC) in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen, Gezondheidsonderzoek Bovenwinden & Bonaire (1998), Gezondheidsonderzoek andere Antilliaanse eilanden (2002-2003), Tandheelkundig Onderzoek Curaçao (2000), Lechi di Mama (2001), project Ouderenbeleid/bejaardenzorg (2005), Onderzoek naar zorgbehoefte van personeen met verstandelijke, lichamelijke of meervoudige handicap en hun verzorgers, HIV/Aids-project, Onderzoek naar obesitaspreventie.

Negende vrouwenconferentie op Curaçao

'Geen emancipatie, wel vaardigheden'

'About Women and Influence', zo luidt de titel van de vrouwenconferentie die op 2 en 3 maart plaatsvindt in het Hyatt Regency. De bijeenkomst wordt dit jaar alweer voor de negende keer op Curaçao gehouden. Maar wat is eigenlijk het doel van de conferentie? Gaat het om emancipatie? Weten vrouwen gewoon niet voldoende over zichzelf? En zijn mannen ook welkom? Organisator Reyna Joe (56) legt uit.

Tekst: Lisette Wellens

"Mannen spelen van kleins af aan teamsporten zoals baseball en weten daardoor precies hoe ze samen moeten spelen. Wij vrouwen hebben dat nooit geleerd. We ondersteunen elkaar niet maar branden elkaar af. Daardoor komt het dat vrouwen zich in het zakenleven vaak moeilijk staande kunnen houden." Onder de naam Bright Ideas and Services Inc (BISInc.) runt Reyna Joe inmiddels al 23 jaar een succesvol communicatie- en marketingbureau. Toch had ze ooit een soortgelijke ervaring. Naar eigen zeggen werden meisjes van haar generatie enorm gestimuleerd om hard te leren, goede cijfers te halen en uiteindelijk te gaan studeren. Na haar studie werd het echter ineens anders: "Op het moment dat je op de werkvloer terecht komt, sta je plotseling alleen. Aan het begin van mijn carrière had ik weinig gelijkgestemden om mee te praten. Ik voelde me schuldig als ik mijn kinderen weer eens achter moest laten omdat ik elke week naar een paar eilanden vloog. Ik had soms het idee dat ik het wiel zelf uit moest vinden."

Eindelijk steun

De Amerikaanse vrouwengroep 'Araña, a web of women leaders' bood uitkomst. "Ik ging vijf jaar lang om het half jaar naar hun bijeenkomsten. Ik kon mijn vragen bij ze kwijt, maar ook met ze sparren over nieuwe ideeën", legt Joe uit. "Omdat ik daar zelf zoveel aan heb gehad besloot ik iets soortgelijks te gaan organiseren op Curaçao."

De eerste conferentie 'About Women and Work' was in 2004 en werd bezocht door iets meer dan dertig deelnemers. "Het draaide om de verwachtingen op de werkvloer. Zit je op de positie die je wenst? Verdien je een salaris waar je tevreden mee kunt zijn?" Bijeenkomsten rond bijvoorbeeld banen, beeldvorming, gezondheid en creativiteit volgden. De conferentie van dit jaar gaat over invloed hebben, beïnvloed worden en hoe je daarmee om kunt gaan.

Geen klapstoeltjes

Wie zich bij de bijeenkomst een groep schreeuwende wijven in tuinbroeken voorstelt heeft het bij het verkeerde eind. "We zijn niet zozeer bezig met emancipatie. De vrouwen op ons eiland zijn al voldoende geëmancipeerd. Het enige wat ik wil doen is ze wat vaardigheden bijbrengen en uitdagen om op een andere manier naar zichzelf en hun werkomstandigheden te kijken. Tegelijkertijd mag je jezelf al en toe ook lekker verwennen natuurlijk."

De deelnemers worden namelijk volledig in de watten gelegd. "We hebben een heerlijk diner, ontbijt en 'afternoon tea' en gaan meedoen aan een golf clinic. Bovendien is alles tot in de puntjes verzorgd. Tijdens mijn conferentie vind je geen plastic bekers en klapstoeltjes", lacht Joe.

Maar nog belangrijker is het programma. Verschillende sprekers zoals communicatiemanager Angèle Corasol, de minister-president van Sint Maarten, Sarah Wescott-Williams en de gouverneur van Curaçao, Frits Goedgedrag, zullen afgewisseld worden met ludieke tussenpresentaties als een buikdansworkshop en professioneel advies over corrigerend ondergoed en de verzorging van pruiken. "Het moet ook weer niet te zwaar worden", meent Joe. "Al krijgt iedereen na afloop wel een handout met interessante artikelen mee zodat je thuis nog even bij de conferentie stil kunt staan."

Dat één van de sprekers een man is, is volgens Joe trouwens helemaal niet vreemd of bezwaarlijk. "In Amerika worden mannen niet toegelaten op vrouwenconferenties. De scheiding tussen man en vrouw is daar nog duidelijk aanwezig. Onze gemeenschap heeft een andere ontwikkeling gehad en mannen hebben vaak een leuke andere kijk op onze professionele realiteit."

Geen zielige bende

Deelname aan de tweedaagse conferentie kost 522 dollar (1230 gulden). "Dat komt omdat we als organisatie in de afgelopen periode verlies hebben geleden en omdat het erg moeilijk blijft om goede sponsors te vinden", zegt Joe. "We zijn geen zielige bende en daardoor krijgen we weinig aandacht."

De honderd vrouwen die elk jaar gemiddeld deelnemen aan de bijeenkomst zijn grotendeels lokale professionals uit de bovenklasse. Dat de toegangsprijs voor andere vrouwen misschien een belemmering zou kunnen zijn vindt Joe onzin. "Kijk eens naar het Curaçao North Sea Jazz: die kaarten daarvoor zijn bijna net zo duur, maar ik hoor niemand klagen. Natuurlijk komen daar wel grote artiesten optreden maar dit doe je puur voor jezelf en je eigen ontwikkeling. Minstens zo belangrijk toch?" Joe benadrukt dat er elk jaar tien gratis plaatsen voor studenten van lokale hogere opleidingen zijn. "En de vrouw die begrijpt waarom de jaarlijkse vrouwenconferentie op Curaçao een ondersteuning is voor haar professionele ambitie, die schrijft zich gewoon in. Waarom anders al die investering in je school, studie en carrière?", vindt de organisator.

Extra erkenning

Tijdens elke conferentie wordt één vrouw extra in het zonnetje gezet. Deze vrouw wint de 'Outstanding Women Award'. Een prijs die uitgereikt wordt aan een vrouw uit het Caribisch gebied van boven de zestig jaar die iets speciaals heeft gedaan waar andere vrouwen baat bij hebben. "De winnaressen zijn heel uiteenlopend", vertelt Joe. "Onderwijzeressen, ministers en vrouwen die bijzondere initiatieven ontwikkeld hebben. Zoals de winnares van vorig jaar: Jenny Fraai. Zij is de initiator van het alfabetiseringsproject Pro Alfa."

Reyna Joe

De winnares van dit jaar zal verkozen worden uit dertien succesvolle vrouwen uit Curaçao, Bonaire, Aruba en Sint Maarten. De winnares krijgt een speciale trofee in de vorm van een elegante damesschoen, ontworpen door kunstenares Gala Martinus. Verder wordt haar naam genoemd in alle komende publicaties van de vrouwenconferentie en wordt zij vermeld op de websites www.whoiswho.an of whowaswho.an. die draaien om professionals in de Cariben.

Persoonlijke les

De volgende editie van de conferentie wordt volgens Joe extra bijzonder: "Dan bestaat de bijeenkomst tien jaar en daarvoor wil ik iets speciaals doen. Ik heb nu al contact met een spreker uit Amerika. Oprah Winfrey is het niet, maar wie wel kan ik nog niet zeggen. Het wordt in ieder geval een hele grote naam."

Nog belangrijker vindt Joe het echter dat de deelnemers een persoonlijke les halen uit iedere conferentie die ze organiseert. "Ik hoop dat elke deelnemer na het eind van deze editie het lef heeft om één beslissing voor zichzelf te nemen. Of dat nou betekent dat ze meer tijd wil besteden aan haar gezin, verder gaat studeren of dat ze per se elke vrijdag naar het happy hour wil, dat maakt niet uit. Als het maar haar eigen keus is."

Meer informatie over de vrouwenconferentie is te vinden via: http://aboutwomenconference.com/2012Influence.htm

Culturele Agenda

Kunst & exposities

Dugudugu, Be Mine

De tentoonstelling 'Dugudugu, Be Mine!' is tot 29 februari te bezichtigen in landhuis Bloemhof. Alle werken zijn geprijsd onder de 1000 gulden en zijn te koop, enkele door middel van een (stille) veiling voor een goed doel. Aan de expositie doen zowel bekende als minder bekende op Curaçao gevestigde kustenaars mee die hun interpretatie geven van Dugudugu, Be Mine! (Liefje, wees van mij!).

Voor meer informatie: tel. 737-5775 of e-mail info@bloemhof.an. Bezoek ook de website www.bloemhof.an.

Mozaïek

In Kas di Kultura is de mozaïektentoonstelling van Audrey Leonora te bezichtigen. Ingang via de CPA-ingang tegenover het Maritiem Museum.

Door de week is deze expositie te bezoeken van maandag t/m vrijdag van 09.00 - 12.00 uur en van 14.00 - 16.30 uur en zaterdag van 09.00 - 12.00 uur.

Driehoeksreis

In Het Curacaosch Museum aan de Van Leeuwenhoekstraat z/n is de expositie 'Driehoeksreis' te zien. De Leidse kunstenaar Kienjet toont tot 19 maart twee series met in totaal 72 etsen, portretten verband houdend met Europa, West-Afrika en de Caribbean. De etsen zijn te koop.

Dans & theater

Tisha

'Tisha' gaat over een bijna vijftienjarig meisje dat over complexe keuzes komt te staan op het gebied van relaties, zwangerschap en de tradities waarmee zij is opgegroeid. De onderliggende vraag is of we ons eigen lot kunnen bepalen. Of staat ons lot al vast?

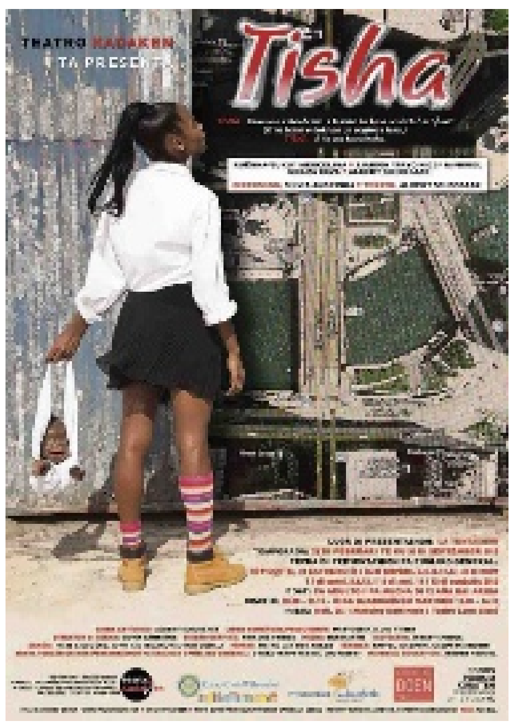

'De oude Wela Mateo runt een loterij aan huis waar ze geluk, medische tips en magische voorspellingen verkoopt aan wie die maar hebben wil. Zij verwacht dat haar achterkleindochter Tisha op een dag haar plaats zal innemen en net als alle Mateo-vrouwen vroeg kinderen zal krijgen. Maar Tisha is nog geen 15 en droomt van de kansen die de wereld haar te bieden heeft.

Kan zij haar toekomst in eigen handen nemen en de cirkel van tradities doorbreken? De druk om zich neer te leggen bij haar lot groeit met de dag...'

Zoals we kennen van Teatro KadaKen en artistiek leider Albert Schoobaar is de voorstelling dynamisch en vol humor. Tegelijkertijd krijgt het publiek een spiegel voorgehouden. Want dat is waar KadaKen voor staat: het maken van theater dat - zonder te oordelen - een handvat geeft om na te denken en in gesprek te gaan over de eigen situatie. Voor de vorige productie is KadaKen mede daarom genomineerd voor een Appeltje van Oranje, een koninkrijksbrede onderscheiding voor initiatieven die een positieve bijdrage leveren aan de samenleving.

Een voorstelling waarin traditie, seksuele moraal en de eigen keuze tegen het licht worden gehouden. Teatro KadaKen heeft geen kant-en-klare antwoorden, maar kijkt kritisch en met humor en poëzie naar de wereld om ons heen.

Première: zaterdag 25 februari om 20.00 uur
Zondag 26 februari om 15.00 uur
Plaats: La Tentashon
Entree: 25 gulden

Esaki Tabata Bo BIDA

Jayson Martina, een jonge succesvolle en ambitieuze zakenman, begint aan een nieuwe etappe in zijn leven. Hij krijgt een hoge positie op zijn werk, veel rijkdom en alles wat dit met zich meebrengt. Op dat moment krijgt Jayson een hartaanval die hij niet overleeft. Hij moet voor God verschijnen en wordt beoordeeld op alles wat hij gedurende zijn leven op aarde heeft gedaan.

Datum: Zaterdag 25 februari
Tijd: 19.00 uur
Plaats: Teatro Luna Blou
Entree: 10 gulden

Muziek

Wereldmuziek voor een goed doel

Wederom organiseert Landhuis Bloemhof de workshop 'World Music for a good cause'. De workshop begint op woensdag 7 maart van 19.30 tot 21.00 uur bij Landhuis Bloemhof en wordt begeleid door Maril Boersema en René Clemencia. Dit jaar is het thema 'liefde voor mens en natuur'. De groep is vrij om te kiezen welk goed doel gesteund zal worden. De cursus is voor beginners en voor mensen die plezier willen beleven met het zingen van liederen uit verschillende landen en stijlperioden. Van religieus en klassiek tot populaire liefdesliederen uit de 16e tot aan de 20e eeuw, in verschillende talen en tonen. Maril Boersema zal de nadruk leggen op ademhaling en zang. Zij begeleidt de groep tevens met fluit en piano en René Clemencia is er met zijn gitaar. Daarnaast zullen ook gastmuzikanten op sommige dagen meespelen zoals Eva Weertman op viool.

Inschrijving voor de workshop van acht lessen kost 150 gulden. Voor meer informatie of om in te schrijven kunt u bellen naar 737-5775, e-mail: info@bloemhof.an. Landhuis Bloemhof ligt aan de Santa Rosaweg 6, naast Café Tap Maar In.

Nieuw & opmerkelijk

Eerste biënnale van contemporaine Caribische kunst op Aruba

De eerste officiële editie is uit van de projectpresentatie 'Promé Encuentro Bienal Arte Contemporaneo di Caribe, Aruba, 2011 -2012'. De stichting 'Encuentro Promé Bienal di Aruba' werd opgericht in 2011 met als primair doel de eerste biënnale van contemporaine Caribische kunst op Aruba te organiseren. De bestuursleden zijn: Alida Martinez, R.F. (Roly) Sint Jago en Hans O. Schaling. Curator is José Manuel Noceda Fernandez uit Cuba; co-curator is Alida Martinez van Aruba; speciale adviseur is Adi Martis uit Amsterdam. De Arubaanse overheid steunt financieel dit project. Met de weloverwogen titel willen de curator en de bestuursleden aangeven dat het gaat om het elkaar ontmoeten, uitwisselen, creëren en samenwerken van contemporaine Caribische kunstenaars.

Het Historisch Museum in Fort Zoutman zal fungeren als het officiële informatiecentrum in Oranjestad.

Bo salú den balansa

Op zaterdag 25 februari en zondag 26 februari wordt de derde gezondheidsbeurs 'Bo salú den balansa' (Uw gezondheid in balans) gehouden in het WTC van 11.00 tot 19.00 uur.

U kunt op de gezondheidsbeurs diverse gratis gezondheidschecks ondergaan of uw gezondheidsvragen stellen aan specialisten, psychologen, verpleegkundigen en diëtisten. Tien lezingen in de Wayaka Room gedurende twee dagen. Meer dan 80 stands met informatie in de Exhibition Hall. Kids Corner voor kinderen tot 12 jaar met facepainting, grabbelton, tekenwedstrijd. Zumba, aerobic, speedminton voor jong en oud in de Gallery Hall. Gezonde maaltijden en drankjes.

Voor informatie bel 462-2105, 666-8400 of 523-9057 of bezoek www.bosaludenbalansa.com.

Curaçao Dive Week

Van 2 tot 10 maart wordt de Curaçao Dive Week 2012 gehouden. Diverse duik- en toeristische organisaties organiseren gedurende deze week diverse activiteiten. De opening is op vrijdag 2 maart om 17.00 uur bij Kokomo beach te Vaersenbaai. Er zijn nachtduiken, duiken met barbecue na afloop, introductieduiken tegen gereduceerd tarief en nog veel meer. De afsluiting vindt plaats op zaterdag 10 maart van 17.00 tot 21.00 uur eveneens bij Kokomo.

Curacao Dive Week, van 2 tot 10 maart.

Het volledige programma is te vinden op de website www.curacaoduikmagazine.com
Meer informatie: curacaoduikmagazine@hotmail.com

Workshops bij Landhuis Bloemhof 2012

Kinderworkshop Creative Kids

Voor kinderen in de leeftijd van 8 tot 12 jaar, op woensdagen van 14.30 tot 16.00 uur in groepjes van acht kinderen of meer. Programma:

Maart (7, 14, 21 en 28): Kokosnootcreatie, Spiegel/dartboard

April (4, 18 en 25): Foamcreatie, Naamkaartje op drijfhout

Mei (2, 9, 16 en 23): Houten note block/ schoolbord, Decoupage-techniek met karton

Locatie: Landhuis Bloemhof
Prijs: 65 gulden per maand
Voertalen: Engels, Spaans, Nederlands, Papiamentu

Voor inschrijvingen en of informatie: email: info@bloemhof.an, tel. 737-5775 (tussen 9.00 en 14.00 uur van dinsdag tot en met zaterdag).

Film

Filmhuis Openbare Bibliotheek: Four Lions

Datum: 8 maart
Tijd: 19.00 uur
Locatie: Auditorium van de Openbare Bibliotheek
Entree: leden 2,50 gulden; niet-leden 5 gulden.

Varia

Ascencion

Iedere eerste zondag van de maand is er Open Huis op landhuis Ascencion. De toegang is gratis. Het Open Huis vangt om 10.00 uur aan met een oecumenische kerkdienst. Voor de kleintjes is er een kindernevendienst. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis. Hapjes, drankjes en muziek aanwezig.

Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert vrijwel iedere donderdag rondleidingen over de plantage en omgeving. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname kost tien gulden (koffie, cake en limonade bij aankomst inbegrepen) en is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 864-1950, 518-7265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com.

Noteert u alvast:

Jaaroverzicht Gallery Alma Blou

7 april: een beeldenexpositie (hout met verschillende andere materialen) van Angel Luis de la Rosa, een Cubaanse kunstenaar die al enkele jaren op Curaçao woont.

19 mei: Expositie van Clemens Briel, die nu speciaal naar Italië is om enkele glazen beelden te gieten voor deze expositie.

In juni wordt er een groepsexpositie georganiseerd in samenwerking met vrijwilligers van de Stichting Dierenbescherming ten bate van deze organisatie.

8 september zal George Struikelblok uit Suriname zijn tweede schilderijenexpositie hebben op Curaçao.

13 oktober zal de opening zijn van een expositie van Rien te Hennepe met beeldhouwwerken van limestone van de Tafelberg.

Eind van het jaar geeft de dan 80-jarige José Maria Capricorne een overzichtstentoonstelling in de Gallery.

Vanaf februari houdt Gallery Alma Blou elke laatste zaterdag van de maand een 'Marshe di Artesania' op het parkeerterrein van Landhuis Habaai. Iedereen die handgemaakte artikelen heeft, is vrij om zich in te schrijven voor deze markt.

Landhuis Habaai
Radulphusweg 4
Meer informatie: tel. 462.8896 of email: galleryalmablou@gmail.com.

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com.

Joodse bruiloft:

‘Het glas wordt gebroken’

Bruiloften verschillen in alle culturen, maar een joodse bruiloft is een bijzondere belevenis. Eerst tekenen twee getuigen én de bruidegom in een aparte kamer het huwelijkscontract. Daarna nemen bruid en bruidegom plaats onder ‘de trouwhemel’. Tijdens de plechtigheid wordt een glas gebroken: geen vreugde, zonder te denken aan de verwoesting van de Tempel in het oude Israël.

Tekst: Marius Bremmer

Hoewel het adres op de trouwkaart volstrekt duidelijk is, kost het me toch enige moeite om de synagoge te vinden. Ik had me een totaal andere voorstelling gemaakt van de buitenkant van het gebouw. De Rabbi Schuster-synagoge aan het Jacob Obrechtplein in Amsterdam heeft wat architectuur betreft meer weg van een kerk. Voor ik naar binnen ga, zet ik eerst een meegebracht keppeltje op, een souvenir uit Israël dat opeens goed van pas komt.

Toilet

Omdat ik er al enige reisuren op heb zitten, lijkt het me raadzaam eerst nog even een toilet te bezoeken: ik weet per slot van rekening niet hoe lang de hele plechtigheid zal duren. In het halletje van de sjoel (synagoge) word ik door een oplettend iemand - later zal blijken waarom - verwezen naar een deur ergens achter de garderobe. Als ik de wat vage aanwijzingen opvolg en een deur open, blijkt het de verkeerde te zijn. Ik kijk recht in de verstoorde blik van de bruidegom, die met zijn bruid en enkele anderen aan een tafel in een nevenruimte zit. Ik merk dat ik stoor en ga schielijk verder.

De grote zaal van de sjoel blijkt ruim voor aanvang van de plechtigheid al met vele honderden genodigden te zijn gevuld. De linkerhelft is voor de vrouwen, de rechterhelft voor de mannen. Gelukkig heeft het bruidspaar zich gerealiseerd, dat het voor veel aanwezigen misschien wel de eerste keer is dat ze een joods huwelijk meemaken. Naast de standaard ‘orde van dienst’ die door de synagoge wordt verstrekt, heeft het bruidspaar gezorgd voor een persoonlijke toelichting. Al lezend brengt het bruidspaar me snel in de feestelijke sfeer:

‘Omdat we het heel erg fijn vinden dat u voor ons hier naar toe bent gekomen, willen wij u graag laten meedelen in dat heel speciale gevoel van vandaag. Daartoe dient onderstaand stukje; om u, als het u interesseert, iets meer te vertellen over de dienst die u zo zal meemaken, en die ons als man en vrouw bij elkaar zal brengen.’

Contract

Uit de toelichting kan ik opmaken wat er zich op dat moment afspeelt in het bijzaaltje, wat zojuist dus niet het toilet bleek te zijn. In aanwezigheid van wederzijdse ouders wordt daar het huwelijkscontract getekend door twee getuigen (de rabbijn en de voorzanger) en door de bruidegom.

In het huwelijkscontract staat onder meer dat de bruidegom de bruid tot vrouw neemt ‘volgens de wet van Mozes en Israel’, en dat hij belooft haar te verzorgen en te onderhouden zoals een joodse man zijn vrouw dient te onderhouden.

De bruid hoeft het contract niet te tekenen, voor haar dient het contract als ‘garantie’. Na het tekenen dekt de bruidegom de sluier van de bruid toe, of, indien die al is toegedekt, tilt hij hem even op om te controleren of hij de juiste vrouw zal gaan trouwen. Zo kan hij voorkomen dat hij net als Jacob met Lea in plaats van Rachel trouwt, zoals een verhaal uit het boek Genesis ons doet geloven. Dit geheel is overigens een symbolisch gebeuren, vandaag de dag is het optillen van de sluier niet de enige manier voor de bruidegom om de bruid te herkennen.

Het huwelijkscontract is een van de manieren om getrouwd te raken. Andere manieren zijn het huwelijksgeschenk (de ring) en het samenzijn onder de trouwhemel, de ‘choepa’. In de dienst zijn - zo vertelt de toelichting - alle drie manieren aanwezig of gesymboliseerd. Door mijn speurtocht naar het toilet heb ik het gevoel een streepje vóór te hebben op alle andere aanwezigen: ik heb een glimp opgevangen van de onderte-kening van het huwelijkscontract!

Voorbeeld van een huwelijkscontract.

Enerverend

Tot vlak voor het begin van de dienst stromen de mensen binnen, iedereen neemt ruim de gelegenheid om elkaar te begroeten. Het gegons van stemmen valt enorm op. Oneerbiedig wordt in de volksmond een lawaaierige ruimte ook wel aangeduid als ‘net een jodenkerk!’ Nu snap ik helemaal waarom.

Als plots alle geluid wegvalt, richten de blikken zich op de hoofdingang. De rabbijn komt binnen, daarachter loopt de bruidegom met beide vaders en daarachter de bruid met beide moeders. Inmiddels zingt een koortje van vrienden het welkomstlied, het ‘Baroech Haba’, zonder muzikale begeleiding overigens.

Dan gebeurt er plotseling iets wat niet in de toelichting staat: een van beide vaders zakt bij het zitten gaan met veel lawaai door z’n stoel! De reactie van de aanwezigen is ver-bluffend: iedereen staat op van z’n zitplaats om beter te kunnen zien wat er aan de hand is. De hilariteit gaat met een hoeveelheid decibellen gepaard, die ik - anders dan bij het zingen - in een kerkdienst nog niet eerder heb meegemaakt. Als een andere stoel wordt bijgeschoven, keert de rust terug. Intussen duik ik onder mijn stoel om het keppeltje van de man die voor mij zit op te rapen. Toen hij wilde kijken wat er zich allemaal afspeelde, dwarrelde het van zijn hoofd. Hij blijkt - net als ik - een gast te zijn die niet gewend is aan het dragen van dit hoofddeksel. Zijn exemplaar kwam uit een doos bij de ingang van de sjoel: alle mannelijke bezoekers dienen immers hun hoofd te bedekken, ook degenen die zelf geen hoofddeksel bij zich hebben.

Duistere oorlogsjaren

Omdat het de rechter rib van Adam geweest schijnt te zijn, waar Eva uit gevormd is, wordt de bruid naar de rechterzijde van de bruidegom geleid. De rabbijn, met een gebedsmantel om en een zwarte hoed op het hoofd, houdt vervolgens een toespraak. Hij zet op een duidelijke wijze uiteen waar het bij het huwelijk volgens de Thora, de joodse wetten, om draait. Hij spitst de toespraak heel persoonlijk toe op juist dit bruidspaar. Het feit dat er na de Tweede Wereldoorlog nog maar zo weinig joodse huwelijken in Nederland gesloten worden, maakt een dag als vandaag alleen maar feestelijker. Ook aan die duistere oorlogsjaren wijdt de rabbijn een deel van zijn toespraak: “Hierbij spreken wij ook dank uit aan die Nederlandse medeburgers, die in de meest duistere jaren van de joodse geschiedenis, met gevaar voor eigen leven, uiteindelijk dit huwelijk mogelijk maakten.” Het is een uitspraak die me doet terugdenken aan het moment dat ik de synagoge binnenkwam. Nu, bijna veertig jaar na de oorlog, zijn er overal in de wereld nog steeds anti-semitische gevoelens en wagen sommigen het zelfs alle gruweldaden van het Derde Rijk te ontkennen. Nog steeds kunnen de Joden zich niet overal veilig voelen. Ik voelde me bij het binnenkomen van de synagoge haast schuldig voor het feit dat ik een nogal grote tas bij me had: ik was er zeker van dat daar door mensen in de hal met een bepaald oog naar werd gekeken.

Verloving

Na de toespraak begint de Eroesin, de ‘verloving’. Vroeger vond deze Eroesin enige tijd vóór de eigenlijke trouwerij plaats, er werd dan een belofte tot trouwen gedaan. Dit bracht voor het paar wel de verplichtingen van een huwelijk met zich mee, maar niet de daarbij behorende rechten (bijvoorbeeld het recht van seksueel samenzijn). Er ontstond dan een moeilijke tussenperiode, die nu voorkomen wordt door de Eroesin en de eigenlijke trouwerij in één dienst te verenigen.

De rabbijn spreekt zegeningen uit over klaarstaande wijn en over de huwelijkswetten, waarna bruid en bruidegom voor het eerst uit dezelfde beker wijn drinken. De bruidegom krijgt de beker aangereikt door zijn vader. De moeder van de bruid probeert daarna haar dochter onder de sluier door te drinken te geven.

Eén van de hoogtepunten uit de dienst is het moment dat de bruidegom zijn bruid een ring aanbiedt. Dit gebeurt met de volgende woorden: “Zie, gij zijt tot echtgenote geheiligd voor mij door deze ring volgens de wet van Mozes en Israël.” Om vergissingen - niet ondenkbaar door de opwinding van het moment - te voorkomen, zegt de rabbijn deze zin woordelijk voor. Omdat de Thora steeds de rechter wijsvinger vermeldt, wordt de ring door de bruidegom om die vinger van zijn aanstaande vrouw geschoven.

De ‘verloving’ is voorbij. Om nu een overgang te maken naar de eigenlijke trouwerij, wordt de eerder getekende huwelijksovereenkomst door een andere rabbijn voorgelezen.

Een recente joodse bruiloft in de buitenlucht te Wenen in Oostenrijk. In Israël vindt de trouwerij vaak in de openlucht plaats, ‘onder de sterren’. De luifel symboliseert de trouwhemel.

Het huwelijk

Het is voor een ‘choepa’ niet essentieel dat het in een synagoge gebeurt. In Israël vindt de eigenlijke trouwerij vaak in de openlucht plaats, ‘onder de sterren’. In Nederland symboliseert de trouwhemel in de vorm van een luifel of baldakijnen afdak het huis van de man, waar de vrouw intrek in neemt. Vandaag is de trouwhemel gesymboliseerd in een met bloemen versierde luifelzitbank.

De rabbijn spreekt zeven lofzegeningen over onder meer de wijn uit. Hierna drinken bruid en bruidegom opnieuw uit één beker. Dit maal krijgt de bruidegom de beker aangereikt door zijn schoonvader en de bruid door haar schoonmoeder.

Hiermee is het huwelijk definitief voltrokken. Maar... om te symboliseren dat geen vreugde volledig is zolang de Tempel in Jeruzalem niet is herbouwd, wordt er volgens een eeuwenoude traditie een glas gebroken. Een duidelijk hoorbaar ‘krak’, wat bij veel aanwezigen even de indruk wekte dat er weer iemand door zijn stoel was gezakt! Na het ernstige moment van het breken van het glas is er weer plaats voor vreugde, een vreugde die sterk lijkt op de hilariteit van de stoel-affaire.

Samen eten

De dienst is voorbij, en heeft al met al een half uur geduurd. Bruid en bruidegom mogen nu sámen de sjoel uitwandelen, begeleid door het zingen van een psalm. Op weg naar de uitgang klinkt als uit één mond bij alle aanwezigen het ‘mazzel-tov’. Dit betekent letterlijk goed gesternte, maar geldt als felicitatie bij dit soort life-events. We kennen als Nederlanders de betekenis van het ‘mazzel-tov’ wel!

Het bruidspaar gaat nu samen ergens wat eten, het is nu al na de middag en tot op dit moment hebben ze de dag gevast. Met z’n tweeën gaan ze nu samen, alléén, eten. Dit ‘samen in één huis’ symboliseert, net als de trouwhemel, het feit dat de bruid nu in het huis van de bruidegom is gebracht.

Het was een indrukwekkend samenzijn met Joden die hun geloof rond een trouwerij met elkaar beleven, maar die dat niet kunnen, zonder terug te denken aan het onbeschrijfelijke leed dat er in vrijwel ieders familie teweeg is gebracht tijdens de Tweede Wereldoorlog. Die bovendien nog steeds niet onbezorgd kunnen feestvieren, vanwege het anti-semitisme en het gevaar van mogelijk geweld - zoals dat de afgelopen jaren herhaaldelijk is gepleegd op joodse bijeenkomsten overal in de wereld.

Zo schilderde de Groningse schilder Jozef Israëls een joodse bruiloft.

Leesvoer

De kunst van het veldspel

Westish College, een kleine universiteit aan de oever van Lake Michigan. De jonge, getalenteerde honkballer Henry Skrimshander is voorbestemd om een ster te worden. Maar wanneer tijdens een wedstrijd een routineworp van zijn hand verkeerd uitvalt, nemen vijf levens een andere wending.

Henry’s groeiende gebrek aan zelfvertrouwen lijkt zijn veelbelovende toekomst te ruïneren. Het hoofd van de universiteit, de eeuwige vrijgezel Guert Affenlight, wordt onverwacht verliefd. Owen Dunne, Henry’s homoseksuele kamergenoot, raakt verwikkeld in een gevaarlijke affaire. Mike Schwartz, de aanvoerder van het honkbalteam en Henry’s beste vriend, beseft dat zijn carrière in gevaar komt als hij Henry blijft steunen. En Pella Affenlight, Guerts dochter, keert na een mislukt huwelijk terug naar Westish, vastberaden een nieuw leven te beginnen.

Tijdens het honkbalseizoen ontstaan nieuwe relaties tussen deze vijf onvergetelijke personages die elkaar uiteindelijk helpen hun weg te vinden.

De kunst van het veldspel is een intelligente, warme roman over ambitie, familie, vriendschap en liefde.

De kunst van het veldspel
Auteur: Chad Harbach
Uitgever: De Bezige Bij
ISBN/EAN: 9789023467564

Ars Poëtica

Ontlading

Uit de bodemloze fundamenten van dit knekelrijk
rijst een nieuwe schijnwereld,
ontplooit zich leven à la opblaasboot.

Ontsnapt de adem bij het breken van de maan,
rolt de hele baai over ons heen
en heet dan oceaan. En neemt wat hij belooft.

Zal onder ons. Zal in ons. Dan zijn wij al alleen.
Zal boven mij; zal door mij.
Maar zal zonder mij niet gaan.

Hans Verhagen
Uit: Quasi-kamikaze (2002)

HELP!
CliniClowns
Steun CliniClowns
www.cliniclowns.an

Huntu Kòrsou

Sociale media en duurzame ontwikkeling (1)

Shakti-Aroena Lakhi

Sociale media en duurzame ontwikkeling, wat hebben deze twee zaken met elkaar te maken, denkt u wellicht. Op het eerste gezicht twee verschillende werelden die tegelijkertijd sterk gelinkt zijn. Sociale media horen bij duurzaamheid en duurzaamheid bij sociale media. Geïnspireerd door het boek 'Duurzaam Denken Doen', besteed ik deze week aandacht aan de impact van sociale media op duurzame ontwikkeling, omdat heden ten dage het gebruik hiervan niet meer weg te denken is.
Volgens Wikipedia zijn sociale media: 'een verzamelbegrip voor online platformen waar de gebruikers, zonder of met minimale tussenkomst van een professionele redactie, de inhoud verzorgen. Via deze media delen mensen verhalen, kennis en ervaringen. Dit doen zij door zelf berichten te publiceren of door gebruik te maken van ingebouwde reactiemogelijkheden'.
Waar het vooral om gaat bij sociale media is de razendsnelle kennis- en informatie-uitwisseling over van alles en nog wat tussen mensen over de gehele wereld. Het kan om privékwesties gaan zoals: 'wat ik afgelopen weekend heb gedaan?' Of het draait om uitwisseling van kennis en ervaring tussen specialisten over een vakgerelateerd onderwerp. En hiermee vervagen zoetjes aan afstanden en grenzen tussen mensen, wat een vrij gevoel geeft. Op elk moment van de dag kan je direct contact maken met elkaar. Misschien dat dit wel de reden is waarom sociale media zo populair zijn.
Bekende sociale media zijn Facebook, Hyves en Twitter. OokWikipedia en Wikileaks vallen hieronder. Dit laatste medium is bekend inzake het plaatsen van confronterende en onthullende feiten op het internet. En Skype met de mogelijkheid om onze geliefden of bekenden van grote afstand behalve te horen ook te zien, scoort zeker goed bij internetgebruikers.
Dat de invloed van sociale media in de wereld enorm is, valt goed te merken aan de massale opstanden die vorig jaar zijn begonnen in de Arabische wereld, de zogenoemde Arabische Lente. Deze opstanden zijn via onder meer Facebook en Twitter aangewakkerd. Beelden van opstanden uit Tunesië vlogen de wereld over en kwamen ook zo terecht bij de Egyptische buren waar vervolgens ook massale demonstraties uitbraken. Allemaal uit wanhoop en woede voor achteruitgang in de ontwikkeling van hun land en uit protest tegen de zittende regering die hier niets aan doet. Misschien hebben de Syrische machthebbers de impact nog niet door en proberen ze zichzelf wijs te maken dat ze ongestoord en achter de schermen op de oude voet met hun gebruikelijke regime door kunnen gaan. De nog zittende president denkt met het niet toelaten van buitenlandse journalisten de vuile was binnen te houden. Niets is wat het lijkt, want hoe verschijnen al die beelden uit Syrië op de televisie? Ja, u raadt het al via Facebook en Twitter.
Waar het om draait bij deze opstanden is dat de bevolking het zat is om op de oude voet te leven en leiders te volgen die met harde hand regeren en die amper een bijdrage leveren aan een positieve ontwikkeling van hun land. Maar hoe komt dit zo ver?

Beste lezer, op deze vraag zal ik volgende week verder ingaan.

Ir. Shakti Lakhi is voorzitter en medeoprichtster van Huntu Kòrsou. Een stichting die duurzame ontwikkeling op Curaçao bevordert door onder meer kennisuitwisseling. Meer info: www.huntu-korsou.org en www.facebook.com/HuntuKorsou.

Spotlight op dieren

Vechtende honden (6)

Een gevecht stoppen

Als honden vechten is het belangrijk om het gevecht onmiddellijk te stoppen door management en het voorkomen van een nieuw gevecht. Een volgend gevecht mag niet plaatsvinden. U moet uitkijken dat u de focus niet teveel legt op het stoppen van het gevecht, maar op het voorkomen van een volgende.

Tekst: Margot Hack

Straffen verergert het gevecht en de honden zullen er niets van leren. Slaan of schreeuwen terwijl de honden aan het vechten zijn, zal het gevecht alleen maar laten escaleren. Honden die niet bij het gevecht betrokken zijn, zullen er blaffend omheen staan. Wanneer u gaat schreeuwen zal dit alleen maar gezien worden als een aanmoediging voor de vechters. Soms kan het verstandig zijn om een stap terug te doen en rustig af te wachten. Wanneer het allemaal over is in 10 seconden, dan was het alleen maar een ruzietje en geen gevecht. Dit is een situatie die goed met training op te lossen is.

Houd uw handen thuis tijdens een gevecht. Proberen een van de twee honden te pakken, is vaak de manier waarop mensen gebeten worden. Misschien bent u bereid om dit risico te nemen om uw hond te beschermen, maar het is ook nadelig voor de hond als u gebeten wordt om de volgende redenen:

1. Het is heel waarschijnlijk dat hierdoor het gevecht escaleert en het uit de hand loopt.
2. Uw verwonding kan ervoor zorgen dat de hond in legale problemen komt en de hond minder gewaardeerd zal worden door andere familieleden, die mee moeten beslissen over de toekomst van de hond.
3. Wanneer u gewond raakt kunt u niet goed meer zorgen voor de hond. In het ergste geval kunt u niet meer werken waardoor u geen geld kunt verdienen om voor de medische kosten te betalen. Een hondenbeet kan ervoor zorgen dat u in het ziekenhuis terechtkomt door infectie of door de aangerichte schade.

Liever dan het gebruiken van uw lichaam om de dieren uit elkaar te halen, gebruikt u een fysieke barrière. Voor verschillende honden zullen verschillende dingen werken. Mogelijkheden zijn:

1. Water uit een tuinslang- of eventueel de tuinslang tussen hen in laten vallen.
2. Heel hard met een deur slaan of een ander zo luid mogelijk geluid maken (probeer niet de deur kapot te maken).
3. Zorg dat er tussen de honden een gesloten deur komt (goede reden om de deur niet kapot gemaakt te hebben).
4. Open een grote paraplu tussen hen in.
5. Blokkeer de dieren door een grote opklapstoel of ander voorwerp tussen hen in te krijgen zonder dat uw lichaam tussen hen in komt te staan.
6. Probeer een van de twee aan de andere kant van een hek te krijgen, of in een kennel/hondenhok.

"Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!"

Dierenartsenpraktijken Vredenberg, Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

DIEREN BESCHERMING curacao

Gaat u op vakantie ?
Zorg dat uw huisdier goed verzorgd achterblijft

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
3. Uiting van berusting; 5. straat (Fr.); 10. eetgelegenheid; 12. soort egel; 13. ongelijk; 16. selderie; 17. beurscrisis; 18. groot vertrek; 20. artikel; 22. judomat; 26. fuik; 29. klasse; 30. vruchtbaar oord; 31. kapper; 34. richtingaanduiding; 37. bid; 39. deel van een breviergebed; 40. gewrichtsaandoening; 42. meer in Canada; 43. band waaraan een kind leert lopen; 45. uniform van een huisbediende; 46. smalle houten lat; 47. een zekere; 48. onderwereld.

VERTICAAL:
1. Voorwerp; 2. fabelbundel; 3. vlekkenwater; 4. Chinees schip; 6. Amerikaanse staat; 7. edel; 8. deel van een levend wezen; 9. geraamte; 11. ontzag; 14. tijdperk; 15. uitvoering; 19. leed; 21. rechtspartij; 23. sprookjesfiguur; 24. papegaai; 25. dochter van Cadmus; 26. jonge stier; 27. droog (van wijn); 28. lievelingskostje; 31. eindstrijd; 32. plaats in Zwitserland; 33. eiland van de Nederlandse Antillen; 35. slaaf; 36. heimelijk; 37. uitroep van schrik; 38. Japanse parelduikster; 40. onbesmet; 41. vierkante zuil; 43. watering; 44. duinvallei.

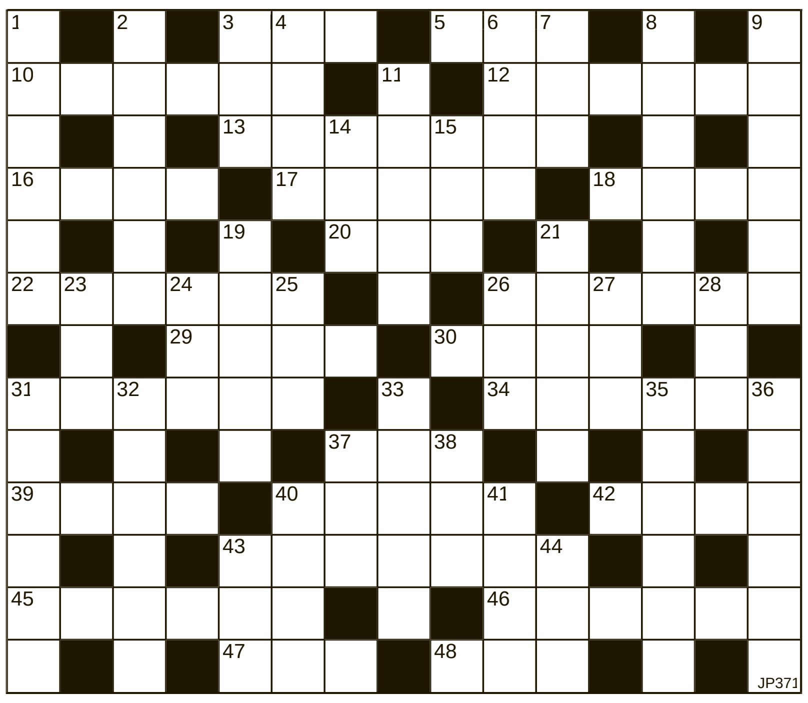

JP371

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Ben King
De la Sallestraat 14
Aruba

Ariadna Timp
Jan Noorduynweg 111
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

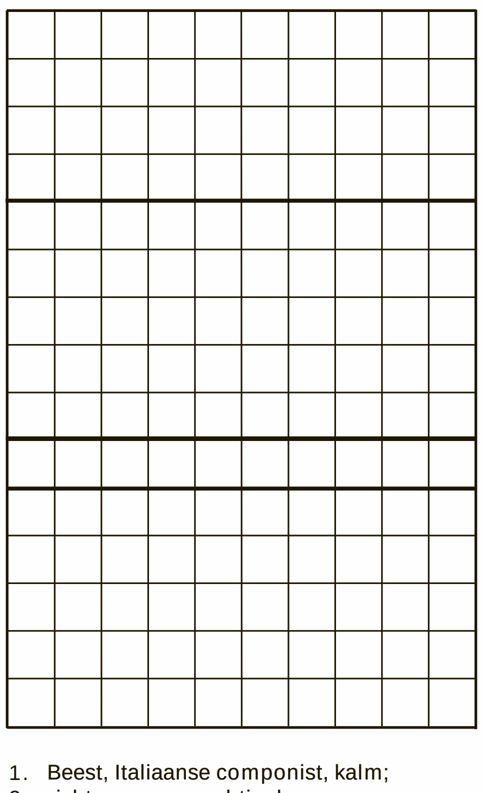

1. Beest, Italiaanse componist, kalm;
2. richtsnoer, reusachtig, loven;
3. speech, scheepsexploitant, vroeger;
4. palmsoort, sporenplant, hard lopen;
5. treffend, gereed, wederkerig vnw.;
6. japon, lomp, zwaarmoedig;
7. slimheid, sterk hellend, stekelige plant;
8. kalmte, zoetwatervis, soort overjas;
9. metalen bak, takel, Europees land;
10. snaarinstrument, inhoudsmaat, zeef

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

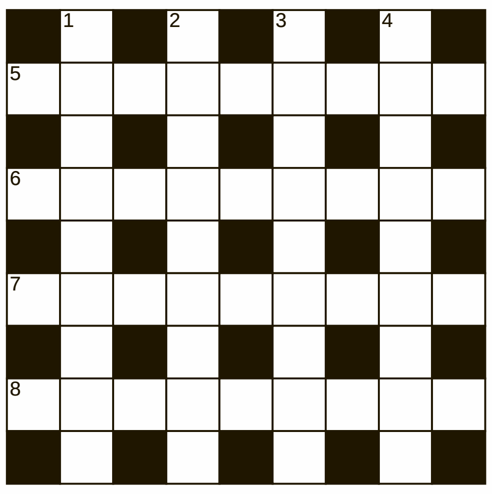

Horizontaal:
5. Leg een eed af bij ontsteking (5);
   Zonder klimaat is het zwak (8);
6. Sportkleding? (8);
   Het gewicht van geld (4);
7. De reukstof van een tornado (7);
   Met deze zuilen komen emigranten aan hun eind (5);
8. Werk aan de weg (4);
   Niet verstrooid? Dan ben je erbij ! (8)

Verticaal:
1. Wapen aan boord (6);
   Brandstof rmet karakter (7);
2. Is ongeldig worden een reden om te vieren? (8);
   Deel van een circus waar stieren de dood vinden (5);
3. Uitputtende afloop van een steegje (7);
   De lamp van een ordinaire schrijfster (6);
4. Klinkt voornaam (4);
   Vettig zonder te verkleuren (7)

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

G	I	R	A	H	S	IJ	R	G	L	A	V	L
N	E	S	U	N	R	N	R	T	R	E	A	N
E	E	R	E	E	E	E	A	B	R	A	N	E
N	E	M	K	D	K	K	A	D	H	W	E	M
N	T	E	E	E	A	D	I	R	A	I	T	O
I	W	E	T	O	A	H	E	U	E	C	E	K
K	N	S	N	C	L	V	T	T	L	H	O	N
L	P	E	A	G	S	B	S	S	S	T	B	I
O	E	R	R	K	N	I	N	L	E	N	N	P
D	B	Z	L	E	R	I	O	E	E	E	S	O
A	R	O	E	O	T	E	R	L	Z	A	L	T
L	V	E	M	I	R	O	IJ	P	L	I	L	A
S	N	U	G	I	R	V	N	I	S	S	U	R
O	H	N	E	N	E	G	E	J	E	B	D	L
F	L	E	T	I	E	B	S	R	A	N	O	D
S	A	D	I	N	O	E	L	A	N	I	H	C

Abracadabra
Alsof
Bejegenen
Boeten
Cadans
China
Donarsbeitel
Engerd
Griezel
Grijsharig
Hades
Humoriste
Huren
Innen
Kweker
Leest
Leonidas
Luizenbloemen
Noteren
Ontluiken
Opsteker
Russin
Salie
Sloerie
Springnet
Topinkomen
Verdi
Volksverhaal
Vijlen
Wicht

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

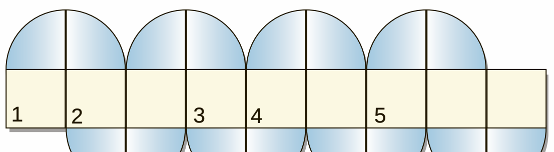

1. Muze van het heldendicht; 2. uur dat men langer werkt dan volgens contract moet; 3. ontvangstbewijs; 4. iemand die z. met onuitvoerbare dromen bezighoudt; 5. vr. beroep.

© Puzzelland/120225

SUDOKU

	5					8	7	
	9			1				6
		6			7		9	3
			2				3	
					3		8	1
	2	4		7				
4	6	9		3	5	7		
	8	1	4	2				5
				6	8		1	

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

6	2	1	3	4	8	5	7	9
4	3	7	6	9	5	1	8	2
9	8	5	2	7	1	6	4	3
5	9	3	4	1	7	8	2	6
8	1	2	5	6	9	4	3	7
7	4	6	8	3	2	9	5	1
2	7	4	1	5	6	3	9	8
3	6	8	9	2	4	7	1	5
1	5	9	7	8	3	2	6	4

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Moeder; 4. optassen; 10. gul; 11. rut; 12. siesta; 14. dagelijks; 17. sar; 18. kin; 19. lot; 20. rust; 22. men; 24. mud; 26. dot; 27. perth; 30. osiris; 32. mimosa; 33. medea; 34. ree; 35. pau; 36. kas; 38. kwal; 39. lok; 41. hun; 42. fez; 44. ironisch; 47. medusa; 48. boe; 49. hem; 50. roerloos; 51. retour. VERTICAAL: 1. Messroom; 2. edelsmid; 3. erts; 4. oud; 5. plaket; 6. aren; 7. sul; 8. stijl; 9. nest; 13. aam; 15. gin; 16. koets; 21. turen; 22. mores; 23. gemak; 25. dia; 27. pip; 28. rouwauto; 29. haalbaar; 31. senor; 34. rancho; 36. kus; 37. sem; 39. lier; 40. kobe; 41. hiel; 43. zede; 45. nor; 46. hes. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Ruitstoot; 6. vloerogen; 7. ingangmat; 8. waververs. Verticaal: 1. Kuilenbal; 2. stoelaten; 3. stropgave; 4. ooievaart. Anagram: 1. raat-taart-straat; 2. teer-rente-entree; 3. kier-klier-cirkel; 4. leed-leder-roedel; 5. nier-diner-einder; 6. tand-dante-tandem; 7. laan-liaan-alinea; 8. gier-gerei-reiger; 9. Noor-doorn-indoor; 10. keel-ketel-skelet. Eindoplossing: SECRETARIS Woordzoeker: SUKKEL Puzzelslang: 1. Pose; 2. elfrank; 3. kola; 4. alsmede; 5. eminent. Het sleutelwoord luidde: PERKAMENT

'Fini'

Eigenlijk heb ik hier niets meer te zoeken, nadat de Franse zanger Hervé Vilard in 1965 een wereldhit scoorde met zijn 'Capri c'est fini'. En hij had helaas gelijk. Het eiland was tot eind jaren 50 van de vorige eeuw gedurende zo'n honderd jaar het Ibiza, het St. Tropez van de mondaine wereld. Was je daar niet kind aan huis, bezat je daar geen zomers woonpaleis, dan telde je niet mee in de kringen der rijken, schrijvers, kunstenaars, musici en politici.

Tekst: Hans Vaders Foto's: Archief

Het magische kleine eiland is door het massatoerisme nu grotendeels ontregeld en de prinsen, staalmagnaten zoals Alfred Krupp, piraten zoals al veel eerder de Turkse admiraals Barbarossa Hayreddin Pasha en Turgut Reis, schrijvers als Graham Green en Somerset Maugham die er zijn 'The Lotus Eater' schreef, dichters, homo's en lesbo's, neem het boek 'Extraordinary Women' van Compton Mackenzie uit 1928, hebben allang andere oorden opgezocht om hun tijd zonder zorg door te brengen.

Zo was ook in 1908 Vladimir Ilic Ulianov, alias Lenin, lange tijd bij zijn grote vriend de schrijver Maxim Gorky te gast. Op het terras van de scribent vloeide de vodka rijkelijk en maakten ze plannen voor hun revolutionaire toekomst.

Wat is blijft echter toch goed geconserveerd; Capri een heuvelachtig eilandje in de Tyrreense Zee van nog geen 10 vierkante kilometer in grootte en niet ver van metropool Napels.

Een exclusief all in resort, maar soms ook een tragisch verbanningsoord waar uit de gratie geraakte patriciërs op hun executie wachtten, dit sinds de tijd van de Romeinse republiek en de latere keizers die er in hun villa's hun vrije tijd passeerden zonder televisie, internet of mobiel en er zelfs permanent gingen wonen en van daaruit hun imposante rijk bestuurden.

Zo liet Tiberius, de opvolger van keizer Augustus, een serie luxueuze villa's op het eiland bouwen waaronder de Villa Jovis. Tiberius zou nooit meer naar hoofdstad Rome terugkeren.

Capri vormt onderdeel van de Italiaanse regio Campania en de naam van de nietige rots in het glinsterende water, het eiland zou in een ver verleden onderdeel hebben uitgemaakt van het vasteland, zou afgeleid zijn van het oud-Griekse woord 'kapros' dat wild zwijn betekent of meer recent van het Latijnse begrip 'capreae' dat geiten beduidt. Een soort Bonaire in de Middellandse Zee dus.

Uiteraard voert Capri de fameuze keuken van Campania. De bodem is bedekt met een dik tapijt vulkanische as, onder meer afkomstig van de Vesuvius en in samenspraak met de warme zeewind is de regio een waar paradijs voor de fruit- en groenteliefhebber. Het gaat om de basis van alles, om de onvergelijkbare San Marzano-tomaat, de overvloed aan basilicum, knoflook, pepers, broccoli, olijven en citrus.

Campania is de trotse moeder van drie mondiaal bekende Italiaanse producten die schitteren op de internationale voedsel-scene namelijk macaroni, pizza en tomatensaus. Neem daarbij nog een forse plak mozzarella-kaas; met al het bovenstaande kunnen de meest bijzondere combinaties worden bereid.

De eerste daadwerkelijke toerist die Capri bezocht en daar genoot van het smaakvolle lokale eten was in de 17e eeuw de Franse antiekhandelaar Jean Jacques Bouchard. Hij had duidelijk een fijne neus voor al het oude dat hij tegen bodemprijzen opkocht zo blijkt uit zijn dagboek met informatie over Capri dat pas in de negentiende eeuw weer opdook.

Pasta staat zonder enige twijfel centraal in de keuken op Capri. En wie houdt er niet van pasta of van pizza, in het nabije Napels tot een ware kunst verheven. De Napolitaanse pizza heeft dan ook een echt keurmerk waarop wordt toegezien door de 'Associazione Vera Pizza Napoletana'. Er zijn slechts drie varianten van het geurige geheel erkend waarbij het deeg met de hand bewerkt wordt en daarna voor slechts 60 à 90 seconden in een met hout gestookte oven wordt geprepareerd.

Begin het maal eerst maar eens met een voorgerecht, bijvoorbeeld calamaretti, een pasta in ringen die lijkt op inktvisringen. En inderdaad, die pasta wordt ook afgemaakt met de inkt van het dier, dit voor kleur en extra smaak.

En dan natuurlijk een pizza, de Margherita Extra met San Marzano-tomaten, extra virgin olijfolie, basilicum en mozzarella-kaas. De perfecte finish is hierbij nog altijd een glas limoncello, likeur op basis van limoenschillen, alcohol, water en suiker.

Goed, Capri mag zeker fini zijn, maar wat blijft is de fantastische, eenvoudige, hartige cuisine met een snufje familiariteit die een reis naar dit pittoreske eiland nog steeds tot een hoogtepunt maakt.

KOOK MEE MET MAY

Gnocchi van aardappelen met salie en tomatensaus

De gnocchi:
2 pond aardappelen, goed schoon geschrobd en gaar gekookt
1 3/4 cup tarwebloem
zout

De aardappelen schillen als ze nog warm zijn en ze door een aardappelpers (ricer) drukken op een met bloem bestoven oppervlak, met wat zout bestrooien en de bloem erdoor mengen en er een glad deeg van kneden.

Het deeg in stukken verdelen en elk deel in een vingerdikke rol rollen. Deze in stukjes van 2 1/2 cm snijden. Elk stukje deeg tegen de binnenkant van een grote vork drukken en langs de vork omhoog trekken. Apart houden.
Een grote pan met water en zout aan de kook brengen.
Geleidelijk (niet allemaal tegelijk!) de gnocchi in het kokende water laten vallen, vuur temperen en 4 minuten laten pruttelen en als de gnocchi aan de oppervlakte komen drijven de gnocchi met een geperforeerde lepel uit de pan nemen en in een zeef laten uitlekken.

Voor de tomatensaus:
1 1/2 pond verse plumtomaten, vellen en pitten verwijderd, klein gesneden
1 ui, geschild en klein gesneden
1 eetlepel ongezouten roomboter
zout en vers gemalen zwarte peper
In een kleine steelpan de ui in de boter transparant sauteren, de tomaten toevoegen, op smaak brengen met zout en peper en de saus op een klein pitje laten pruttelen tot deze glad is.

Voor het afmaken van de gnocchi:
2 eetlepels ongezouten roomboter
verse salieblaadjes
versgemalen Parmenzaanse kaas naar smaak

In een pan boven een middelmatig heet vuur de boter smelten en de salieblaadjes er in sauteren, de gnocchi er bij voegen. Goed mengen met de boter.
Direct met de tomatensaus en de Parmenzaanse kaas serveren.

Voor 6 personen.

Eet smakelijk,

May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Antinori's Cipresetto Rosato,Toscane

Druivensoort:	85 procent Sangiovese, 15 procent Canaiolo
Streek:	Toscane, Italië
Kleur:	Tomaat, aardbei
Geur:	Aardbei, kers
Smaak:	Droog met vriendelijke fruitzuren

Ik ben een aantal keren op Capri geweest toen ik nog voor de Holland America Lijn werkte en het is daar prachtig. Toevalligerwijs heb ik ooit op dit prachtige eilandje Gnocchi met tomatensaus gegeten en het was memorabel.
Vooral rond maart/april is er op Capri al vaak een heerlijk voorjaarszonnetje en dat doet mij altijd verlangen naar Italiaanse rosé.
Dit gerecht brengt mij dan ook helemaal in Mediterraanse sferen en dat is precies waar ik naar verlang na de uitbundige carnavalsweek.
De wijn waar ik voor gekozen heb is de lekkere Cipresseto Rosé van Antinori uit het eveneens mooie Toscane. Ze gebruiken iwee druivenrassen: Sangiovese geeft de body en het karakter aan de wijn, Canaiolo geeft de kruidigheid en de lichte tomatensmaak. Als u uw ogen sluit, kunt u heerlijk wegdromen over het bijzondere eiland Capri met de Gnocchi van May en onze heerlijke Toscaanse Rosé.

Santé!

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro en uw favoriete supermarkt!

Het genot van wijn

'Biodynamiek'

Vorige week vertelde ik u al over het begin van onze reis door de prachige Elzas in het noordoosten van Frankrijk. We zijn nu aangeland in het zuiden, in het dorpje Soultzmatt bij een van de oudste wijnboeren van de Elzas. Domaine Léon Boesch, biodynamische wijnboer in het zuiden van de Elzas, sedert 1640.

Tekst: Erik van Kampen

Met kleinzoon Matthieu raakte ik direct bevriend, een heel aardige vent van mijn leeftijd; zijn vrouw was tijdens ons verblijf in verwachting, van een drieling nog wel.

"Mijn kleinkinderen zullen de 13e generatie vormen van ons familiebedrijf, vertelde opa mij trots, kunt u zich dat voorstellen?"
"Ik vind dat fantastisch en heel bijzonder", zei ik oprecht.

Dit kleine domaine in de zuidelijke Elzas, iets onder Colmar, heeft wijngaarden in Westhalten en Soulzmatt, aan de voet van de Petit Ballon (1267 meter) en de Grand Ballon (1427 meter), die valleien beschermen tegen regen en gure winden uit het westen. De vallei vormt een haast perfecte arena van gemiddeld 4 kilometer in diameter. In totaal 13 hectares aan wijngaard, waarvan 2,5 hectare Grand Cru-wijngaarden. Sinds de oogst van 2000 werkt de familie Boesch geheel volgens de regels van Agriculture Biologique. De druiven worden handmatig geplukt. Het druivensap fermenteert langzaam in grote eikenhouten vaten van soms wel 100 jaar oud.

De bodem van de 'wijnberg' bestaat voor een belangrijk deel uit calcaire coquillé, oftewel kalk van schelpdieren. Ik ervoer de wijnen van Boesch als 'majestueuze' wijnen met vaak oriëntaalse kruidigheid, steranijs en tonen van pepermunt.

"Iedereen aan tafel", riep de vrouw van Gérard Boesch, de vader van Matthieu. Het menu bestond uit salade met gecomfijte eendenmaagjes (gésiers de canard), zuurkoolschotel met gebraisseerde varkenspoot, spek en lokale kruiden en munsterkaas na met kummel en huisgebakken zuurdesembrood.

Traditionele Elzasser gerechten die op de een of andere manier daar beter smaken dan thuis. Wij dronken bij het voor- en hoofdgerecht een Riesling Zinnkoepflé Grand Cru van acht jaar oud, fantastische smaken van zuren, apppeltjes, kruiden en mineralen. Vitaal en fijnzinnig.

"Proef de wijn", zei Gerard Boesch tegen mij, "proef hem met een hap zuurstof erbij en neem dan een hap van de salade, proef of het je laatste maaltijd is."

Ik was 23 en dit was voor mij de allereerste keer dat de smaken van het eten en de wijn elkaar perfect aanvulden, alsof ze samen dansten, dansten in mijn mond, dansten in mijn hoofd.

Dit wil ik vaker, dit is wat ik mensen wil laten ervaren, dit is smaaksensatie in Optima Forma. Dat was alles wat ik nog kon denken.

Ik wist het nu zeker, ik ben en blijf sommelier voor de rest van mijn leven.

À Votre Santé

Erik van Kampen is sommelier bij Licores Maduro.

ÑAPA Business

25 februari 2012

TCB-directeur Lara Chirino:

'Iedere dag de zee zien'

Groei en verbetering. Lara Chirino, de toen nog kersverse directeur van de TCB, de Tourisme Corporation Bonaire, het Verkeersbureau van Bonaire, benadrukte het tijdens haar eerste openbare optreden in die functie tijdens de Smaak van Bonaire in Den Haag. "Groei die het welzijn van de inwoners van Bonaire kan verhogen", hield ze de ruim honderd genodigden uit het toeristisch bedrijfsleven en partners van Bonaire voor. "En kan zorgen voor een verbetering in zorg, natuurbehoud en onderwijs."

Lara Chirino na afloop van haar eerste officiële optreden als directeur van de TCB tijdens de Smaak van Bonaire in Den Haag. Zij staat in het midden vooraan met zwarte jurk en lange ketting op de voorste rij. Verder van links naar rechts Sara Matera (Bonaire Hotel and Tourism Association), Elsmarie Beukenboom (Stinapa), Carel Drijver (Wereld Natuurfonds), Roger Davids (Bonaire Toeristenbureau, directeur Europa) en Irene Dingjan (Bonaire Hotel and Tourism Association).

Tekst: Peter Onvlee

Dat was 13 september 2011. Het is nu zo'n vijf maanden later. De 33-jarige Chirino heeft haar draai aan de Kaya Grandi 2 gevonden. Wil er niet van horen en weten dat ze 'de baas' is van de TCB. "Gewoon een nieuwe collega in de toeristische wereld die samen met de anderen projecten aanpakt." Op Bonaire hangt volgens haar alles met elkaar samen. "Een kleine gemeenschap, alles heeft met elkaar te maken. We moeten samen als eiland overleggen met als doel de richting aan te geven."

Het toerisme op Bonaire is van levensbelang voor het eiland en de inwoners. Van de economie draait 84 procent direct of indirect op het toerisme. "Het toerisme is onze belangrijkste economische pijler en de economische levenslijn van Bonaire is enorm gestimuleerd." Sinds april van het afgelopen jaar toen ze de enkele maanden eerder vertrokken Ronella Tjin A Sjoe-Croes als directeur opvolgde, heeft ze zich op de klus gestort. "Ik zag het als een soort terug in de schoolbanken", zegt ze. "Leren wie en wat is Bonaire, wie zijn de Bonaireanen, een sterkte- en zwakteanalyse van de behoeften, de ontwikkelingen die er zijn. Micro, medio, macro."

Lara Chirino is marketeer. En toerisme is marketing bij uitstek. "Je vermarkt natuur, je vermarkt mensen, verkoopt het gebied." Ze zegt alleen maar iets te kunnen verkopen als ze er voor de volle honderd procent achter staat. "Ik kijk eerlijk naar de kwaliteit. Ik verkoop niet wat er niet is. Dat betekent dat je het product moet kennen. Je bewust ook zijn van de kwaliteit van dat product."

Chirino zegt in haar kantoor in Kralendijk ook geen enkel moment zo maar wat. Pakt de telefoon om andere medewerkers van de TCB te raadplegen als ze zelf niet precies op de hoogte is. Checkt ook eerst de cijfers voordat ze antwoord geeft. Ook al wordt er gezegd dat een indicatie voldoende is.

Neem het aantal verblijfstoeristen dat naar Bonaire komt. "Het gaat om voorlopige cijfers", geeft ze direct aan. En ook, nadat de 'Bonaire Tourist Arrivals 2011' in de computer zijn opgehaald en uitgeprint volgt nog dat de getallen van 2011 en die van 2010 niet zonder meer vergelijkbaar zijn. Dit heeft alles te maken met de sinds 10-10-10 gewijzigde constitutionele situatie. "Door de ook gewijzigde wetgeving zijn de cijfers verstoord. We hebben op Bonaire nu ook te maken met de Wet Persoonsbescherming BES, die van de Nederlandse wetgeving is afgeleid. Er zijn daardoor onder meer geen landingskaarten meer voor mensen die op Bonaire aankomen. En die ingevulde kaarten boden ons veel informatie over de toerist."

Wat ze ermee wil zeggen: in het verleden kon er ook door de TCB één op één worden gemeten. "Nu weten we het aantal vluchten dat op Flamingo Airport is aangekomen en het aantal passagiers. Die cijfers staan vast, kloppen. Maar de onderverdeling is vertroebeld." Vast staat desondanks dat Bonaire toeristisch gezien ondanks de economische crisis in de wereld een goed jaar heeft gehad. Welgeteld 73.553 verblijfstoeristen kwamen er naar het eiland; een stijging van ruim 3.000 ten opzichte van 2010 (70.539), 4,27 procent om precies te zijn. Daarmee lijkt de dip uit 2009 (66.998) na de recordjaren 2008 en 2009 (resp. 74.342 en 74.309) definitief verleden tijd.

Die dip werd overigens veroorzaakt door het massaal wegblijven van toeristen uit Noord-Amerika, de Verenigde Staten vooral en Canada. In 2008 nog 34.294, in 2009 nog maar 27.033, waarvan 25.236 uit de VS. Sindsdien is het aantal Amerikanen dat voor Bonaire koos verder teruggelopen. Via 24.910 in 2010 tot 23.443 het afgelopen jaar. Daarentegen is de Nederlandse markt steeds belangrijker geworden. "Onze grootste markt", weet Chirino. "De groei is de afgelopen jaren geleidelijk gegaan en Nederland heeft de Verenigde Staten van de eerste plaats verdrongen. En de nieuwe staatkundige positie is ook een kans. Nog nooit hebben zoveel mensen uit Nederland Bonaire willen bezoeken." De cijfers illustreren haar verhaal. In 2009 nog 23.093, in 2010 25.802 en het afgelopen jaar 26.423.

Lara Chirino, Curaçaose moeder, Bonaireaanse vader en opgegroeid op Curaçao, voelt zich op Bonaire thuis. Kende het eiland natuurlijk. "Mijn moeder is ook gek op Bonaire, veel familie woont er. De meeste vakanties heb ik er ook doorgebracht." Ze is blij dat ze de kans kreeg naar het eiland te komen. De keus was voor haar ook niet moeilijk. "Ik heb een passie voor het eiland." Zei direct nadat ze voor de functie was gevraagd, dat ze wilde dat Bonaire bekender wordt, dat iedereen op de wereld wel eens van Bonaire zou moeten hebben gehoord. Ze kwam vanaf Curaçao naar Bonaire. Werkte 13 maanden bij het advocatenkantoor VanEps Kunneman VanDoorne als marketing & client relations-coördinator. Noemt die tijd terugkijkend als op een universiteit. "Heel veel geleerd. Als jongvolwassene psychologie en recht meekrijgen."

Ze had daarvoor al heel veel van de wereld gezien. Na het Radulphus College gestudeerd in Nederland aan de Fontys Hogeschool in Eindhoven, marketing en communicatie. Chirino werkte twee jaar in Nederland (Watch Company Benelux) om via Hong Kong voor vijf jaar naar Australië te vertrekken. Ging er in augustus 2009 met tegenzin weg nadat ze daar haar leven had opgebouwd. Onvrijwillig, door veranderende (vestigings)wetgeving gedwongen. Haar spullen staan er nog steeds. Waaronder haar bed. Via Zuid-Frankrijk, Antibes, Juan les Pins en Nice keerde ze naar het Caribisch gebied terug waar ze in april 2010 bij VanEps Kunneman VanDoorne aan de slag ging.

"Een dag zonder een kans is een dag zonder groei", zegt ze. Die mentaliteit bracht haar dus naar vele (uit)hoeken van de wereld in situaties die niet gemakkelijk te voorzien waren en het woord 'familie' voor haar een veel diepere betekenis gaven. "Het was een beslissing om te leren van en te werken met mensen van andere culturen. Maar na al die jaren realiseerde ik me ook hoe speciaal onze eilanden in de Cariben zijn. De combinatie van de prachtige zee, de schitterende zonsondergangen en de kleurrijke dieren die uniek zijn. Het was vooral die natuur die me deed besluiten terug te gaan."

Chirino is, zegt ze zelf, een zeemens. "Ik moet iedere dag de zee zien." Nederland was daarom geen optie voor mij." Bonaire dus wel. Zet zich voor het eiland en de bevolking in. "Door Bonaireanen te enthousiasmeren en op te leiden voor het werk in de toeristische branche kunnen ze ook profiteren van de groei." Ze kan verder bouwen op wat in het verleden al is gedaan. "Er zijn een paar geniale campagnes geweest die nog steeds effectief zijn." Ze wijst dan op de bewustmakingscampagne voor het schoonhouden van Bonaire. "Het is belangrijk dat het niet zomaar spullen en rotzooi uit het raam van je auto worden gegooid." Iedere keer als er een cruiseschip aanmeert (en dat zijn er bijna 150 per jaar met veel meer dan 200.000 opvarenden) probeert Chirino ook naar de kade te gaan om er te spreken met onder meer de toeristen. "Interactie", noemt ze het. "En ik krijg dan vaak te horen hoe mooi en bijzonder, hoe anders Bonaire is. Clean vooral."

De cruisemarkt is een groeiende markt. Er doen steeds meer en grotere schepen Bonaire aan. In 2007 97 schepen met 97.635 passagiers, in 2010 (over 2011 zijn de cijfers nog niet definitief bekend) 143 boten met 230.933 opvarenden. Chirino heeft er een verklaring voor. En wijst dan ook naar de teruglopende verblijfstoeristen uit de Verenigde Staten op Bonaire. "Het eiland is jarenlang voornamelijk een markt voor Amerikaanse toeristen geweest. Maar de crisis heeft daar ook toegeslagen. Er is daardoor mede een verschuiving opgetreden naar het cruisetoerisme. Mensen hebben een beperkter budget en willen financieel niet voor verrassingen komen te staan. Cruises zijn, excursies en alcoholische dranken uitgezonderd, all in. Je ziet ook in de Verenigde Staten dat cruisemaatschappijen daarop inspelen. Meer investeren."

Er is, ook op Bonaire, twijfel of de cruisemarkt wel zo'n rendabele is. Of cruisetoeristen al dan niet veel geld op het eiland achterlaten omdat ze aan boord immers alles hebben. Omdat ook cruisetoeristen zijn vrijgesteld van een fee aan natuurbeschermingsorganisatie Stinapa wanneer ze de nationale parken bezoeken. Lara Chirino kent die verhalen. Maar heeft er (nog) geen oordeel over. Gedachtig het principe 'meten is weten' wacht ze de cijfers van het cruise-onderzoek af dat wanneer alles volgens plan verloopt in juni is afgerond. Wat ze wel uit bekende cijfers weet is dat door de verschuiving van het inkomend (verblijfs)toerisme met meer Nederlanders en minder Amerikanen de hotels met een dalende bezettingsgraad te maken hebben gekregen. "Nederlanders kiezen eerder voor appartementen. Amerikanen vooral voor hotels."

Bonaire heeft een behoorlijk aantal goede hotels. Maar een tophotel, een luxe hotel, ontbreekt nog op het eiland. Chirino weet dat daar behoefte aan bestaat. En dat er ook al over wordt gesproken en gedacht. Zoals ook bekend is dat de bestaande hotelsector op het eiland de komende jaren investeringen verwacht te kunnen doen van meer dan 25 miljoen dollar. De nadruk zal daarbij vooral komen te liggen op het renoveren en upgraden van bestaande accommodaties en het verbeteren van het product Bonaire. Groen, rust en natuur zijn daarvan de sterke punten. Airlift aan de andere kant een zwakte. Met in de laatste week van januari van dit jaar bijvoorbeeld drie vluchten uit de Verenigde Staten en acht uit Nederland. Dat waren er sinds het najaar even negen, maar de KLM heeft de woensdagvlucht geschrapt. Chirino gaat er over in gesprek met de maatschappij. Wil weten of het komt door een gebrek aan belangstelling voor Bonaire of dat de Arubaanse tussenstop te weinig passagiers trok. Geen enkele vlucht uit Amsterdam is trouwens exclusief naar Bonaire. De KLM vliegt twee keer via Curaçao en vier keer via Aruba, Arke-Fly vliegt een keer via beide eilanden. De Amerikaanse vluchten gaan van en naar Newark Liberty International Airport en Houston Intercontinental Airport (beide United) en Dallas (Delta).

Maar terug naar het tophotel, het luxe hotel. "We hebben een kwalitatief hoogstaand hotel nodig. Bonaire is geen bestemming voor massatoerisme, geen backpackers. Ook zorgtoerisme is een nog ontbrekend aanbod op Bonaire, terwijl ook aan de wereldwijd groeiende vraag naar bijvoorbeeld golfarrangementen niet kan worden voldaan. We moeten differentiëren, al zal de duikwereld, het duiktoerisme altijd wel centraal blijven staan. We worden als eiland als topdiving-bestemming gezien, scoren heel hoog in Amerikaanse bladen en dat moet je koesteren. Bonaire is beroemd om haar koralen. Veel aandacht dus ook blijven besteden aan zaken als duurzaamheid. We zullen als Bonaire dan ook nooit kiezen voor ongebreidelde groei."

"De nieuwe status van bijzondere gemeente van Nederland moeten we ook voor wat betreft het natuurbehoud goed invullen. Want zonder natuur geen toerisme en zonder toerisme is Bonaire economisch niet in staat om op eigen benen te kunnen staan", aldus Chirino. "Ecologisch en economisch moet er een balans zijn."

Wel kwaliteit dus en daar behoren in haar visie ook kwalitatieve en goed opgeleide medewerkers in de toeristische sector bij. Er wordt in dat kader - bij de komst van zo'n luxe tophotel bijvoorbeeld - ook al hard op gedacht aan betere opleidingen. In zijn totaliteit maar ook aan de komst van een dependance bijvoorbeeld van de Haagse Hotelschool op Bonaire. Al dan niet voor een grotere regio dan eiland Bonaire alleen. Al staat Chirino primair de opleiding van de Bonaireaanse bevolking voor ogen. "Een vestiging duurt een aantal jaren; je zet niet zomaar iets neer; dat zou allemaal mooi parallel kunnen lopen. En hoe die wordt ingericht? Daar ga ik niet over."

Voor het noodzakelijke betere onderwijs wil de TCB de hulp inroepen van Nederlandse ministeries, zoals Onderwijs en Koninkrijkszaken. "Wij zijn nu de achtertuin van Nederland. Dat biedt kansen. Onder meer op een stabiele, financiële situatie. Zonder Bonaire te verkrachten, te veranderen in iets wat we niet zijn, moeten we de geleidelijke groei kunnen doorzetten. Het duiken, ons topproduct niet verwaarlozen en daarnaast iets anders, nieuws aanbieden. Met mogelijk ook nieuwe herkomstmarkten. Zoals Brazilië. Het is als de kip en het ei. Kwaliteit bewaken, kritisch op jezelf zijn en je ziet dat een aantal hotels dat zeker ook al doet."

In het kader van het SEI, het Sociaal Economisch Initiatief, worden er met door Nederland beschikbare gelden al projecten in dat kader uitgevoerd. Duurzaam Bonaire bijvoorbeeld, waarvoor bijna anderhalf miljoen (oude) Antilliaanse guldens voor zijn uitgetrokken en ook Branding Bonaire waarvoor een half miljoen (eveneens oude) Antilliaanse guldens voor beschikbaar zijn gesteld. Beide tot juli van dit jaar doorlopende projecten zijn gericht op het ondersteunen van een duurzame groei in verblijfstoeristen. Chirino: "Duurzaamheid bijvoorbeeld is wereldwijd een populair onderwerp. De free publicity en PR die dit project hierdoor meer zal genereren, zal bijdragen aan de bekendheid van Bonaire als een duurzame vakantiebestemming. Dit zal bijdragen aan een groei van het toerisme. Tevens speelt de bewustwording van de lokale bevolking en de hotelbranche op het eiland een belangrijke rol in het project."

Recht

Jij bent mijn vader!

In een vorig artikel besprak ik het ouderlijk gezag over kinderen die buiten het huwelijk zijn geboren en meer specifiek de rechten van de vader na erkenning van een kind. Maar wat nu als er geen sprake is van erkenning van het kind door de vader en het kind dus juridisch vaderloos is?

Tekst: Joyceline Lovert

Vaak weet men zeker wie de verwekker (lees: biologische vader) is van een kind en soms bestaat hiervan een sterk vermoeden. In Nederland wordt in het belang van dit kind reeds lange tijd een juridisch handvat geboden om het vaderschap van de verwekker van het kind door de rechter te doen vaststellen, zelfs na overlijden van de vader.

Op Curaçao werd het vaststellen van gelijksoortige wetgeving voorheen niet aangedurfd. Geoordeeld werd dat de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap in onze maatschappij een maatschappelijk zeer gevoelig en controversieel onderwerp betreft, waarbij diepgewortelde morele en godsdienstige overtuigingen betrokken zijn. Het vaststellen van het vaderschap heeft immers tot gevolg dat het kind met terugwerkende kracht (dus vanaf zijn geboorte) een juridische vader heeft, met alle gevolgen van dien, zoals erfrechtelijke aanspraken van het kind bij overlijden van de vader. Men kan zich bedenken dat de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap van een onbekend buitenechtelijk kind grote onrust kan brengen in gezinnen waar sprake is van een langdurig huwelijk en gezinsleven.

Dit betekent niet dat de wetgever de belangen van het kind onvoldoende heeft gewaardeerd. In de wet is derhalve wel opgenomen dat ieder kind het recht heeft om voor zover mogelijk te weten van welke biologische ouders hij afstamt. Ook is in de wet opgenomen dat de verwekker van het kind in rechte kan worden veroordeeld een bijdrage te leveren in de kosten van levensonderhoud van het kind. Mede op grond van de bepalingen van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, zoals het recht op privé- en gezinsleven, is door het Gerecht voorheen wel eens geoordeeld dat de vader of de erfgenamen van de vader moesten meewerken aan onderzoek om te bezien of de vader daadwerkelijk de verwekker was van een kind. Doch dit leidde nimmer tot de vaststelling van het juridische vaderschap van het kind met alle gevolgen van dien. Alleen het biologische ouderschap werd dan vastgesteld. Dit is vanaf 1 januari 2012 echter anders!

Ook op Curaçao is nu een wettelijke regeling inzake de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap van kracht. Deze regeling bepaalt dat het vaderschap van een man kan worden vastgesteld op grond van het feit dat hij de verwekker is van het kind of omdat hij als levensgezel van de moeder heeft ingestemd met een daad die de verwekking van het kind tot gevolg kan hebben gehad. Deze vaststelling kan ook plaatsvinden indien de man al is overleden. Het verzoek om het vaderschap gerechtelijk te laten vaststellen kan worden gedaan door de moeder en door de Voogdijraad, tenzij het kind de leeftijd van 12 jaar heeft bereikt, en door het kind.

De vaststelling van het vaderschap zal ook op Curaçao terugwerken tot aan de geboorte van het kind. De wetgever heeft wel de mogelijkheid gecreëerd de erfrechtelijke gevolgen voor het kind, bij de vaststelling van het vaderschap te kunnen beperken. Zo is bepaald dat indien de vaststelling van het vaderschap een bijzondere hardheid betekent voor de weduwe of de andere kinderen van de man, de erfrechtelijke aanspraken van het kind bij de vaststelling kunnen worden beperkt. Indien de vaststelling van het vaderschap wordt verzocht nadat meer dan vijf jaar na het overlijden van de man zijn verstreken, heeft de vaststelling van het vaderschap in het geheel geen erfrechtelijke gevolgen voor het kind.

Tot de vaststelling van het vaderschap komt een rechter uiteraard niet zomaar. Er dienen voor de rechter voldoende feiten en omstandigheden aanwezig te zijn om tot een dergelijk oordeel te kunnen komen. Een kind dat, of een moeder die, overweegt de rechter te verzoeken het vaderschap vast te stellen, doet er derhalve verstandig aan om hieromtrent eerst juridisch advies in te winnen, zodat de haalbaarheid van een dergelijk verzoek kan worden getoetst alvorens een rechtsprocedure wordt aangevangen.

Mr Joyceline Lovert is advocate bij SMS Attorneys at Law, gespecialiseerd in personen- en familierecht, verbintenissenrecht en vermogensrecht.

Mens & Werk

Job rotation

Job rotation is het wisselen van functies binnen een bedrijf. In de wereld van HR Management is dit een manier die de laatste jaren vooral bij grote bedrijven wordt ingezet, om bijvoorbeeld personeel kennis te laten maken met de werkzaamheden op andere functies en om personeel in te zetten op functies waar een (tijdelijk) tekort is.

Tekst: Foto: Archief

Een van de achterliggende gedachtes is dat medewerkers die zich gespecialiseerd hebben op een bepaald gebied beperkter zijn om in te zetten op andere functies indien dat nodig zou zijn. Aangezien organisaties en bedrijven voortdurend veranderen - nieuwe producten, werkmethoden, wetgeving en nieuwe technologie - stellen deze veranderingen allemaal hun eigen eisen aan de organisatie en medewerkers. Bedrijven gaan dan op zoek naar nieuwe medewerkers, maar eigen medewerkers zouden ook kunnen worden ingezet. Medewerkers veranderen en dat komt door verandering van interesses, ambities, carrière maken of ze zijn op hun functie uitgekeken. Als bedrijf zou men zich daar meer in moeten verdiepen en kan 'job rotation' een goede manier zijn om medewerkers kennis te laten maken met andere mogelijkheden binnen bedrijf en/of organisatie.

Uit studies die in de Verenigde Staten, Japan en Zweden gedaan zijn, kwamen de volgende voordelen van job rotation naar voren: minder verveling, minder stress, meer innovatie, meer vrije activiteit, verhoogde productie en minder ziekteverzuim.

Job rotation is een goede manier om competenties, wensen, ambities en behoeften voor medewerkers en organisaties op elkaar af te stemmen. Dit voorkomt verstarring en zorgt voor groei van kennis en mogelijkheden voor medewerkers en de organisatie. Door het wisselen van werkzaamheden met een functie op vergelijkbaar niveau doet een medewerker andere kennis en vaardigheden op waardoor de mobiliteit toeneemt. Het zorgt er ook voor dat het bedrijf minder afhankelijk is van een specifieke medewerker voor een speciale functie. Werknemers zijn namelijk beter inzetbaar en een groot voordeel is dat medewerkers niet verstarren. Dat is iets dat we op het eiland veel zien. Medewerkers zitten 20 à 30 jaar op dezelfde functie en dan komt het voor dat ze 'inslapen'. Dat wil zeggen dat het vuur van enthousiasme er niet meer is en ze op de automatische piloot hun werk doen. Ook het tonen van initiatieven en het ontwikkelen van nieuwe ideeën zijn er niet meer en bij veranderingen zijn dit de mensen die zich het meeste verzetten. Dikwijls uit angst van verlies van status omdat ze niet goed inzetbaar zijn op andere functies door te weinig ontwikkeling van hun competenties. Deze hokjesgeest werkt altijd nadelig voor een bedrijf. Het is voor een bedrijf juist goed om medewerkers breed te kunnen inzetten.

Veranderingen brengen echter ook uitdagingen met zich mee en er komt weer creativiteit los die kan leiden tot nieuwe ideeën op elk gebied. Natuurlijk moet er begeleiding zijn, maar begeleiding is altijd en overal noodzakelijk. Job rotation zorgt ook beter voor verdeling van de risicofactoren, want als er medewerkers weggaan of langdurig afwezig zijn door ziekte dan valt er geen 'gat' en kunnen anderen het werk overnemen. Een nadeel kan zijn dat specifieke kennis die de werknemer bij zijn functie had verloren gaat en de medewerker moet zich inwerken. Dit kost tijd en is het ook een extra belasting voor collega's en leidinggevenden.

Deze tijd van grote veranderingen en de wereldwijde crisis die er is vraagt ander beleid, vooral op het gebied van personeel. Het is goed om medewerkers ervaringen op te laten doen binnen het bedrijf op andere werkgebieden. Als er ergens een teveel aan personeel is omdat er door bijvoorbeeld bepaald werk extra mensen aangenomen moesten worden, kan men dat overschot aan mensen weer elders inzetten. Deze werknemers kennen de bedrijfscultuur al. Door af en toe van functie te veranderen krijgen medewerkers meer kijk op de bedrijfsvoering en werkzaamheden van hun collega's binnen het bedrijf. Het zorgt er ook voor dat er meer

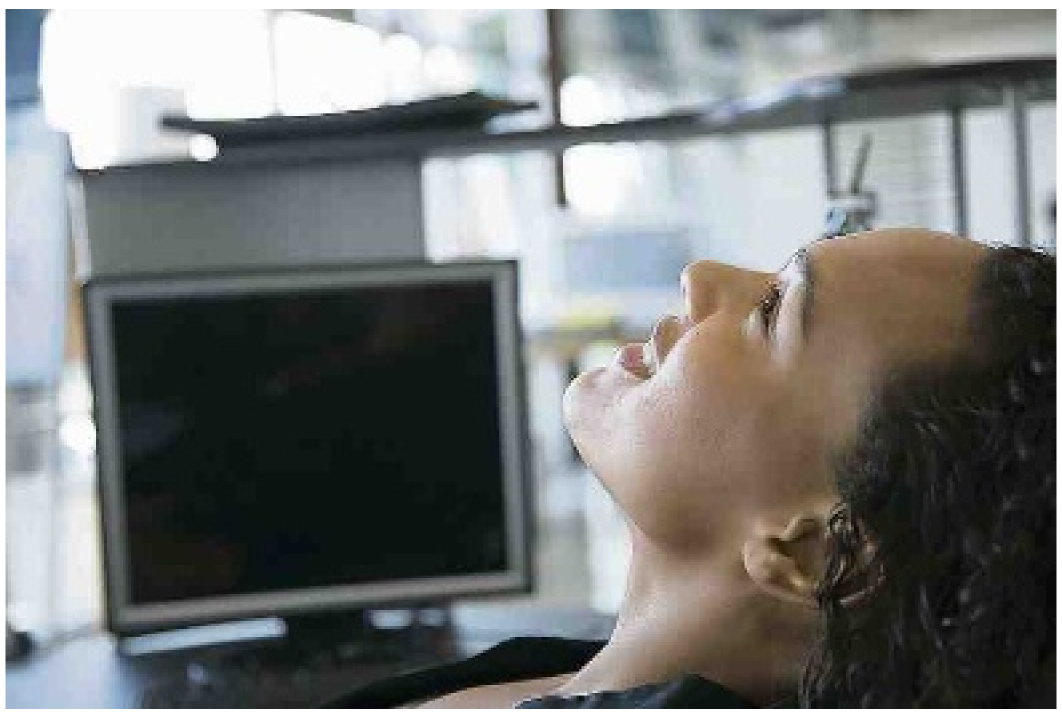

begrip is voor elkaars werk en de werkprocessen, waardoor ergernissen over het functioneren van afdelingen en medewerkers afnemen. Men gaat meer waardering voor elkaar krijgen en vanzelf rekening met elkaar houden. Er wordt veel meer geklaagd dan dat men begrip voor elkaar heeft. Medewerkers gaan de verbanden binnen het bedrijf of de organisatie beter zien, omdat ze vanuit een andere positie werken. Door job rotation kan verveling, die bij iedereen wel eens toeslaat, voorkomen worden en misschien opent het perspectieven voor een betere carrière met meer verdiensten. Job rotation heeft niets te maken met het veranderen van de baan zelf, want de medewerker kan natuurlijk altijd terug naar zijn oorspronkelijke functie. Het heeft eigenlijk alleen maar voordelen, want verandering van spijs doet eten en dat wil zeggen dat er weer een gezonde nieuwsgierigheid komt waardoor men 'meer' wil, meer interesse gaat tonen en zich meer gaat inzetten. Job rotation brengt weer leven in de brouwerij vanuit de veilige haven van het bedrijf waar men al is ingewerkt en men de cultuur kent.

Marketing

Statistiek: Census 2011

Statistiek is een lastig verhaal: iemand die statistiek niet begrijpt kan eenvoudig verdrinken in een rivier als hij werkt met het gegeven dat de rivier gemiddeld 1 meter diep is. Als er in de rivier aan de oevers maar 30 centimeter water staat, kan dat betekenen dat de rivier in het midden zo maar 4 meter diep is en u als onervaren zwemmer verdrinkt.

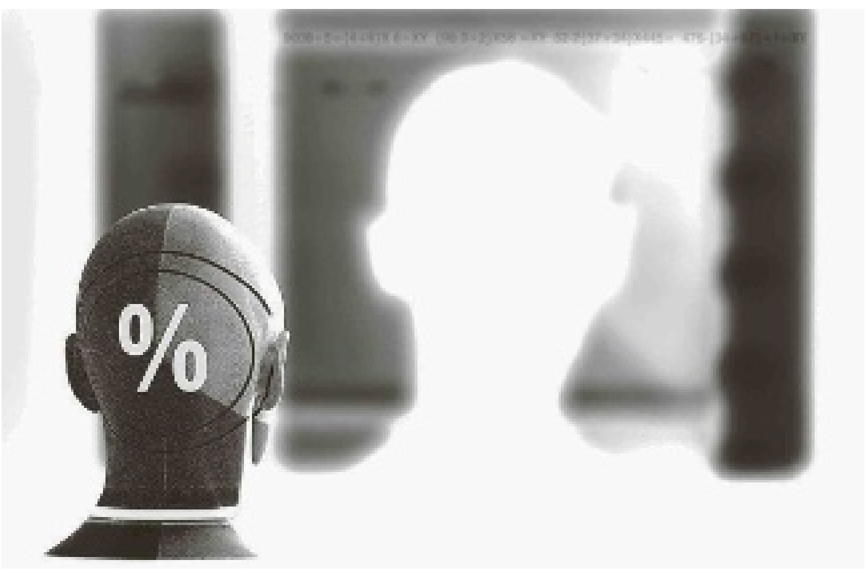

Tekst: Marcel Truyens

Zonder verder toelichting is statistiek dus niet iets waar u blind op kunt varen. Afgelopen maand publiceerde het CBS de eerste voorlopige cijfers uit het Census 2011-onderzoek. Daar is wel iets van leren voor ondernemers. Nee, ik ga u niet vervelen met alle getallen met drie cijfers achter de komma, die staan op de CBS-site, maar zal proberen aan de hand van deze voorlopige cijfers een aantal lokale sociaal-economische trends te duiden.

De belangrijkste trend - waarmee Curaçao overigens een belangrijk deel van de wereld volgt - is ontgroening en vergrijzing. Het aantal jongeren onder de 15 nam in 10 jaar tijd af met 5 procent terwijl de leeftijdsgroep 60+ groeide met bijna 50 procent. De grootste leeftijdsgroep bestaat uit mensen die nu tussen de 45 en 65 jaar oud zijn en omvat bijna 30 procent van de bevolking. Traditioneel een groep met een relatief hoog besteedbaar inkomen. De kinderen zijn het huis uit, de hypotheek is goeddeels betaald en deze leeftijdsgroep zit aan of nadert de top van het inkomen. Tegelijkertijd is deze groep vitaal en gezond en geniet van het leven. Volop kansen! U zult zich alleen moeten realiseren dat deze doelgroep wel aangesproken moet worden met een passende propositie. Stel u runt een sportschool: 10 jaar geleden bestond uw doelgroep nog hoofdzakelijk uit 18 tot 35 jarigen - de oudere doelgroep was in omvang ongeveer de helft van nu. Bodybuilding was waarschijnlijk uw belangrijkste propositie: zwaar transpirerende, nogal intimiderende gespierde mannen die rauwe kreten uitstotend de ene tweehonderd kilo na de andere optilden en weer op de grond smeten. Voor de wat schuchtere oudere of de succesvolle manager niet bepaald een aanlokkelijk beeld. Zij willen graag fit blijven en doen graag aan sport maar doen dat bij voorkeur in een passende sociale omgeving. Zoeken misschien wel naar persoonlijke of klassikale begeleiding of yoga wellicht of klassieke muziek in plaats van house? Hoewel dit voorbeeld beeldend is, geldt het natuurlijk voor vrijwel alle sectoren: mode, drank, voeding, finance, automotive... als u in staat bent zich te identificeren met deze doelgroep, zit u de komende jaren in de juiste markt. En dat zijn nog heel jaren want, hoewel in absolute omvang nog niet heel groot, de groep 60+ groeit zoals gezegd het hardst met bijna 50 procent in 10 jaar.

Het aantal geboorten is de afgelopen jaren zeer sterk afgenomen en het aantal een- en tweepersoonshuishoudens groeit enorm. Dat zegt iets over de woningbehoefte: vier slaapkamers en drie badkamers? Ja, in 1960 toen meer dan 40 procent van de bevolking jonger dan 15 jaar was. De huidige bevolkingsopbouw vraagt om kleinere, compactere en vooral veilige huizen met een hoge mate van comfort en minimaal onderhoud. Projectontwikkelaars, aannemers, bouwbedrijven, architecten, beveiligers, makelaars, hoveniers en onderhoudsbedrijven, doe hier uw voordeel mee!
Overigens staat circa 10 procent van de woningen -zo'n 5100 stuks - op Curaçao leeg. Onbewoond dus. Er staat er ook nog eens 1850 stuks (al jaren) in aanbouw. Misschien moet er eens wat opgeruimd worden en vervangen door iets waar de markt wel behoefte aan heeft? Halen we zo de markt weer uit het slop? Tegelijkertijd moeten de meubelbranche en de wit- en bruingoedmarkt goede zaken doen: meer huishoudens vragen om meer meubels, televisies, koelkasten et cetera. Ook hier geldt dat degene die de trend het best door heeft en zijn assortiment hier goed op afstemt voor de komende jaren goed zit.

Vanaf de leeftijdsgroep 25+ begint het aantal vrouwen ten opzichte van het aantal mannen sterk toe te nemen. Gemiddeld hebben we 84 mannen per 100 vrouwen (wij mannen hebben het zo slecht nog niet). De automotive branche bijvoorbeeld kan hier wat mee, waarmee ik niet wil zeggen dat men en masse roze mini-autootjes moet gaan inkopen, maar er is een grote feminiene doelgroep. Een doelgroep die ook niet heel snel zelf met 'sleutel dertien' aan de slag gaat om even het luchtfilter te vervangen, lucratief onderhoud dus. Maar ook de doe-het-zelf-markt kan bij deze doelgroep een voorkeurspositie verwerven door het aanbieden van (gratis) bezorging en/of het aanbieden van een pool met ervaren en kwalitatief goede werklieden.

De tijdelijke rapportage sluit af met een interessant onderwerp: op vrijwel alle punten is de (gepercipieerde) hinder en overlast toegenomen. Ik begeef me nu op het gladde ijs van interpretatie, maar durf de vraag wel aan of dat ook daadwerkelijk zo is, of stelt de dominante 45+ leeftijdsgroep simpelweg hogere eisen dan tien jaar geleden? Is men kritischer? Is men milieubewuster geworden? Is het kwaliteitsbesef toegenomen? Ik denk van wel en dat is misschien nog wel de belangrijkste les van Census 2011 voor u als ondernemer. Uw doelgroep vraagt op alle fronten steeds meer van u.

De volledige tijdelijke rapportage is terug te vinden op http://www.cbs.cw/ onder het tabje Census. De CBS-site is overigens sowieso een interessante informatiebron, maar pas op dat u bij het oversteken van de rivier niet verzuipt.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

Marcel Truyens is onafhankelijk marketing en communicatieadviseur te Curaçao. http://web.me.com/marcel1963/Marcel_Truyens, e-mail: marcel1963@mac.com

Communicatie

‘Social media-etiquette’

Steeds meer bedrijven en organisaties op Curaçao en Aruba vinden hun weg naar sociale media zoals ‘Facebook’ en ‘Twitter’. Echter, een onderzoek heeft uitgewezen dat niet minder dan een kwart van deze bedrijven of organisaties een beheersstructuur, laat staan een beleid, heeft ontwikkeld om op efficiënte wijze hun aanwezigheid op de sociale media te kunnen beheren.

Tekst: Bob Harms

Een ‘social media-etiquette’ maakt echter intrinsiek deel uit van een ‘social media-beleid’. Op basis van een aantal voorbeelden zou een ‘social media-etiquette’ er zo uit kunnen zien:

1. Bedenk dat het aanwezig zijn op sociale media vergelijkbaar is met het aanwezig zijn op een feestje waar uw vrienden, uw collega’s, uw baas en uw klanten ook zijn.
2. Wat er tijdens dat feestje gezegd wordt, is iedereen na een week weer grotendeels vergeten. Op internet is dit tot in de eeuwigheid terug te vinden.
3. Publiceer geen bedrijfsgevoelige informatie.
4. Maak geen ruzie.
5. Maak verschil tussen wat u op persoonlijke titel meldt en wat u vanuit uw functie schrijft.
6. Maak duidelijk of u op persoonlijke titel of uit naam van uw werkgever spreekt.
7. Optreden als woordvoerder voor het bedrijf of organisatie is weggelegd voor de pr-afdeling.
8. Breng uzelf niet in verlegenheid met tekst, video- of fotomateriaal waarmee u niet geassocieerd wilt worden.
9. Maak eventuele bronnen kenbaar.
10. Geef fouten toe. Bied excuses aan wanneer nodig.
11. Spreek met respect over andere culturen.
12. Respecteer copyright, gebruik geen merkuitingen van anderen zonder toestemming.
13. Controleer de reacties op uw blog en zorg ervoor dat ze net zo respectvol zijn als van uw eigen bijdrage.
14. Citeer geen collega’s en gebruik niet andermans materiaal zonder toestemming.
15. Plaats geen verdekte marketingboodschappen.
16. Lieg niet.

Wat u als organisatie vooral niet moet doen met Twitter? Een top-10 van ‘doodzondes’ op Twitter:

1. Uw bedrijfsnaam niet registreren
Heeft u uw bedrijfsaccount nog niet geregistreerd in Twitter? Doe dit dan zo snel mogelijk. Zo voorkomt u dat kwaadwilligen zich uw bedrijfsnaam toe-eigenen in Twitter. En u ertoe dwingen een account aan te maken met een geïmproviseerde bedrijfsnaam met vreemde streepjes, toevoegingen of letters. Of het account van ze te kopen voor veel te veel geld. Bovendien kan onnodig veel schade worden toegebracht aan uw imago als het nepaccount wordt misbruikt voor spampraktijken of phishing.
En hoeveel moeite is het nu om in ieder geval even uw bedrijfsnaam te registreren? Volg dus niet het voorbeeld van Fortis Bank, Heineken of zelfs JP Balkenende en registreer snel en gratis uw account op www.twitter.com. Dit kost maar een paar minuten en kan u heel veel geld en frustratie besparen.

2. Uw Twitter-updates afschermen voor publiek
Natuurlijk wilt u als u eenmaal op Twitter zit zoveel mogelijk andere twitteraars overhalen uw bedrijf te volgen. Scherm daarom uw updates niet af voor het publiek, maak ze juist openbaar.
Een goed voorbeeld van hoe dit niet moet is te vinden bij de Nederlandse tak van KLM.

3. Geforceerd links plaatsen
Voor veel bedrijven lijkt Twitter niets meer te zijn dan een ordinaire linkdump. Kort: geef uitleg bij een link en vertel waarom het interessant is om erop te klikken.

4. Niet-werkende links plaatsen
Zorg ervoor dat de links die u op Twitter plaatst goed werken en verwijzen naar bestaande - en niet afgeschermde - webpagina’s.

5. Uw bedrijfsprofiel verwaarloosd achterlaten
Stel, u heeft eenmaal een account en begint enthousiast met twitteren. Na enige tijd blijkt het u niet op te leveren wat u ervan verwachtte of blijken er andere prioriteiten te zijn. En verwordt uw account binnen enkele maanden tot een overblijfsel uit de prehistorie. De Nederlnadse online bestelbedrijf Bol.com is erg actief op Twitter - met maar liefst 6 accounts - maar het account met de meeste followers is voor het laatst bijgewerkt in mei 2009. Is er sindsdien geen nieuws meer van ‘s lands grootste webshop? Of is de verantwoordelijke voor het account aan de kant geschoven?

6. Medewerkers die gevoelige of geheime bedrijfsinformatie tweeten
Uiteraard kunnen ook uw medewerkers actief zijn op Twitter. Die willen nog wel eens vergeten dat ze ook in dienst zijn van uw organisatie. En per ongeluk dan wel expres uit de school klappen over die vervelende baas of collega. Of dat ene nieuwtje net wat eerder melden dan uw organisatie wilde. Zorg voor een Twitter-richtlijn en houd in de gaten hoe er over u gepraat wordt.

7. Niet reageren op andere twitteraars die over uw bedrijf praten
Houd niet alleen in de gaten hoe er over u gepraat wordt, maar reageer ook op bepaalde berichten. Of anticipeer erop, indien mogelijk.

8. Alleen automatisch Twitter-feeds doorplaatsen vanaf uw site
Een gemakkelijke - en ietwat luie - manier van twitteren is het automatisch doorplaatsen van updates op uw website naar Twitter. Met daarin de eerste 125 tekens van de titel en een verkorte URL. Gevolg: koppen worden op de vreemdste plaatsen afgebroken, wat de leesbaarheid niet ten goede komt. Hierdoor kunnen uw followers het idee krijgen dat het Twitter-account alleen wordt gebruikt om extra traffic naar de site te stuwen, oftewel het ouderwetse zenden van informatie. Benut, om dit te voorkomen, alle mogelijkheden in Twitter en maak er tweerichtingsverkeer van.

9. Onregelmatig spammen van uw followers
Veel beginnende Twitteraars maken de fout om niet precies te weten wanneer en hoe zij berichten moeten plaatsen. En openen af en toe de website om dan hun achterstand binnen 10 minuten in te halen. Met als gevolg een stortvloed aan berichten die snel achter elkaar worden geplaatst. Om daarna weer een paar dagen lang geen updates te plaatsen. Vervelend voor followers en niet handig voor uzelf. Beperk daarom het aantal achter elkaar geplaatste berichten en spreid deze zoveel mogelijk over verschillende dagen of weken - afhankelijk van wat voor doel uw bedrijf heeft.

10. Teveel berichten plaatsen zonder toegevoegde waarde voor gebruiker
Waar Twitter oorspronkelijk mee begon - en waar velen het nog steeds mee associëren - is het tweeten van de dingen die men doet of denkt op een bepaald moment. De toegevoegde waarde hiervan is, zeker voor bedrijven, vrijwel nihil. Vraag u daarom af in hoeverre uw followers geïnteresseerd zijn in het feit dat u nog een kop koffie gaat halen of dat uw computer weer eens blijft hangen. Bedenk dus altijd wie uw tweets leest en wat u ermee wilt bereiken. En praat niet alleen over uw eigen bedrijf, maar deel bijvoorbeeld ook eens interessante nieuwsberichten uit de branche met uw followers.

Bob Harms is communicatie-adviseur

Business Agenda

Curaçao

29 februari: ‘6 Steps to a better business’
In deze workshop worden methodes en strategiën behandeld over het bouwen, runnen en managen van een succesvol bedrijf dat werkt zonder u. Wilt u meer vrije tijd, meer winst en een beter team? In 6 stappen kunt u zo’n bedrijf opbouwen.
Toegang is gratis.
Tijd: 18.30-21.00 uur
Meer informatie: www.actioncoach.com/ArthurRosaria/promo/6steps
Telefoon: 7370956 of mail: dutchcaribbean@actioncoach.com

5 maart: Aanmelding Colloquium Doctum-examen Business Administration, Fiscaal Recht en Economie of Accounting
Tot en met 5 maart kunnen personen die 23 jaar of ouder zijn en niet voldoen aan de toelatingseisen voor studie aan de Faculteit der Sociale en Economische Wetenschappen (FdSEW), zich aanmelden voor het Colloquium Doctum-examen.
De toelatingstest wordt gehouden op maandag 19 maart en woensdag 21 maart.
Meer informatie: secretariaat Algemene Faculteit, tel. 844-2121 of 844-2122.

7-9 maart: Conferentie duurzame ontwikkeling
Van 7 tot en met 9 maart wordt bij de UNA (UoC) de ‘2nd International Conference on Governance for Sustainable Development of Caribbean Small Islands Developing States’ gehouden. Georganiseerd door de Unesco Chair ‘Caribbean Small Island Developing States’.
Paneldiscussies en ‘ronde tafels’ over onder meer ‘Water en Hernieuwbare Energie’, ‘Sociaal Werk’ en ‘Corporate Social Responsibility’.
Meer informatie: http://sidsgg.webs.com/2ndconference2012.htm

Business Happy Hour
TGI Monday! Elke eerste maandag van de maand van 17.00 - 20.00 uur.
Locatie: El Ron Cocktailbar, Roodeweg 86, Otrobanda (tegenover tankstation Colon).
Dresscode: casual.
Tel: 661-8122

Aruba

22-27 april: Inspiration Business Trip
Rondreis voor vertegenwoordigers van bedrijven, branche-organisaties en overheden uit het Koninkrijk der Nederlanden en/of de Caribische (ei)landen door Aruba, Bonaire en Curaçao.
De focus ligt op de nieuwe status van de eilanden en duurzame innovaties en investeringen. Tevens aandacht voor (sociaal)economische ontwikkeling. Gelegenheid tot netwerken, match-making en het verbreden van de horizon.
Georganiseerd door InterExpo Caribbean N.V.
Contact: InterExpo, Peter Oerlemans, email: peter@interexpo.biz

27-29 april: Health and Beauty Expo
Nadere informatie volgt.

Internationaal

1-3 maart: Graphics of the Americas
Locatie: Miami Beach Convention Center
Meer informatie: http://www.graphicsoftheamericas.com

4-6 maart: International Restaurant and Foodservice Show
Uitgebreide beurs, met meer dan 550 deelnemers, demonstraties, competities, fora en meer.
Locatie: Javits Convention Center, New York
Meer informatie: www.internationalrestaurantny.com

17-19 april 2012: Bouw Rai
Locatie: Amsterdam Rai
Meer informatie: http://www.buildingholland.nl/nl/nl/Pages/default.aspx

24-26 april 2012: Caribbean Hotel and Tourism Investment Conference (CHTIC)
De 16e aflevering van de conferentie. CHTIC is het enige evenement in zijn soort in de regio, niet bedoeld voor profit organizations, en alle fondsen worden geherïnvesteerd in de regio en komen ten goede aan de Caribische toeristenindustrie. Er zijn mogelijkheden om te netwerken en een-op-een ontmoetingen met sleutelfiguren uit de hospitality-wereld te hebben.
Rond de 400 afgevaardigden, afkomstig uit 23 Caribische landen, de Verenigde Staten en Groot-Brittannië, nemen deel aan de jaarlijkse CHTIC.
Meer informatie: www.caribbeanhotelandtourism.com

26-29 april: Expo Jamaica 2012
Beurs met authentieke Jamaicaanse producten en diensten. Demonstraties van meer dan 2000 producten en diensten uit meer dan 15 branches, waaronder agro-processing, dranken, chemie, persoonlijke verzorging, elektronica, handwork, meubilair en bouwmaterialen.
Locatie: National Arena, Kingston, Jamaica
Contactpersoon: Ashura Burrell, tel. (+876) 978-3337
email: expojamaica@jamprocorp.com
Meer informatie: www.expojamaica.com.jm

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

Boeken

Klantropologie

De mens achter de klant houdt niet van zoeken maar van vinden. De mens achter de klant wil online en offline fatsoenlijk te woord gestaan worden. Hij betaalt voor een goed product en een goede dienstverlening, en als er onverhoopt iets misgaat, wil hij snel geholpen worden.

Dat lijkt een open deur, maar die deur blijkt in de praktijk zo dicht te zitten als het maar kan. Zeg nou zelf, hoe voelt u zich als mens serieus genomen en hoe vaak neemt u de mens achter uw klant serieus?

Op basis van haar eigen klant- en werkervaringen heeft de auteur een werkwijze ontwikkeld die zij klantropologie noemt; die bestaat uit de stappen ‘Kijk, luister en huiver’, ‘Knippen en plakken’, ‘Kaartlezen en padvinden’ en ‘Groot denken, klein doen’. Met voorbeelden en cases in woord en beeld laat zij zien hoe het niet moet c.q. hoe het beter en klantvriendelijker kan.

Een boek voor als u last heeft van innovatiekriebels en klantgericht wilt gaan werken, maar nog niet weet hoe daarmee te beginnen en hoe uw organisatie daarin mee te krijgen.

Jacqueline Fackeldey neemt menselijk gedrag als uitgangspunt voor het verbinden van bedrijfsproces en klantbehoeften en werkt onder de naam fackeldeyfinds als klantropoloog, spreker en adviseur. In het verleden werkte ze in marketing-, sales- en innovatiefuncties bij Philips, De Bijenkorf en ING/Postbank. Voor ING/Postbank ontwikkelde ze onder meer de persoonlijke bankpas.

Titel: Klantropologie
Auteur: Jacqueline Fackeldey
Uitgever: Scriptum
EAN: 9789055948789

Economie

Wateroverlast Bolivia:

‘Cultuur van cement’

Een deel van de zware overstromingen in Bolivia is een gevolg van ontbossing en ‘een cultuur van cement en asfalt’, zeggen milieuexperts. Onder meer de noordwestelijke stad Cobija is zwaar getroffen. De regering heeft de noodtoestand uitgeroepen.

Nooit eerder werd de regio van Cobija, in het Amazonegebied, zo zwaar getroffen door overstromingen. Het peil van de rivier Acre steeg op sommige plaatsen tot 10 meter, zegt burgemeester Ana Lucía Reis.
Cobija, dat 32.000 inwoners telt, is de hoofdstad van het noordwestelijke departement Pando, aan de grens met Brazilië. Op de andere oever van de Acre ligt het Braziliaanse Brasilea, dat eveneens zwaar getroffen is, net zoals Bolpebra, een dorp van vierhonderd inwoners op de grens tussen Bolivia, Peru en Brazilië.
Door het tropische klimaat krijgt de zone meestal al af te rekenen met veel neerslag, gemiddeld 1800 millimeter per jaar.

Cement en asfalt
“De extreme neerslag rond Cobija is een gevolg van ‘een versnelde ontbossing in de regio, samen met een kolonisatiebeleid zonder planning”, zegt architect Roberto Carvajal, gespecialiseerd in milieubeheer. “Een cultuur van cement en asfalt heeft de oppervlaktetemperatuur de laatste twintig jaar doen toenemen en zo een minibroeikas gecreëerd tussen Bolpebra en Cobija. Dat veroorzaakt deze fenomenen.”
Behalve Pando zijn ook de departementen La Paz, Oruro, Chuquisaca, Potosí en Cochabamba getroffen. In honderd gemeenten zijn samen meer dan tienduizend gezinnen getroffen, minstens negen mensen zijn omgekomen.
Het Boliviaanse leger zet Herculesvliegtuigen in om noodhulp tot in Pando te krijgen. Ook Braziliaanse militairen werken er mee aan de hulpoperatie.

La Niña
De nationale meteorologische dienst Senamhi wijt de hevige regen aan het klimaatfenomeen La Niña. Dat is verwant aan El Niño en de Zuidelijke Oscillatie en heeft te maken met een sterke afwijking van de zeewatertemperatuur in de Stille Oceaan (tussen Azië en Amerika) ter hoogte van de evenaar.
De Boliviaanse meteorologen zeggen dat La Niña begint af te nemen, maar dat de regen nog tot midden maart kan aanhouden.

Advertorial

Connect IT met Lync

Vanachter onze computers intensiveert de communicatie en het contact met de buitenwereld. Het klinkt als een contradictie, maar als je erover nadenkt is niets minder waar. Steeds meer is de wereld verbonden door computers. Programma's als Outlook, MSN en Skype volgen elkaar in een snel tempo op en elke keer breiden de mogelijkheden uit. Waar we eerst elkaar alleen konden mailen, werd hier al snel live chat aan toegevoegd en niet zo lang geleden werd het telefoneren (al dan niet met video) via internet geïntroduceerd.

Dick Zeijdel, Sales Director van NetPro Group, toont één van de vele functionaliteiten van Lync.

Op Curaçao zijn wij hier wel mee bekend, vooral voor privédoeleinden. Skype is bijvoorbeeld niet weg te denken in het contact met vrienden en familie overzee. Maar ook veel bedrijven maken vaker gebruik van deze communicatiemiddelen en langzaam worden dit soort programma's opgenomen in de dagelijkse bedrijfsvoering; even snel chatten met je collega of skypen met je leverancier aan de andere kant van de wereld.

Alles in één en meer

Ronald van Ackooij, System Engineer NetPro Group: "Steeds meer bedrijven maken gebruik van dit soort communicatiemiddelen. Heel handig, maar toch lopen veel bedrijven tegen problemen op. Om een voorbeeld te noemen: privé en werk zijn minder gescheiden. Dit is voor zowel de werknemer als de werkgever nadelig. Een werknemer die MSN geïnstalleerd heeft op zijn of haar computer komt sneller in de verleiding ook even met een vriend(in) te chatten die online is. Maar ook andersom kan het gebeuren dat je in je vrije tijd online wordt aangesproken door een zakelijk contact."

"Microsoft heeft een programma ontwikkeld met de oplossing: Microsoft Lync. Alle mogelijke manieren van online communicatie zijn verzameld in dit programma. Niet alleen kun je chatten, videogesprekken voeren en telefoneren, ook kan je online vergaderen, bestanden delen en bellen naar het traditionele telefoonnetwerk. Alle communicatie kan worden opgeslagen in een archief. Dit zijn slechts enkele facetten van de vele mogelijkheden die Lync te bieden heeft."

Overzichtelijk

Van Ackooij legt het programma verder uit: "Microsoft heeft Lync ontwikkeld met als doel de verschillende communicatiemogelijkheden op een zo eenvoudig mogelijke manier in 1 programma aan te bieden. Door de simpele symbolen heeft Lync een gebruiksvriendelijke interface."

- Presence and Identity: weergave van de status van contactpersonen en alle (per soonlijke) informatie is eenvoudig te raadplegen.
- Instant messaging: onderling chatten en het gemakkelijk uitwisselen van bestanden.
- Audio/Video Conferencing: met elkaar bellen via computers, eventueel met video.
- Desktop/ Application sharing: het delen van een presentatie, de gehele desktop of een actieve applicatie waarbij men in staat is de rechten toe te kennen aan derden.
- Online Meeting: mogelijkheid om online te vergaderen met Lync- en niet Lync-gebruikers.
- Enterprise Voice: een volledige integratie met, of vervanging van, uw bestaande PBX is mogelijk met Lync.

Integratie en flexibiliteit

Roger Glenn van Santen, Manager technische afdeling NetPro Group, kent het programma goed en werkt er zelf al enige tijd mee: "Lync is volledig geïntegreerd met Microsoft Outlook. Als je in je Outlook-agenda een afspraak hebt staan, wordt die automatisch geupdate in Lync en wordt je status aangepast. Iedereen kan dan zien of je wel of niet bereikbaar bent. Handmatig aanpassen is overigens ook mogelijk."

"Het mooie aan Lync is ook dat je het kunt gebruiken op alle veelgebruikte smartphones en tablets; iPhone, Windows Phone, Android en nu ook Blackberry. Hierdoor kun je een gesprek via je computer zonder onderbreking voortzetten op je mobiele of vaste telefoon", vertelt van Santen.

Lync in uw organisatie

Van Ackooij raadt bedrijven aan Lync te implementeren. Niet alleen kun je hierdoor efficiënter en effectiever werken, het is de toekomst. "Hoe meer bedrijven Lync gaan gebruiken, hoe groter uiteindelijk de voordelen. Je kunt door middel van zogenaamde federaties (een koppeling met een andere organisatie) met elkaar communiceren, presentaties houden en documenten uitwisselen zonder dat daar kosten aan verbonden zijn."

Speciaal voor de implementatie van Lync hanteert NetPro Group de UC (Unified Communications) Scan om een organisatie zo goed mogelijk te adviseren en van dienst te zijn.

De volgende stappen worden doorlopen in de UC Scan:

- Server infrastructuur: voldoet de serveromgeving aan de eisen van Lync?
- License scan: wat heeft de klant in huis aan software en licenties?
- Workplace scan: in welke setup worden de huidige desktops/ laptops gebruikt?
- Voice scan: hoe past Lync in het telefonische netwerk binnen het bedrijf?
- Devices scan: zijn de huidige webcams en headsets geschikt voor Lync?
- Network scan: is er voldoende bandbreedte?
- Mobiles scan: welke mobiele telefoons worden gebruikt binnen het bedrijf?

Door deze scan uit te voeren kan NetPro Group precies zien wat een bedrijf in huis heeft, wat de mogelijkheden zijn en wat er moet gebeuren om Lync te implementeren. Tevens biedt NetPro Group verschillende soorten trainingen aan om het uiterste uit het product te halen. Deze training wordt in overleg op maat samengesteld.

Voordelen Lync:

Efficiëntie door tijd en plaats onafhankelijk werken.

Verbeterd samenwerken door beschikbaarheid te kunnen inzien van contactpersonen.

Kostenbesparend door onder andere lagere telefoonkosten en minder noodzaak om te reizen.

Tijdbesparend door afname van traditionele vergaderingen.

Voor meer informatie:
NetPro Group
Schottegatweg Oost 13-d
Telefoon (+599-9) 7366955
www.netprogroup.com

MKB

Prestatiemanagement

InnovatieCentrum biedt onder andere advies met betrekking tot kwaliteitsmanagement en het verbeteren van bedrijfsprocessen.

Tekst: Javier Samson

Het meten en analyseren van prestaties kan helpen om problemen en tekortkomingen te herkennen en om prestaties te verbeteren. In deze column legt Javier Samson uit wat zo'n prestatiemeting inhoudt, wat de voordelen ervan zijn en hoe het ongeveer werkt. Samson is managing director bij InnovatieCentrum Curaçao en gespecialiseerd in kwaliteitsmanagement, kostenmanagement en bedrijfsontwikkeling.

Waarom prestatie meten?

Doet u aan joggen, basketbal, fietsen of een andere sport? Dan houdt u waarschijnlijk wel eens uw prestaties bij. Al is het maar heel eenvoudig, zoals 'ik rende de acht kilometer vandaag sneller dan ooit' of 'ik scoorde deze wedstrijd vier punten meer dan tijdens de vorige'. Dit meten en vergelijken van prestaties helpt en motiveert ons om onze prestaties te verbeteren en uiteindelijk onze doelen te bereiken.

Op vrijwel dezelfde manier kan prestatiemanagement ook organisaties helpen om de kwaliteit te verbeteren en doelstellingen waar te maken. Dit geldt voor de prestaties van een bestuur, van een bedrijfsafdeling, van een team en ook van een individu binnen een organisatie.

Organisaties meten hun prestaties om tal van redenen. Een paar voorbeelden hiervan zijn:

1. Verbetering
Door het meten van prestaties kunnen bedrijven direct problemen signaleren en aanpakken, zoals afnemende loyaliteit van klanten, een vlakkere winst of het wegvallen van getalenteerde medewerkers.

2. Planning en prognoses
Prestatiemanagement dient ook om organisaties inzicht te geven in hoeverre ze hun planningen nakomen, hun doelen realiseren en of het nodig is om budgetten of prognoses te herzien.

3. Concurrentie
Wanneer bedrijven hun prestaties vergelijken met die van hun concurrenten, bijvoorbeeld aan de hand van benchmarks, kunnen de zwakke punten worden geïdentificeerd en kan de concurrentiepositie worden versterkt.

4. Beloning;
Wanneer managers duidelijk inzicht hebben in de mate waarin gestelde doelstellingen voor hun werknemers worden bereikt, kunnen ze effectief prestatiegerichte stimuli en beloningen toepassen.

5. Voldoen aan regelgeving en normen
Veel bedrijven meten prestaties om ervoor te zorgen dat ze aan bepaalde regelgeving blijven voldoen, bijvoorbeeld met betrekking tot het beheersen van processen (bijvoorbeeld voor ISO 9001), of met betrekking tot regulering voor verontreiniging.

Bedrijfsactiviteiten:	Metrics:
Financiën	Winstmarge Omzet
Marketing	Marktaandeel
Productie	Aantal eenheden geproduceerd Machine-omschakeltijd
Verkoop	Percentage van het totale aantal leads waarbij ook daadwerkelijk een product wordt afgenomen Percentage van klanten die na een proefabonnement lid worden
Customer service	Aantal consumentenklachten Service-call response tijd
Inkoop	Aantal te late leveringen door leverancier Aantal defecte producten geleverd door leverancier
Kwaliteit	Verhouding tussen goedgekeurde producten aan het eind van het productieproces ten opzichte het totaal aantal geproduceerde producten
Human resources	Personeelsverloop Ziekteverzuim

Metrics

Bij prestatiemanagement worden bedrijfsresultaten beoordeeld door te bepalen hoe effectief een organisatie zijn strategieën en activiteiten uitvoert, door wijzigingen aan te brengen in tekortkomingen en door andere problemen aan te pakken. In veel organisaties houdt prestatiemanagement zich bezig met de bestudering van de resultaten van de belangrijkste bedrijfsactiviteiten aan de hand van specifieke prestatiemeeteenheden (ook wel bekend als 'metrics'). Voor elke bedrijfsactiviteit zijn er tal van mogelijke metrics.

Om een idee te geven worden hieronder een paar voorbeelden gegeven:

Balans

Een compleet prestatiemanagementsysteem toont een zekere balans. Hierin worden zowel de financiële prestaties van een organisatie meegenomen, zoals omzet, kosten en winst, als ook niet-financiële prestaties, bijvoorbeeld de hoeveelheid kennis, of de loyaliteit van klanten. Er wordt gebruik gemaakt van zowel interne gegevens, zoals proceskwaliteit, als externe gegevens, bijvoorbeeld de productprestaties van concurrenten. Er worden retrospectieve indicatoren onderzocht, bijvoorbeeld de verkoopcijfers van de afgelopen vijf jaar, maar ook toekomstgerichte indicatoren, bijvoorbeeld klanttevredenheidscijfers, die iets zeggen over hoe uw klanten zich in de toekomst zullen gedragen.
Er worden zowel subjectieve - vaak moeilijk te kwantificeren - prestatie-indicatoren gewogen, zoals klanttevredenheid en kennisniveau van personeel, en objectieve - eenvoudiger te kwantificeren - indicatoren, zoals winst en rendement op het geïnvesteerd vermogen.

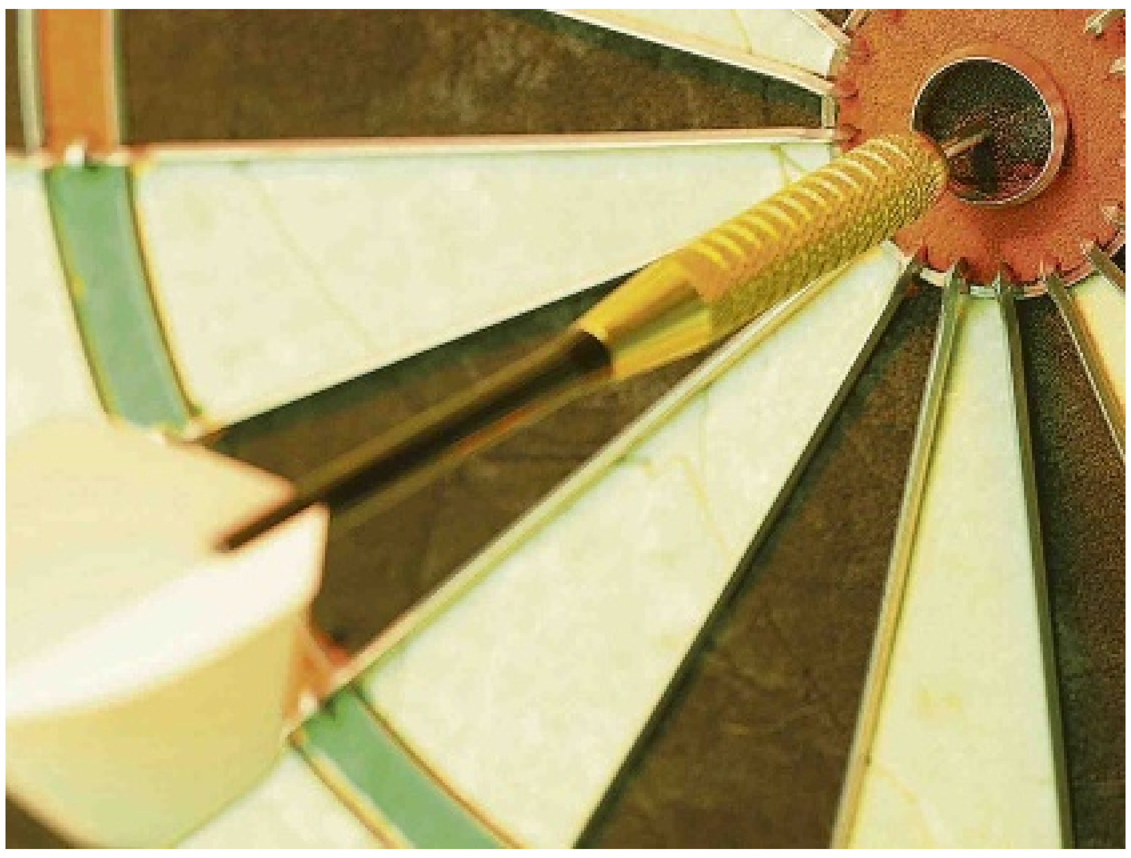

Balans is de sleutel tot een sterk prestatiemanagementsysteem. Door het vinden van evenwicht in het prestatiemanagementsysteem krijgt een organisatie een compleet beeld hoe een bedrijf ervoor staat. Het geeft leidinggevenden de mogelijkheid om te leren van fouten en het biedt de mogelijkheid voor continue innovatie en het maken van goed overwogen beslissingen en strategieën.

Wilt u meer weten over deze column, over onze service en diensten, of een afspraak maken voor een kennismakingsgesprek?

Dan kunt u contact opnemen met het InnovatieCentrum Curaçao.
email: jsamson@icc.an
Tel. (+599 9) 737-1360

Het InnovatieCentrum Curaçao (ICC) is in 1991 opgericht, met als doel het Midden- en Klein Bedrijf op Curaçao te ondersteunen bij het vergroten van hun concurrentiekracht en om kennis op het gebied van innovatie te delen. Meer informatie vindt u op www.icc.an

Restaurant Peppers:

‘Training in de praktijk’

Restaurant Peppers in Landhuis Granbeeuw op de Cas Coraweg is een praktijkgerichte horecavakopleiding voor kansarmen van Curaçao; veelal jongeren en/of volwassenen die door omstandigheden hun (voor)opleiding hebben gestaakt en al lange tijd in een uitkeringssituatie zitten. Bij Peppers zien zij alsnog kans om een vakdiploma op mbo-niveau te behalen en een kleurrijker bestaan op te bouwen.

Tekst: Milangela Plate Foto’s: Ken Wong

Louis Berendsen is initiatiefnemer en coördinator. Taco de Groot is keukeninstructeur en kok. Samen verzorgen zij bij Peppers opleidingstrajecten voor zowel jongeren als volwassenen. Berendsen en De Groot: “De grootste doelstelling van dit opleidingsrestaurant; werken is leuk!”

Peppers is een restaurant waar je, voor een redelijk goede prijs, lekker kan eten en waarbij je als gast tevens leerlingen de kans biedt om hun vak te oefenen, aldus De Groot. In januari 2012 bestond het restaurant 5 jaar. Berendsen en De Groot hebben na al die jaren nog veel plezier in hun werk. “Het is dankbaar werk; leerlingen zijn blij dat ze weer naar school kunnen gaan, maar dan wel het type school waar ze op een praktische manier bezig zijn. Na drie maanden stromen de meesten door naar een betaalde baan en zijn zij, dankzij een gedegen inkomen, weer in staat zichzelf te onderhouden.”

Basistraining

Potentiële leerlingen worden aangemeld via diverse instanties zoals Dienst Werk en Inkomen, Werk in Uitvoering van Klinika Capriles, de voormalige Dienst Jeugd en Jongeren Organisatie, Hubentut en diverse andere samenwerkende instanties. Soms melden geïnteresseerden zich rechtstreeks aan bij Peppers, maar dan worden zij eerst verwezen naar één van eerder genoemde instanties om zich eerst te registreren.

Peppers is een opleidingsinstituut waar het lesmateriaal niet alleen uit boeken bestaat, maar vooral uit verse groente, fruit en andere etenswaren. Er worden drie opleidingstrajecten aangeboden, namelijk een basistraject (Instapniveau 0/1), een traject tot beginnend medewerker (niveau 2) en een traject tot zelfstandig medewerker (niveau 3).

Het Instapniveau omvat een 12 weken durende basistraining, dat bestaat uit een sociaal vormingsprogramma en een horecavakopleiding. “Veel leerlingen op instapniveau komen met bagage. Om die reden wordt hen gedurende de eerste twee weken een sociaal vormingsprogramma geboden. Dit programma is breed van opzet; er wordt veel aandacht besteed aan dingen als zelfredzaamheid, budgetteren, zelfbeeld, assertiviteit, losmaken van ingeslopen patronen en arbeidsethos. Daarnaast wordt leerlingen ruimte geboden om te praten over hun persoonlijke omstandigheden. Deze sociale ondersteuning wordt vervolgens gedurende de gehele opleiding voortgezet, zij het minder intensief. Het sociale vormingsprogramma wordt geboden door Erica Wever van E & W Management.”

Na de eerste twee weken van sociale vorming begint de horecavakopleiding, waarbij de leerlingen beroepsvaardigheden worden bijgebracht, middels Beroepsvorming en Vaktraining, Demonstratieve Praktijk en Praktijksimulatie.
Bij het onderdeel ‘Beroepsvorming’ gaat het om de arbeidsethos; op tijd komen, afspraken nakomen, service verlenen, bijspringen voor collega’s en werken in diensten.
De ‘Vaktraining’ is in feite een basistraining in het gebruik van materiaal, snijtechniek, gebruik apparatuur, schoonmaakwerkzaamheden/hygiëne, keukenveiligheid. Er wordt zo langzaam aan opgebouwd tot aan werk dat aan het fornuis plaatsvindt. Daarnaast wordt er een begin gemaakt met warenkennis.
Bij het gedeelte ‘Demonstratieve praktijk’ doet kok/docent De Groot technieken voor.
Daar waar nodig krijgen leerlingen tevens extra vakken als hoofdrekenen, basis horeca Engels en Nederlands, maar ook computerkunde.
De leerlingen worden zodanig opgeleid dat zij zowel in de keuken als bediening inzetbaar zijn. In de laatste week van de opleiding kunnen zij voor één van beide specialisaties kiezen. De kleinschaligheid van de opleiding heeft volgens Berendsen als voordeel dat leerlingen vanaf dag één vol aan de bak gaan: “Om de leerlingen direct te laten wennen aan de realiteit die hen te wachten staat in hun toekomstige baan, worden zij van het begin af gedurende twee avonden in de week ingezet in het restaurant, de ‘Praktijksimulatie’ heet dit. Hierbij wordt een flexibel rooster gehanteerd, zodat leerlingen ook meteen ervaren hoe het is om (weekend)diensten te draaien. De praktijksimulatie heeft verder als voordeel dat leerlingen veel praktijkervaring opdoen en men heeft aan het einde van de rit diverse scenario’s meegemaakt, waaronder kinderfeest, buffet en à la carte.”
De Praktijksimulatie wordt voorts ingevuld met werkgerelateerde thema’s zoals anticiperen, voorbereiden, meehelpen in de bediening, afwas, bestelling opnemen. In de laatste weken vindt er rollenspel plaats; een leerling is bijvoorbeeld chef en verdeelt de taken, een is bediening, een serveert, de volgende dag rouleert men. De voormalige chef voert dan schoonmaaktaken uit en andersom. Zo ervaart men het werk vanuit diverse rollen en leert men in de rol van chef ook om geen misbruik te maken van anderen bij het verdelen van de rollen. De volgende dag werkt men immers zelf ook in de rol van schoonmaker, serveerder of assistent-kok. Kortom men leert teamwork. Door het rouleersysteem wordt het voor de leerlingen en de docenten inzichtelijk gemaakt wie wat graag doet en waar hij goed in is.
Iedereen heeft goede en minder goede kanten. In het opleidingsrestaurant Peppers worden vooral de goede eigenschappen en kwaliteiten van de leerlingen benadrukt. Ook wordt er veel ingespeeld op affiniteit. Het valt Berendsen op dat vele leerlingen niet gewend zijn om positieve feedback te krijgen.

Leerlingen Rashid, Danny en Lea laten hun kunnen zien.

Upgrading Middenkader

Berendsen en De Groot: “In de horeca begint iedereen onderaan de ladder. Eerst voer je voornamelijk schoonmaakwerkzaamheden uit, later ga je de bediening in of sta je als assistent-kok in de keuken. Het kan soms een aantal jaren duren alvorens je bepaalde functies, zoals chefkok, bekleedt. Eerder behaalde diploma’s spelen een belangrijke rol in je doorgroeimogelijkheden. Leerlingen die het basistraject bij Peppers hebben afgerond komen soms, na veel werkervaring te hebben opgedaan, terug om niveau 2 of 3 te behalen. Zij merken in de praktijk dat ze een dergelijk diploma nodig hebben om hoger op te komen. Pas na niveau 3 te hebben behaald kan men zich namelijk zelfstandig kok noemen.”
De niveau 2-opleiding wordt in samenwerking met Chata verzorgd. De leerlingen van niveau 2 volgen een tweejarige opleiding, waarbij zij één dag in de week werken. Niveau 2 is theoretisch en biedt een verdieping van voedingsleer en warenkennis, dat wil zeggen: wat voeding met je doet, wat elke groente is en in welk seizoen het voorkomt, hoe deze het beste op te slaan en wat je er allemaal mee kunt bereiden. De Groot: “Iemand op niveau 2 ziet niet zomaar sla, hij ziet meteen ook wat hij ermee zou kunnen doen. Bij het zien van een stuk vlees weet deze persoon van welk dier het vlees afkomstig is en herkent hij de kwaliteit.”

Het opleidingstraject op Niveau 3 is eveneens duaal (werken en leren) en heeft als extraatje dat het managementkwaliteiten vergt. Een chef is volgens Berendsen en De Groot iemand die kan leidinggeven, delegeren en doceren ofwel het vak overdragen. Op dit niveau wordt de kennis en kunde van de leerlingen uitgebreid met zaken als calculatie en kostprijsberekening, alsook menuleer en het correct vertalen van menu’s.
Aan het eind van niveau 2 en 3 kunnen leerlingen geheel zelfstandig een drie-gangen-menu voor twee personen bereiden. Berendsen: “Vaak doen ze dit voor hun toekomstige baas van werk of stage, deze wordt dan uitgenodigd om van het drie-gangen-menu te komen genieten in het restaurant.

Lesprogramma

Het lesprogramma van de horecavakopleiding bij Peppers wordt aangeleverd door Ber Soree, onderwijskundige en oud-directeur van het opleidingsinstituut R.O.C. Den Bosch in Nederland. In deze programma’s zitten soms technieken en menu’s die nog wel moeten worden aangepast aan de Curaçaose keuken. Zo leren de leerlingen bijvoorbeeld niet de techniek voor het maken van hachée maar van stobá. Mensen moeten aan het menu kunnen relateren, aldus De Groot.
Daarnaast vinden er via Ber Soree uitwisselingen plaats tussen leerlingen uit Curaçao en Nederland. Berendsen vertelt dat het een hele ervaring is voor de Curaçaose leerlingen die op deze manier de kans krijgen om mee te draaien in restaurants met Michelinsterren.
Vanuit het bedrijfsleven, waaronder Avila Hotel, worden zo nu en dan gerenommeerde koks overgevlogen die workshops verzorgen, waar ook leerlingen van Opleidingsrestaurant Peppers aan deel kunnen nemen. Zo kunnen zij kennisnemen van nieuwe ontwikkelingen in het vak, zoals nieuwe kooktechnieken.

Resultaat

De vraag naar personeel in de horeca is groter dan het aanbod. Desalniettemin worden de kwaliteitseisen in deze sector opgeschroefd. De heren zijn van mening dat het qua klantvriendelijkheid en dienstverlening stukken beter kan op Curaçao, zowel in de horeca als in de andere branches: “Amerikanen hebben bijvoorbeeld zo’n 10 à 12 vakantiedagen per jaar. Zij willen hier optimaal gebruik van maken; ze willen dan niet 20 minuten op hun drankje moeten wachten.” Leerlingen van Peppers worden dan ook over dergelijke zaken onderwezen en daar waar nodig bijgestuurd in de praktijk. “Ook hier komt het voordeel van de kleinschaligheid van de vakopleiding om de hoek kijken.”
Berendsen: “Het resultaat van het opleidingsrestaurant is goed en meetbaar. In de afgelopen vijf jaar heeft het opleidingsrestaurant aan een kleine 300 mensen een serieuze toekomst kunnen bieden. Ongeveer 70 procent van de leerlingen slaagt, vrijwel allemaal vinden zij vervolgens een baan én zijn ze na een jaar nog steeds ergens werkzaam.” De leerlingen kunnen na hun opleiding in breed scala branches aan de slag; er zijn voormalige leerlingen te vinden in het hotelwezen, maar ook in fastfoodketens, strandtentjes en/of kiosk, al naar gelang hun eigen wensen.
Sommigen beginnen aan de opleiding met de wens om in een groot hotel te werken en besluiten na hun stage dat ze toch liever in een kleiner bedrijf werkzaam willen zijn. Anderen komen er gaandeweg de opleiding achter dat het werken in de horeca niet voor hen is weggelegd en kiezen er dan voor om de opleiding te staken. Het werk in de horeca moet je echt liggen, aldus Berendsen. Uitval in de sector is echter gering, dat komt volgens de heren door het voordeel van training op locatie en intensieve persoonlijke begeleiding daarbij. Het resultaat geeft veel voldoening, want het gaat er immers om jongeren aan het werk te krijgen én te houden.
Vooral de duale trajecten kunnen zwaar zijn, aangezien leerlingen daarbij naast hun opleidingsuren ook nog ergens werkzaam zijn. Over het algemeen stoppen leerlingen veel tijd en energie in hun opleiding. Er zijn bijvoorbeeld Spaanstalige leerlingen die zonder enige voorkennis van de Nederlandse taal aan de opleiding beginnen en uiteindelijk als besten uit de bus komen op het examen dat in het Nederlands wordt afgenomen. Naast hun opleiding en werk stoppen zij in die drie maanden dus ook nog eens heel veel tijd in het zichzelf aanleren van een nieuwe taal.

Leerlingen worden na hun drie maanden durende opleiding nog negen maanden gevolgd en begeleid. Maar in de praktijk blijven leerlingen ook nog veel later contact opnemen voor vragen, advies of gewoon om te vertellen hoe het gaat.

Financiën

De horecavakopleiding wordt momenteel gefinancierd door de Antilliaanse Medefinancieringsorganisatie (Amfo) en Sentro pa Orientashon i Praktika di Fishi (SOPF).

Het opleidingrestaurant draait kostendekkend en dat is prima zo, aldus Berendsen. De mannen achter Peppers hebben niet de intentie om een grootschalig opleidingsinstituut te realiseren. Hun streven is kleinschaligheid en (financiële) stabiliteit. Ondanks dat Peppers goede resultaten boekt, blijft financiering van het project instabiel. De moeizame trajecten van subsidieregelingen en trage afhandeling van betalingen door overheidsinstanties maken het soms moeilijk. “Wil je kwaliteit blijven bieden, dan heb je continuïteit van de financiën nodig en word je creatief om dat te bewerkstelligen. Op deze manier is het adoptieplan ontstaan, dit houdt in dat bedrijven of particulieren de opleiding van een leerling kunnen sponsoren. Een deel van het sponsorbedrag wordt aan de sponsor teruggegeven in de vorm van bestedingen in het restaurant. Zo kun je als sponsor zelf zien hoe jouw investering wordt benut en hoe jouw adoptieleerling zich ontwikkelt.”

Personen en organisaties die belangstelling hebben voor het adoptieplan kunnen contact opnemen met Louis Berendsen via de telefoonnummers 670-2222 of 738-5825.

Taco de Groot in actie in de keuken met de leerlingen.

Louis Berendsen